

**ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
ZARZĄD GŁÓWNY**

**SPRAWOZDANIE
z działalności Zarządu Głównego ZNP
w latach 2006-2010**

Warszawa, listopad 2010 r.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
I. DZIAŁANIA ZNP NA RZECZ POPRAWY STATUSU PRAWNEGO I MATERIALNEGO NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW OŚWIATY	5
1. Działania ZNP w sprawie wynagrodzeń nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami ..	5
1.1. Sprawy płacowe nauczycieli	5
1.2. Sprawy płacowe pracowników samorządowych zatrudnionych w szkołach, placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych	9
2. Działania ZNP w zakresie statusu zawodowego i czasu pracy nauczycieli	10
3. Uprawnienia emerytalne nauczycieli	12
4. Poradnictwo i obrona prawna	14
II. UCZESTNICTWO ZNP W PRZEBUDOWIE SYSTEMU EDUKACJI	17
1. Zmiany w systemie oświaty	17
2. Obywatelskie inicjatywy ustawodawcze ZNP	24
3. Problemy finansowania oświaty	25
4. Organizacja i udział ZNP w debatach edukacyjnych	29
III. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĄTRZORGANIZACYJNA	33
1. Struktura organizacyjna ZNP	33
2. Działalność Zarządu Głównego ZNP, Prezydium i Sekretariatu	33
3. Szkolenia i narady	40
4. Akcje protestacyjne	44
5. Informacja i wydawnictwa związkowe	46
6. Współpraca z mediami oraz kształtowanie wizerunku ZNP	48
7. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami	53
8. Udział w pracach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych	55
9. Udział przedstawicieli ZNP w konferencjach, szkoleniach, uroczystościach okolicznościowych ..	55
10. Udział ZNP w opiniowaniu projektów aktów prawnych	56
11. Współpraca międzynarodowa ZNP	56
12. Działalność kulturalna i sportowo-turystyczna	67
13. Działalność historyczna - obchody 70. rocznicy powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej ..	68
14. Działalność komisji problemowych ZG ZNP	69
15. Działalność sekcji związkowych	75
16. Działalność sekcji zawodowych	79
17. Praca z młodymi nauczycielami	92
Sprawozdanie z działalności Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego w kadencji 2006-2010	94

WSTĘP

W latach 2006-2010 ścierały się różne pomysły na edukację oraz sposób zarządzania oświatą, czy też kształcenie i wychowanie dzieci i młodzieży. Różnie postrzegana była także współpraca z partnerami społecznymi i ich rola w procesie stanowienia prawa. Okres, w którym resortem edukacji kierował minister Roman Giertych (2006-2007) był okresem nieustannych konfliktów, podejmowania kontrowersyjnych, nieprzemyślanych, a często wręcz szkodliwych decyzji prowadzących do obniżenia standardów edukacyjnych. W tym czasie Ministerstwo swoje działania koncentrowało przede wszystkim na rozwiązaniach systemowych związanych z ustawą o systemie oświaty. U ich podstaw leżały głównie przesłanki ideologiczne (głoszone przez LPR) i populistyczne, będące doraźną reakcją na tragiczne, lecz pojedyncze wydarzenia, które miały wówczas miejsce (samobójstwo uczennicy, niezwykle agresywne zachowania uczniów wobec rówieśników i osób dorosłych). Były to więc zmiany typu: mundurki szkolne, tworzenie nowych ośrodków wychowawczych dla tzw. trudnej młodzieży (pomysł niezrealizowany), ewidencjonowany system kar, niekonstytucyjna amnestia maturalna, liczenie ciężarnych uczennic, ograniczenie możliwości wyboru podręcznika itd.

W „dobie” Romana Giertycha partnerzy społeczni zostali wykluczeni z dialogu o kształcie i jakości prawa oświatowego, które pośpiesznie uchwalane było w Nadzwyczajnej Komisji do spraw Rządowego Programu „Solidarne Państwo”. Poważne zastrzeżenia budziła polityka kadrowa prowadzona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, polegająca na obsadzaniu stanowisk według klucza partyjnego. Byliśmy świadkami podejmowania prób niszczenia poczucia tolerancji i otwartości, podziału środowiska oświatowego, a także brutalnego ataku na Związek Nauczycielstwa Polskiego – skierowanie do Marszałka Sejmu projektu ustawy o „zwrocie” dóbr przez ZNP, czy też odmowa uhonorowania Medalem Komisji Edukacji Narodowej osób rekomendowanych przez ZNP.

Brak dialogu z partnerami społecznymi i deprecjonowanie roli i pozycji Związku Nauczycielstwa Polskiego doprowadziły do protestów środowiska oświatowego. 18 stycznia 2007 r. w Warszawie z udziałem ponad 12 tys. związkowców odbyła się manifestacja, będąca wyrazem sprzeciwu wobec polityki rządu. W tym czasie Związek zwrócił się do Marszałka Sejmu o wyłączenie spraw edukacji z zakresu prac Nadzwyczajnej Komisji „Solidarne Państwo”.

Brak reakcji rządu na postulaty ZNP był powodem dwugodzinnego strajku ostrzegawczego 29 maja 2007 r. Wśród postulatów strajkujących nauczycieli znalazł się między innymi wniosek o przyśpieszenie prac nad obywatelskim projektem ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Od listopada 2007 r., w wyniku wyborów (skrótowa kadencja Sejmu), władzę przejęła koalicja PO-PSL. Na czele rządu stanął Donald Tusk, ministrem edukacji została Katarzyna Hall. W exposé premier Tusk zobowiązał się do podniesienia nauczycielskich pensji, zapowiedział decentralizację edukacji i zapewnienie większej swobody szkołom i organom prowadzącym, upowszechnienie edukacji przedszkolnej. Zapowiedział też rozpoczęcie prac nad nowym modelem finansowania oświaty opartym o bon oświatowy.

18 grudnia na posiedzeniu sejmowej komisji edukacji minister Katarzyna Hall przedstawiła główne zamierzenia resortu edukacji: dokończenie reformy systemu edukacji rozpoczętej przez ministra Mirosława Handke, wprowadzenie bonu edukacyjnego, likwidacja kuratoriów oświaty, wzmocnienie autonomii samorządu lokalnego w zakresie organizacji zadań oświatowych, zmiana systemu wynagradzania nauczycieli, zwiększenie kompetencji dyrektora szkoły w sprawach organizacji pracy i kształtowania plac, obniżenie wieku obowiązku szkolnego do 6. roku życia.

Program zaprezentowany przez minister Hall oraz ignorowanie partnerów społecznych zmobilizowały środowisko oświatowe do udziału w ogólnopolskiej manifestacji zorganizowanej przez ZNP 18 stycznia 2008 r. Zdecydowane działania wymusiły podjęcie przez rząd rzeczywistego dialogu ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego.

Miniona kadencja to również okres wytężonej pracy wewnątrzwiązkowej. Jednym z ważniejszych celów było udzielanie ogniwom terenowym Związku wydatnej pomocy w wypełnianiu

ich zadań. Służyły temu różne formy szkoleń, w dużej mierze poświęconych tematyce problemów prawnych. Dzięki nim działacze ZNP wyposażani byli w niezbędną wiedzę oraz uzyskiwali pomoc w wyborze najskuteczniejszych sposobów egzekwowania uprawnień organizacji związkowej. Na podkreślenie zasługuje zarówno wzrost ogólnej liczby szkoleń, w tym organizacja szkoleń dzięki dofinansowaniom ze środków unijnych, jak też wzbogacenie ich form i wykorzystywanie nowoczesnych technik.

Konieczność stałego unowocześniania form działania spowodowała, że Zarząd Główny ZNP podjął decyzję o wprowadzeniu nowej legitymacji dla członków Związku. W miejsce dotychczasowych książeczek wydawane są plastikowe karty, przypominające wyglądem dowód osobisty. Wdrożenie wydawania nowej legitymacji połączone zostało z utworzeniem elektronicznej bazy danych członków ZNP.

Ciekawą nową inicjatywą jest stworzenie interaktywnej mapy, na której prezentowane są informacje o imprezach organizowanych przez ogniwa ZNP w ramach Ogólnopolskiego Kalendarza Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych – zarówno tych planowanych, jak i tych, które już się odbyły.

Ogromną wagę Zarząd Główny ZNP przywiązywał do szybkiego przepływu informacji oraz upowszechniania wiedzy przydatnej ogniwom i działaczom Związku. Prowadzono szeroką działalność wydawniczą i popularyzatorską, coraz częściej wykorzystując do tego celu nowoczesne środki przekazu. Równocześnie podjęto szereg działań z zakresu Public Relation, mających na celu pozytywne kreowanie wizerunku Związku, a także rozpropagowanie informacji o jego pracach i historii.

Historia zajmowała zresztą szczególne miejsce w działalności ZG ZNP na przestrzeni ostatnich lat. W minionej kadencji obchodziliśmy 70. rocznicę powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej oraz 105. rocznicę powstania Związku Nauczycielstwa Polskiego. Te piękne jubileusze były okazją do podkreślenia niezmienności związkowych celów i pokoleniowej ciągłości.

I. DZIAŁANIA ZNP NA RZECZ POPRAWY STATUSU PRAWNEGO I MATERIALNEGO NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW OŚWIATY

1. Działania ZNP w sprawie wynagrodzeń nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami

1.1. Sprawy płacowe nauczycieli

Realizując program działania ZNP na lata 2006-2010 oraz uchwałę XXXIX Krajowego Zjazdu w sprawie wynagrodzeń nauczycieli, w której delegaci domagali się wprowadzenia systemowych rozwiązań, gwarantujących znaczący wzrost płac, Związek Nauczycielstwa Polskiego podjął szereg zróżnicowanych działań (uchwały i stanowiska Prezydium i Zarządu Głównego, negocjacje z rządem, spotkania i konsultacje z parlamentarzystami i przedstawicielami rządu, reprezentantami oświatowych związków zawodowych, akcje protestacyjne – marsze, strajki, pikety) w celu spełnienia postulatów wysuwanych przez środowisko nauczycielskie oraz zobowiązań przyjętych przez Zjazd.

Niecodzienny charakter i przebieg miały rozmowy płacowe w sprawie wysokości wzrostu wynagrodzenia dla nauczycieli w 2007 r.

Pierwsza tura rozmów odbyła się 26 stycznia. Resort edukacji zaproponował wzrost wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli o 5 procent. Związek Nauczycielstwa Polskiego przedstawił swoje postulaty, domagając się nominalnego 7-procentowego wzrostu wynagrodzeń zasadniczych, co po uwzględnieniu 1,9 procent inflacji pozwoliłoby na realną 5-procentową podwyżkę wynagrodzenia. Ponadto ZNP domagał się wprowadzenia do treści rozporządzenia zapisów regulujących zasady wynagradzania nauczycieli za pracę w komisjach maturalnych i egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe (zwłaszcza, że rządowy projekt nowelizacji ustawy o systemie oświaty nie przewidywał żadnych systemowych regulacji w tej kwestii) oraz zapisu uprawniającego nauczycieli wychowania przedszkolnego do dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy oddziału, utrzymania zasad kształtowania wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli legitymujących się dyplomem ukończenia studium nauczycielskiego, pedagogicznego studium technicznego, studium wychowania przedszkolnego, studium nauczania początkowego na takim samym poziomie jak dla nauczycieli legitymujących się dyplomem ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych (rozwiązanie takie miałoby charakter przejściowy i funkcjonowałoby do czasu obowiązywania przepisów umożliwiających przejście na wcześniejszą emeryturę z art. 88 KN).

Kolejna tura rozmów odbyła się 31 stycznia. Ministerstwo edukacji przedstawiło nową propozycję zakładającą wzrost wynagrodzenia zasadniczego o 3,91 procent. Związki zawodowe odrzuciły propozycję MEN i nie podpisały protokołu rozbieżności. ZNP wydał oświadczenie, w którym stwierdził, że po raz pierwszy uczestniczył w negocjacjach płacowych, podczas których negocjowane stawki zamiast rosnąć maleją. Dlatego ZNP zwrócił się z apelem do wszystkich związków zawodowych działających w oświacie o wypracowanie wspólnego stanowiska w sprawie podwyżek płac dla nauczycieli. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” negatywnie odniosła się do tej propozycji. Jednocześnie Związek podtrzymał zgłoszone wcześniej postulaty, domagając się między innymi spełnienia ministerialnych obietnic o 7-procentowej podwyżce, wskazał przy tym możliwe źródła jej sfinansowania: przesunięcie z budżetu oświaty środków zarezerwowanych na godziny ponadwymiarowe (zdaniem ZNP resort przeszacował wielkość środków na ten cel). Ostatecznie resort edukacji powrócił do propozycji 5-procentowego wzrostu wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli. Związek uznał, że nie jest to propozycja satysfakcjonująca nauczycieli.

Rok 2008 był kolejnym rokiem zdecydowanych działań Związku na rzecz znaczącego wzrostu wynagrodzeń nauczycieli oraz spełnienia wcześniej wysuwanych postulatów. Wobec braku porozumienia z rządem i niepodpisania protokołu rozbieżności, będącego efektem prowadzonych z Ministerstwem Edukacji Narodowej negocjacji płacowych, 31 stycznia związki zawodowe przyjęły

wspólne stanowisko, w którym domagały się zweryfikowania i udokumentowania rzetelności kalkulacji finansowych, dotyczących skutków proponowanych przez MEN podwyżek; uwiarygodnienia wysokości skutków finansowych dodatków motywacyjnych (ZNP opierając się na analizie dodatków motywacyjnych udowodnił, że kwota zarezerwowana przez MEN dla jednego nauczyciela na dodatek motywacyjny w wysokości 154 zł jest przeszacowana o co najmniej 54 zł); przedstawienia faktycznych skutków wdrożenia podwyżki w 2007 r., wykreślenia zmian zaproponowanych przez MEN w rozporządzeniu płacowym, skutkujących pozbawieniem nauczycieli przedszkoli dodatku funkcyjnego (tzw. dodatku za wychowawstwo) i przeniesienia nauczycieli zawodu oraz po SN do III kategorii zaszerogowania, a także następnej tury negocjacji.

W opinii do projektu rozporządzenia płacowego, przekazanej MEN 6 lutego, ZNP podtrzymał wszystkie wcześniejsze postulaty (utrzymanie dodatku za wychowawstwo dla nauczycieli przedszkoli, wyższe płace dla nauczycieli po SN oraz praktycznej nauki zawodu), przedstawiając jednocześnie własne propozycje nowelizacji przepisów prawa, w tym dotyczące wzrostu średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty do 100 procent kwoty bazowej oraz zwiększenia wskaźników procentowych dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego. Postulował znaczący, docelowo 50-procentowy, wzrost wynagrodzeń nauczycieli.

7 lutego przedstawiciele oświatowych związków zawodowych zawarli porozumienie, w którym sformułowano postulaty zwiększenia udziału minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w ogólnym wynagrodzeniu nauczycieli (zdaniem ZNP udział ten powinien stanowić co najmniej 65 procent), wdrożenia rozwiązań systemowych gwarantujących znaczący wzrost wynagrodzenia nauczycieli w latach 2009-2010, a także rozwiązań prawnych dających szansę na realny wzrost wynagrodzeń pracowników niepedagogicznych. Przedstawiciele związków stwierdzili, że brak porozumienia z rządem w wymienionych kwestiach będzie skutkowało niepodpisaniem porozumienia z rządem w sprawie rozporządzenia płacowego w 2008 r. oraz rozpoczęciem procedur wynikających z ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Jednocześnie związki zawodowe negatywnie zaopiniowały propozycję resortu, by o 200 zł brutto zwiększyć płace nauczycieli stażystów i kontraktowych, a o 185 zł brutto – mianowanych i dyplomowanych, domagając się wzrostu stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli stażystów, kontraktowych i mianowanych na poziomie minimum 200 zł, a dla nauczycieli dyplomowanych wzrostu wynagrodzenia zasadniczego o co najmniej 10 procent.

11 marca minister edukacji Katarzyna Hall podpisała rozporządzenie płacowe bez akceptacji związków zawodowych.

Lekceważenie strony związkowej przez Ministra Edukacji Narodowej doprowadziło do ogólnopolskiej akcji strajkowej w szkołach i placówkach oświatowych. 27 maja 2008 r. ponad 60 procent szkół i placówek przystąpiło do strajku. Strajkujący domagali się zagwarantowania zwiększenia wynagrodzeń nauczycieli i pracowników niepedagogicznych o co najmniej 50 procent do 2010 r. m. in. poprzez zwiększenie nakładów na oświatę publiczną. Zorganizowanie przez Związek ogólnopolskiego strajku okazało się momentem przełomowym. Strona rządowa zmuszona została do podjęcia rozmów ze związkami zawodowymi.

Rokowania postrajkowe trwały od czerwca do października 2008 r. Jednym z głównych żądań ZNP był zawarty w uchwale XXXIX Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP postulat o 100-procentowej kwocie bazowej dla nauczyciela stażysty. Jednocześnie ZNP domagał się podwyższenia wskaźników procentowych kształtujących średnie wynagrodzenie nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, wskazując rezerwy finansowe na ten cel w urealnieniu przeszacowanych przez resort kwot na godziny ponadwymiarowe oraz dodatki motywacyjne. Konsekwentnie Związek domagał się utrzymania zapisu mówiącego o obowiązku ministra do corocznego wydawania tzw. rozporządzenia płacowego, a także utrzymania zapisów dotyczących prawa związków zawodowych do uzgadniania regulaminów, obowiązku corocznego uzgadniania regulaminów przez JST oraz terminu obowiązywania regulaminu.

21 października 2008 r. strona rządowa i nauczycielskie związki zawodowe podpisały protokół z konsultacji. Porozumienie zawarto w kwestiach dotyczących: corocznego wydawania rozporządzenia

placowego nauczycieli; wypłacania dodatku uzupełniającego w przypadku nieosiągnięcia przez JST w danym roku budżetowym średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 2 KN oraz wprowadzenia przepisu dot. wykonywania kontroli przez regionalną izbę obrachunkową w tym zakresie; ustalenia średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty w wysokości 100 procent kwoty bazowej. Strona rządowa zgodziła się na 10-procentowy wzrost wynagrodzeń nauczycieli od 1 stycznia 2009 r., proponując podział na dwa terminy – od 1 stycznia o 5 procent i od 1 września o kolejne 5 procent. Przyjęto również perspektywę wzrostu wynagrodzeń nauczycieli na rok 2010 (podobnie jak w roku 2009, w dwóch etapach: 5 procent od 1 stycznia i 5 procent od 1 września).

Nie uzyskała akceptacji związków zawodowych propozycja rządu dot. podwyższenia wskaźnika procentowego kształtującego średnie wynagrodzenie nauczycieli mianowanych i dyplomowanych. Zdaniem związków w 2009 r. relacje procentowe dla nauczycieli mianowanych i dyplomowanych winny wynosić odpowiednio 150 procent i 190 procent kwoty bazowej (realizacja tego postulatu nie wymagałaby dodatkowych środków finansowych, należałoby tylko urealnić znacznie przeszacowane kwoty na godziny ponadwymiarowe oraz dodatki motywacyjne). Ponadto związki opowiedziały się za przyjęciem zasady, że minimalny udział wynagrodzenia zasadniczego w średnim wynagrodzeniu nauczyciela dyplomowanego będzie wynosił 65 procent.

Natomiast strona rządowa nie przyjęła propozycji ZNP pozostawienia w Karcie Nauczyciela zapisu o corocznym uzgadnianiu regulaminów wynagradzania nauczycieli z samorządami. Zaproponowała obecne brzmienie art. 30. Struktury związkowe mogą jedynie podejmować działania w celu wprowadzenia do regulaminów zapisów zobowiązujących samorządy do corocznego uzgadniania regulaminu. Przyjęto również propozycję ZNP, że w przypadku nieosiągnięcia średnich wynagrodzeń nauczyciele otrzymają wyrównania, a nie – jak proponował rząd – nagrody. Zawarto porozumienie w kwestii wprowadzenia do KN zapisu dotyczącego wykonywania przez RIO kontroli osiągnięcia wysokości tych średnich. Rozwiązanie budzi wiele kontrowersji, ale zapewnia przestrzeganie prawa w zakresie naliczania płac nauczycieli.

Przyjęto także dodatkowe ustalenia o konieczności podjęcia rozmów na temat rozwiązań systemowych między innymi w zakresie systemu wynagradzania nauczycieli (struktury wynagrodzeń) oraz czasu pracy nauczycieli.

W roku 2009, negocjując rozporządzenia płacowe, Związek ponowił postulaty dotyczące udziału płacy zasadniczej w wynagrodzeniu ogólnym, likwidacji IV kategorii zaszeregowania nauczycieli, realizacji prawa nauczycieli do dodatku za wychowawstwo, a także określenia w rozporządzeniu MEN w sprawie dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej minimalnej wysokości dodatku motywacyjnego oraz minimalnej wysokości dodatku za warunki pracy z tytułu pracy w trudnych lub uciążliwych warunkach oraz delegacji dla organów prowadzących do określenia środków na dodatki motywacyjne dla nauczycieli, ustalenia wysokości stawek dodatków za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy, doradcy metodycznego, nauczyciela konsultanta i opiekuna stażu – w uzgodnieniu z reprezentatywnymi związkami zawodowymi (w sprawie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach rządowych Związek wielokrotnie spotykał się z przedstawicielami resortów prowadzących te placówki).

Stanowisko resortu edukacji i przedstawiona nowa tabela wynagrodzeń nauczycieli nie spełniły oczekiwań Związku, co spowodowało, że 4 marca reprezentanci ZNP nie podpisali zarówno protokołu ustaleń, jak i protokołu rozbieżności.

W sprawie wynagrodzeń na rok 2010 toczyły się wielotygodniowe rozmowy związków zawodowych z rządem, które zakończyły się podpisaniem 3 września 2009 r. „Protokołu ustaleń”. Protokół ten podpisał tylko ZNP. Negocjacje toczyły się pod presją cięć budżetowych wywołanych kryzysem. Podpisanie Protokołu poprzedzone było rozmowami dwustronnymi pomiędzy rządem a ZNP. Związek zaproponował przyjęcie – wyłącznie w 2010 r. – wyjątkowego modelu, polegającego na skumulowaniu większych podwyżek od września, zamiast proponowanej przez rząd podwyżki dwuetapowej (w wysokości 1 procent od stycznia i 3 procent od września), odrzucając jednocześnie

pomysł na zwiększenie wzrostu wynagrodzeń kosztem zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. W finale rozmów wziął udział premier Donald Tusk, który podczas spotkania z Prezydium ZG ZNP przyjął propozycję Związku i poinformował, że możliwa jest 7-procentowa podwyżka, bo na tyle stać budżet państwa.

Podpisany protokół ustaleń w większości spełnił oczekiwania ZNP (7-procentowy wzrost wynagrodzeń od września 2010 r., z możliwością wzrostu o 1 dodatkowy procent po analizie sytuacji budżetowej, powrót w 2011 roku do modelu wzrostu wynagrodzeń od stycznia 5 procent plus 5 procent od września, nowelizacja art. 30a KN, uzgodnienie terminu spotkania zespołu ds. struktury wynagrodzenia nauczycieli, przedstawienie jednoznacznego opisu sposobu wykonania art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b KN). Negocjując wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli od września 2010 r., Związek domagał się przedstawienia informacji o procentowym udziale poszczególnych składników pensji nauczycieli w zależności od ich stopnia awansu zawodowego. Ta informacja pozwoliłaby ocenić, czy istnieje przestrzeń do podniesienia wynagrodzeń nauczycieli w wyższym stopniu niż proponowany przez resort edukacji 7-procentowy wzrost, ponieważ niektóre wysokości obowiązujących dzisiaj dodatków są przeszacowane. Mimo zabiegów ze strony ZNP nie udało się jednak zwiększyć wzrostu wynagrodzeń nauczycieli do poziomu 8 procent.

Pod koniec roku 2009 miała miejsce ważna nowelizacja art. 30a i 30b ustawy Karta Nauczyciela. Przy okazji tej nowelizacji, którą wniosły samorzady (przesunięcie terminów: przeprowadzania analizy wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli, wypłaty dodatków uzupełniających, sporządzenia sprawozdania z osiągania średnich wynagrodzeń i przedkładania tego sprawozdania do RIO), ZNP przekonał posłów do wprowadzenia nowych zapisów, dzięki którym wszyscy nauczyciele zatrudnieni w danym roku mają prawo do dodatku uzupełniającego. Sprawozdania będą musiały składać wszystkie samorzady bez względu na osiąganie średnich, a minister edukacji został zobowiązany do wydania rozporządzenia, które zapewni, że samorzady będą wyliczały średnie według jednego wzoru (17 sierpnia 2010 r. Ministerstwo przyjęło propozycję ZNP, aby uporządkować kwestię wzoru sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli i uzupełnić rozporządzenie MEN z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego o wzór sprawozdania). Udało się również uzyskać gwarancję objęcia przepisami art. 30a nauczycieli szkół resortowych, której niestety strona rządowa nie zrealizowała. Dlatego Zarząd Główny ZNP wystąpił do Prezesa Rady Ministrów i Ministra Edukacji Narodowej o wywiązanie się strony rządowej ze złożonej deklaracji, sporządzając również własny projekt nowelizacji tego przepisu.

W lipcu i sierpniu 2010 r. w siedzibie Ministerstwa Edukacji Narodowej odbyły się spotkania przedstawicieli oświatowych związków zawodowych w sprawie propozycji podwyżek płac w 2011 roku. Strona rządowa, którą reprezentowali minister w kancelarii premiera Michał Boni oraz wiceminister edukacji Lilla Jaroń przedstawiła symulację podwyżek w 2011 r. w trzech wariantach (przy zachowaniu puli pieniędzy, które rząd zamierza przeznaczyć na ten cel). Pierwszy wariant: 2,3-procentowa podwyżka od stycznia 2011 r., drugi wariant: 1 procent od stycznia i 4 procent od września 2011 r., trzeci wariant: 7 procent od września 2011 r. Według strony rządowej, ze względu na największy wzrost minimalnej płacy zasadniczej, najbardziej korzystny dla nauczycieli jest trzeci model.

Przedstawiciele ZNP przypomnieli o ustaleniach z 2009 roku, zgodnie z którymi w 2011 r. rząd miał powrócić do dwuetapowego wzrostu płac – po 5 procent od stycznia i września. Strona rządowa przedstawiła symulację finansową takiego rozwiązania, z której wynika, że koszt podwyżek wzrósłby dodatkowo o 1,3 mld zł. Według ministra Boniego, na taki model nie pozwala sytuacja gospodarcza, ustalenia budżetowe na przyszły rok, ani plan finansowy na lata 2010-2013.

Przedstawiciele ZNP po raz kolejny zaakcentowali konieczność wzrostu płacy zasadniczej nauczycieli w ogólnym wynagrodzeniu. Strona rządowa przychyliła się do propozycji ZNP. Kolejne, wrześniowe spotkanie poświęcone było omówieniu harmonogramu prac nad nową strukturą wynagrodzenia nauczycieli. Związek przedstawił propozycje uproszczenia struktury wynagrodzenia,

urealnienia środków przeznaczonych na dodatki motywacyjne, odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe, a także innego, korzystniejszego sposobu wynagradzania za godziny ponadwymiarowe. ZNP zaakceptował propozycję jednorazowej 7-procentowej podwyżki w roku 2011 pod warunkiem przyjęcia przez rząd zobowiązania do zgodnej z postulatami Związku zmiany struktury wynagrodzenia nauczycieli.

1.2. Sprawy płacowe pracowników samorządowych zatrudnionych w szkołach, placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych

Związek systematycznie monitorował sytuację pracowników zatrudnionych w szkołach i placówkach na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych i podejmował szereg działań mających na celu zagwarantowanie do 2010 roku znaczącego wzrostu wynagrodzeń tej grupy pracowników.

W roku 2009, od 1 stycznia, weszła w życie nowa ustawa (z dnia 21 listopada 2008 r.) o pracownikach samorządowych regulująca warunki wynagradzania pracowników niepedagogicznych szkół oraz placówek oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych prowadzonych przez samorządy terytorialne. Wprawdzie ZNP apelował do Prezydenta RP o jej zawetowanie, jednak bezskutecznie. Tym samym, dotychczasowe uregulowania dotyczące ustalania m.in. wartości punktu stanowiącego podstawę naliczenia stawek wynagrodzenia zasadniczego straciły moc. Zgodnie z nowymi zapisami to regulamin powinien określać odrębne dla każdej placówki wymagania kwalifikacyjne (w zakresie przekraczającym wymagania minimalne wynikające z rozporządzenia RM), szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto w regulaminach mogą zostać określone warunki przyznawania i wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa oraz warunki i sposób przyznawania dodatku funkcyjnego i specjalnego. Ustawa nałożyła na dyrektorów szkół i placówek obowiązek wprowadzenia nowych regulaminów wynagradzania (lub dostosowania już istniejących do nowych przepisów), pomimo że to nie dyrektorzy są dysponentami środków finansowych.

Nowe rozwiązania prawne spowodowały konieczność negocjowania przez zakładowe organizacje związkowe w krótkim czasie regulaminów dla kilkudziesięciu, a nierzadko nawet dla kilkuset placówek. Dlatego Zarząd Główny ZNP zaproponował ogniwom ZNP, by dla „ujednoczenia” rozwiązań na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, dążyć do negocjowania zapisów regulaminów z reprezentacją dyrektorów z terenu tej JST. Zarząd Główny ZNP przekazał prezesom okręgów ZNP propozycje mogące służyć pomocą podczas negocjacji (wzór regulaminu wynagradzania, wzór pisma skierowanego do władz samorządowych w sprawie powołania reprezentacji dyrektorów, a także propozycje działań dot. procedur związanych z wdrożeniem regulaminu).

Ponadto w maju 2009 r. Zarząd Główny ZNP zajął stanowisko w sprawie funkcjonowania układów zbiorowych pracy po wejściu w życie ustawy o pracownikach samorządowych. Zdaniem Związku układów tych nie należało wypowiadać, ale dostosować je do nowych przepisów. W tej sprawie ZNP wystąpił do minister pracy Jolanty Fedak. Resort pracy podzielił stanowisko Związku uznając, że partnerzy społeczni nadal mogą w układach zbiorowych pracy regulować zarówno wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych, jak też szczegółowe warunki ich wynagradzania – w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego. Postanowienia już istniejących układów powinny być natomiast dostosowane do nowego stanu prawnego.

W roku 2009 Zarząd Główny ZNP przedstawił również opinię do dwóch projektów aktów prawnych regulujących zasady wynagradzania pracowników niepedagogicznych, tj. rozporządzenia RM *w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych* oraz rozporządzenia MPiPS *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz niektórych innych jednostkach organizacyjnych*. Każdy z projektów zawierał tabele minimalnych stawek wynagrodzenia

zasadniczego, które były zróżnicowane w zależności od miejsca zatrudnienia. ZNP domagał się wprowadzenia jednej tabeli minimalnych miesięcznych kwot wynagrodzenia zasadniczego oraz ustalenia jednakowej kategorii zaszerzegowania dla pracowników zatrudnionych na tym samym stanowisku bez względu na miejsce wykonywania pracy. Propozycje Związku zostały przyjęte tylko w odniesieniu do pracowników obsługi.

W roku 2010 Związek rozpoczął rozmowy z parlamentarzystami występując z inicjatywą nowelizacji ustawy o pracownikach samorządowych. Zgodnie z propozycją ZNP kwestie dotyczące zasad wynagradzania i kwalifikacji powinny być określane odpowiednio przez radę gminy, radę powiatu i sejmik województwa.

2. Działania ZNP w zakresie statusu zawodowego i czasu pracy nauczycieli

W 2008 r. resort edukacji podjął próbę nowelizacji Karty Nauczyciela zmierzającą do zwiększenia pensum dydaktycznego o 4 godziny oraz przekazania samorządom kompetencji do ustalania czasu pracy nauczycieli. Spotkało się to z dużym niezadowoleniem środowiska oświatowego. Przedstawiciele ZNP uzasadniali, że brak jest podstaw w ramowych planach nauczania dla wprowadzenia takiej zmiany pensum. Ponadto – zdaniem Związku – będzie ona skutkowała obniżeniem jakości pracy oraz zwolnieniami z pracy nawet około 100 tys. nauczycieli. ZNP domagał się także, aby obowiązek realizacji dodatkowych godzin był połączony ze wzrostem wynagrodzenia. W wyniku uzgodnień ustalono, że pensum nie zostanie zmienione, natomiast zobowiązano nauczycieli do jednej godziny zajęć dodatkowych z godzin do dyspozycji dyrektora lub zajęć opieki świetlicowej we wszystkich typach szkół w roku 2009, a od września 2010 r. – do dwóch godzin w szkołach podstawowych i gimnazjach (art. 42 ust. 2 pkt 2 KN).

ZNP uważnie monitorował realizację tych godzin, dostrzegając liczne nieprawidłowości, np. likwidacja etatów dla nauczycieli świetlicy. W związku z tym ZNP wskazał na konieczność zmian w ustawie oraz potrzebę zmiany rozporządzenia w sprawie sposobu dokumentowania tych zajęć tak, by były one zgodne z intencją zapisu ustawy, a nie tylko sposobem na kolejne oszczędności organów prowadzących. Wynikiem działań ZNP było wydanie stanowiska MEN w tej sprawie, a także znowelizowanie rozporządzenia MEN w sprawie dokumentowania przebiegu nauczania (...), natomiast nowelizacja art. 42 ust. 2 pkt 2 jest wciąż sprawą otwartą. W czasie spotkania oświatowych związków zawodowych z przedstawicielami rządu 2 września 2010 r., strony uznały za ważne przeprowadzenie analizy art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b w kontekście jego merytorycznej realizacji.

Związek domagał się wycofania przepisów dotyczących zmiany czasu pracy nauczycieli do momentu podjęcia kompleksowych badań w zakresie czasu i warunków pracy.

W wyniku protestów środowiska i kilkumiesięcznych rozmów rządu ze związkami zawodowymi powołano w roku 2009 w Ministerstwie Edukacji zespół ds. warunków i czasu pracy oraz zespół ds. struktury wynagrodzenia nauczycieli.

W ramach zespołu ds. warunków i czasu pracy nauczycieli ZNP przedstawił propozycje zadań, które powinny być przedmiotem jego prac:

- 1) przeprowadzenie kwerendy aktów prawnych odnoszących się do zadań nauczyciela realizowanych w ramach czasu pracy,
- 2) wyspecyfikowanie zadań realizowanych w ramach czasu pracy,
- 3) ustalenie metodologii badań,
- 4) przeprowadzenie badań na reprezentatywnej próbie nauczycieli w celu analizy czasu pracy i warunków pracy nauczycieli,
- 5) analiza wyników badań,
- 6) wypracowanie – na podstawie badań – modelu czasu pracy, w tym określenie proporcji między różnymi zakresami zadań nauczyciela wchodzącymi w 40-godzinny czas pracy,
- 7) odzwierciedlenie w zapisach aktów prawnych modelu czasu pracy.

Do końca sierpnia 2010 r. odbyły się 4 merytoryczne spotkania. Pierwsze 9 października 2009 r., a kolejne – 10 maja 2010 r. – dopiero po interwencji ZNP. Następne spotkania odbyły się w dniach 8 czerwca i 6 lipca. Pracami zespołu z ramienia resortu edukacji kieruje wiceminister edukacji Lilla Jaroń. W pracach zespołu bierze udział dyrektor i pracownicy Instytutu Badań Edukacyjnych w charakterze ekspertów odpowiedzialnych za przygotowanie założeń metodologicznych do badań.

Członkowie zespołu zaakceptowali postulat ZNP, iż podstawowym działaniem przygotowawczym związanym z planowaniem badań powinno być opisanie, w oparciu o obowiązujące akty prawne, zadań nauczyciela, które jest on obowiązany realizować w ramach 40-godzinnego czasu pracy oraz postulat IBE o konieczności dokonania przeglądu dotychczasowych badań krajowych i międzynarodowych związanych z omawianą tematyką.

Materiał opracowany przez Departament Strategii MEN nie spełniał oczekiwań ZNP, dlatego Związek w grudniu 2009 r. wyspecyfikował w oparciu o kilkanaście aktów prawnych zadania nauczyciela. Opracowanie sporządzone przez ZNP zostało przekazane Ministerstwu w celu wykorzystania podczas prac zespołu.

Kolejny materiał roboczy ZNP przygotował w czerwcu 2010 r. Odniósł się w nim szczegółowo do zakresu badań postulując, by koncentrowały się one przede wszystkim na czasie pracy nauczycieli. Powiązanie ich z warunkami pracy powinno nastąpić jedynie w takim zakresie, w jakim warunki te mają faktyczny wpływ na czas pracy nauczycieli. ZNP odniósł się również do podmiotu badań, próby i jej wielkości oraz wskazał na czynniki różnicujące nauczycieli pod względem czasu pracy, zwrócił też uwagę na istotną kwestię, jaką jest jednolite rozumienie zakresu pojęciowego badań. Ponadto ZNP zgłosił postulaty dotyczące problematyki warunków pracy nauczycieli, domagając się wydania przez MEN rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, opracowania zbiorczego raportu „Analiza warunków pracy nauczycieli (...)” oraz przeprowadzenia odrębnego badania dotyczącego warunków pracy nauczycieli.

Głównym zadaniem zespołu zajmującego się problematyką dotyczącą wynagrodzeń nauczycieli jest opracowanie nowej, uproszczonej struktury wynagrodzenia, uwzględniającej wzrost udziału wynagrodzenia zasadniczego w wynagrodzeniu średnim. Uproszczenie struktury wynagrodzenia pozwoli na zmniejszenie liczby przysługujących nauczycielom dodatków na rzecz zwiększenia udziału płacy zasadniczej. ZNP monitorował wysokość środków przeznaczanych na wypłatę dodatków motywacyjnych i realizację godzin ponadwymiarowych określonych w regulaminach wynagradzania nauczycieli, wskazywał na znaczne przeszacowanie naliczanych kwot i możliwość przesunięcia tych środków w celu zwiększenia wynagrodzenia zasadniczego. Związek zwrócił również uwagę na niezetelność danych, którymi posługuje się system informacji oświatowej. W efekcie Związek przedstawił rządowi propozycje rozwiązań w tym zakresie, polegające m.in. na urealnieniu środków przeznaczonych na dodatki motywacyjne, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe, a także propozycję korzystniejszego (dla nauczycieli) sposobu wynagradzania za godziny ponadwymiarowe.

Mimo trwających prac zespołów ds. struktury wynagradzania oraz ds. warunków i czasu pracy nauczycieli, Ministerstwo Edukacji Narodowej podjęło działania zmierzające do zmiany pragmatyki zawodowej nauczycieli. W marcu 2010 r. w resorcie edukacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami związków zawodowych, samorządów, szkół niepublicznych, instytucji oświatowych oraz byłych ministrów edukacji na temat nowej ustawy o statusie zawodowym nauczycieli. Podczas spotkania minister edukacji Katarzyna Hall zaproponowała powołanie zespołu opiniotwórczo-doradczego, który ma zająć się przygotowaniem propozycji do nowej pragmatyki nauczycielskiej, gdyż zdaniem resortu obecna ustawa Karta Nauczyciela jest aktem przestarzałym, nieczytelnym i niespójnym. Zadaniem zespołu jest próba udzielenia odpowiedzi na pytania:

- * jakie zagadnienia powinna regulować nowa ustawa?
- * jak wzmocnić motywacyjny charakter awansu zawodowego i systemu wynagradzania nauczycieli oraz jak usprawnić te systemy, aby sprzyjały umacnianiu prestiżu zawodowego nauczyciela i dobrym efektom systemu edukacji?

- * jak zmodyfikować organizację czasu pracy szkoły i nauczyciela, aby podnieść efektywność pracy (odpowiednio wykorzystać dodatkowe godziny na pracę z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych)?
- * kogo powinna dotyczyć nowa ustawa regulująca status zawodowy nauczyciela (np. jak można włączać do systemu edukacji nauczycieli akademickich, praktyków zawodu, artystów)?

W pracach Zespołu brał udział prezes ZNP oraz wiceprezesi ZG ZNP.

Uczestnictwo przedstawicieli ZNP w pracach zespołu zostało poprzedzone referendum, przeprowadzonym w dniach 19.04 – 20.05.2010 r. w szkołach i placówkach na terenie całego kraju. Wyniki referendum potwierdziły, że zdecydowana większość nauczycieli (przeszło 255 tysięcy na 259 tysięcy biorących udział) opowiedziało się za tym, by to właśnie Karta Nauczyciela, tak jak obecnie, określała na szczeblu centralnym pragmatykę zawodową nauczycieli, w tym m.in. czas pracy, wynagrodzenie, formy zatrudnienia i świadczenia socjalne. Dało to mandat przedstawicielom Związku do obrony podczas prac zespołu podstawowych zapisów Karty Nauczyciela.

Kolejne posiedzenia zespołu do spraw statusu zawodowego nauczycieli odbyły się: 21 kwietnia; 27 maja; 23 czerwca; 21 lipca; 18 sierpnia i 4 października. Poza wymianą opinii nie wypracowano żadnego wspólnego stanowiska. Zdaniem przedstawicieli Związku debata o nowelizacji Karty pokazuje znaczne różnice dzielące uczestników związane z tematami i zakresem zmian.

3. Uprawnienia emerytalne nauczycieli

W 1998 r. w ramach czterech wielkich reform rząd J. Buzka wprowadził reformę emerytalną. Odbierała ona m.in. nauczycielom prawo do odchodzenia na wcześniejszą emeryturę i wprowadziła nowy sposób obliczania wysokości świadczeń, który premiował czas pracy i zgromadzony kapitał.

W latach 2007-2010 Związek Nauczycielstwa Polskiego z wielką determinacją prowadził walkę o utrzymanie uprawnień emerytalnych nauczycieli, wykorzystując instrumenty prawne, uczestnicząc w pracach zespołów roboczych Komisji Trójstronnej, organizując protesty.

ZNP zwrócił się z apelem do premiera Jarosława Kaczyńskiego o włączenie nauczycieli do projektu ustawy o emeryturach pomostowych, o zmianę stanowiska rządu w sprawie Inicjatywy Obywatelskiej, powrót do rozmów o tzw. opcji zerowej i pilne podjęcie działań zmierzających do zmiany art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela. Z inicjatywy Związku doszło do spotkania kierownictwa ZNP z premierem J. Kaczyńskim. ZNP postulował wyłączenie nowelizacji art. 88 ust. 2a KN z projektu emerytur pomostowych i nadanie tej nowelizacji szybkiej ścieżki legislacyjnej. W przeciwnym razie ok. 40 tysięcy nauczycieli musiałoby odejść z zawodu. W trakcie spotkania z wicepremierem Przemysławem Gosiewskim ZNP ponowił swoje postulaty, domagał się również wpisania do ustawy o emeryturach pomostowych wszystkich nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników pedagogicznych, których prace związane są z wychowaniem i kształceniem dzieci.

Z inicjatywy Związku Sejm przegłosował (23 sierpnia 2007 r.) zmiany w art. 88 ust. 2a ustawy Karta Nauczyciela. Zgodnie z nowelizacją nauczyciele, którzy przed dniem 31 grudnia 2007 r. nabyli prawo do wcześniejszej emerytury zachowali prawo mimo kontynuacji zatrudnienia (czyli bez konieczności przejścia na emeryturę). Ponadto nauczyciele, którzy rozwiązali stosunek pracy na swój wniosek w okresie od 1 stycznia do dnia wejścia w życie ustawy, mieli ustawowo zagwarantowane prawo powrotu do zawodu.

Wobec nierozwiązania problemu emerytur pomostowych ZNP podjął ponownie rozmowy z przedstawicielami rządu i Sejmu w sprawie wydłużenia o kolejne lata obowiązywania dotychczasowych uprawnień emerytalnych nauczycieli. Związek przygotował poprawki do poselskich projektów ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczące przedłużenia nauczycielom prawa do wcześniejszych emerytur do końca 2008 r. oraz do końca 2011 r. Komisja Polityki Społecznej zarekomendowała Sejmowi przedłużenie dotychczasowych uprawnień emerytalnych nauczycieli do roku 2008. 7 września 2007 r. Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS

oraz niektórych innych ustaw, która przedłużyła o rok (czyli do końca 2008 r.) obowiązywanie art. 88 ust. 2a KN, odrzucając przedłużenie tych zapisów do końca roku 2011.

Wybory parlamentarne i zmiana ekipy rządzącej nie spowodowały niestety zmiany sytuacji nauczycieli w kwestii utrzymania uprawnień emerytalnych. Ogólnopolski strajk pracowników oświaty, który ZNP zorganizował 27 maja 2008 r. wymusił na rządzie Donalda Tuska rozpoczęcie negocjacji, również w sprawach emerytalnych, z oświatowymi związkami zawodowymi. Uczestniczyli w nich sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Michał Boni, minister pracy Jolanta Fedak, podsekretarz stanu w resorcie pracy Agnieszka Chłoń-Domińczak, sekretarz stanu w resorcie edukacji Krystyna Szumilas, sekretarz stanu w resorcie finansów Elżbieta Suchocka-Roguska), ze strony ZNP w rozmowach uczestniczył prezes i wiceprezesi ZG ZNP.

10 czerwca 2008 r. strona rządowa zaprezentowała pisemne stanowisko, według którego nauczyciele nie będą mieli możliwości po 31 grudnia 2008 r. korzystania z zapisu art. 88 KN. Ponadto rząd negatywnie odniósł się do ujęcia nauczycieli w grupie zawodów o szczególnym charakterze, co oznacza odebranie im prawa do emerytur pomostowych. ZNP zaprotestował przeciwko takiemu rozwiązaniu i odrzucił propozycję rządu.

Jednocześnie trwały prace w ramach Zespołu ds. Ubezpieczeń Społecznych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych. Brał w nich udział przedstawiciel kierownictwa ZNP. Równoległe z Trójstronną Komisją działał Zespół Ekspertów, którego członkiem był również przedstawiciel ZNP. Zespół ten wypracował definicję pracy w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze, była ona inna niż definicja zaproponowana przez rząd. Przedstawiciele strony związkowej podtrzymali propozycję, aby w wykazie prac o szczególnym charakterze umieścić zapis w brzmieniu: „*Prace nauczycieli i wychowawców bezpośrednio związane z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży*” – *nauczycieli i wychowawców w rozumieniu przepisów ustawy Karta Nauczyciela, ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*. Jednak do wykazu zawodów uprawnionych do emerytury pomostowej wpisani zostali wyłącznie nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych. Ponadto strona związkowa uznała, że w przypadku nauczycieli i wychowawców należy zachować bezterminowo uprawnienia wynikające z art. 88 Karty Nauczyciela.

6 listopada 2008 r. Sejm uchwalił ustawę o emeryturach pomostowych, jednocześnie posłowie odrzucili projekt prezydencki, który zakładał utrzymanie obowiązujących zasad przechodzenia na emeryturę jeszcze przez rok (do 31 grudnia 2009 r.).

Związek Nauczycielstwa Polskiego w dalszym ciągu prowadził rozmowy z przedstawicielami rządu i klubów parlamentarnych na temat rozwiązań emerytalnych dla nauczycieli przedstawiając jednocześnie własną propozycję zmiany art. 88 Karty Nauczyciela. Zgodnie z tą propozycją w art. 88 KN dopisano wymóg osiągnięcia 55 lat życia, jako trzeci warunek konieczny do uzyskania wcześniejszej emerytury. Ta propozycja jest zgodna z uchwałą nr 5/2008 ZG ZNP z 24 czerwca 2008 r. w sprawie dalszych negocjacji dotyczących rozwiązań emerytalnych.

18 listopada 2008 r., na dzień przed pikietą pracowników oświaty organizowaną przez ZNP, minister pracy Jolanta Fedak zaproponowała (jako projekt poselski) „przejściowe” rozwiązania emerytalne dla nauczycieli. Zgodnie z tą propozycją emerytura pobierana byłaby przez pięć lat z okresem dojścia do wieku ustawowego czyli 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. To rozwiązanie odrzucił jednak premier Donald Tusk zapowiadając dalsze prace nad rozwiązaniami emerytalnymi dla nauczycieli. ZNP zadeklarował udział w pracach nad kolejnymi propozycjami, które zgodnie z zapewnieniem premiera miały być przedłożone do końca listopada 2008 r.

4 grudnia 2008 r. rząd przedstawił projekt ustawy o świadczeniach kompensacyjnych. Projekt ten poparły kluby poselskie PO, PSL i Lewicy. Podpisane zostało porozumienie kończące wielomiesięczne rozmowy między ZNP a koalicją rządzącą, będące kompromisem między oczekiwaniami związkowców a rozwiązaniami możliwymi do zaakceptowania przez rząd w ramach zobowiązań budżetowych państwa. Po półrocznych pracach parlamentarnych i wielu jeszcze

poprawkach ostatecznie ustawa o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych weszła w życie 1 lipca 2009 r.

Nowym świadczeniem emerytalnym objęci zostali wszyscy nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni wymienieni w Karcie Nauczyciela zatrudnieni w publicznych i niepublicznych przedszkolach, szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego, a także nauczyciele w bursach, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych. Prawo do świadczenia przysługuje nauczycielowi mającemu 55 lat, posiadającemu 30-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat pracy w charakterze nauczyciela w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązującego wymiaru zajęć, po rozwiązaniu przez niego stosunku pracy (lub gdy stosunek pracy zostanie z nim rozwiązany na podstawie art. 20 KN).

Sukcesem Związku jest wywalczenie dla nauczycieli przechodzących na świadczenie kompensacyjne takich samych praw, jakie posiadają nauczyciele przechodzący na emeryturę, a więc prawo do odprawy emerytalnej, możliwość korzystania ze świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, ustalenie wysokości świadczenia na poziomie 100 procent emerytury oraz objęcie prawem do świadczenia nie tylko nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne, ale również bibliotekarzy, wychowawców świetlic, pedagogów i psychologów szkolnych. Ponadto w wyniku działań Związku prawo do świadczenia uzyskali nie tylko nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć, ale również ci, którzy realizowali swoje obowiązki w wymiarze nie mniejszym niż 1/2 etatu. Sukcesem ZNP jest także utrzymanie warunku ukończenia 55 roku życia dla kobiet i mężczyzn do roku 2014 oraz przesunięcie terminu wygaśnięcia świadczenia z roku 2028 na rok 2032.

Należy podkreślić, że wbrew wielu pesymistycznym przewidywaniom i opiniom, co do wysokości świadczenia kompensacyjnego, średnia wysokość pierwszych wypłaconych świadczeń wynosiła 1.540 złotych. Obecnie wynosi 1.720 złotych.

4. Poradnictwo i obrona prawna

Zmiany w prawie oświatowym i prawie pracy powodowały pojawianie się wielu poważnych problemów związanych z wdrażaniem nowych przepisów i ich interpretacją, częste były również przypadki naruszania uprawnień pracowniczych.

Sprawy, z którymi najczęściej zwracali się nauczyciele, dyrektorzy szkół i placówek, działacze ZNP i ogniwa związkowe dotyczyły:

- * procedur likwidacji i przekształcania placówek
- * zatrudniania i zwalniania nauczycieli
- * czasu pracy nauczycieli
- * wynagrodzeń nauczycieli (m.in. uzgadnianie regulaminów wynagradzania nauczycieli, obliczanie wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wynagrodzenie za pracę przy egzaminie maturalnym)
- * wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi
- * spraw emerytalnych i rentowych
- * wystąpienia z OFE
- * kwalifikacji nauczycieli
- * awansu zawodowego nauczycieli
- * procedur związanych z przeprowadzaniem konkursów na dyrektorów szkół
- * prawa do urlopu dla poratowania zdrowia
- * postępowania w sprawie choroby zawodowej
- * urlopów wypoczynkowych w placówkach feryjnych i nieferyjnych
- * oceny pracy nauczyciela
- * urlopów wychowawczych i uprawnień macierzyńskich
- * świadczeń socjalnych

- * organizacji pracy szkoły
- * postępowania dyscyplinarnego nauczycieli
- * postępowania przed sądami pracy i administracyjnymi
- * ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych
- * ustawy o związkach zawodowych
- * Statutu ZNP
- * przepisów Kodeksu pracy.

W latach 2006-2010 udzielono 1.717 odpowiedzi pisemnych, w tym 1.308 pocztą elektroniczną.

Elektroniczna forma poradnictwa cieszy się wśród członków Związku dużą popularnością, głównie z powodu szybkości uzyskania pomocy. Forma zarówno pytania, jak i odpowiedzi jest krótka i rzeczowa, a przede wszystkim nie wymaga obiegu dokumentów. Ponadto w biurze Zarządu Głównego udzielane są wyjaśnienia telefoniczne oraz porady prawne zgłaszającym się osobiście członkom ZNP.

W sytuacjach naruszania przepisów prawa Związek podejmował interwencje, formułował opinie prawne dotyczące indywidualnych i grupowych interesów pracowniczych. Interwencje podejmowane były na szczeblu centralnym, samorządowym, czy też bezpośrednio w szkole lub placówce oświatowej. Opracowano kilkadziesiąt pism procesowych w postępowaniach członków ZNP przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych oraz w postępowaniach przed sądami administracyjnymi, w których stroną był Związek, występowano również z wnioskami o apelacje i kasacje wyroków sądowych.

Podejmowane interwencje między innymi dotyczyły:

- * objęcia art. 30a Karty Nauczyciela nauczycieli szkół prowadzonych przez organy administracji rządowej
- * sposobu realizacji art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela
- * braku jednolitych i przejrzystych procedur odwoławczych od orzeczeń kończących postępowanie konkursowe na stanowisko dyrektora szkoły
- * naruszenia obowiązującego stanu prawnego dotyczącego funkcjonowania bibliotek szkolnych
- * opłat ustalanych przez organy prowadzące w publicznych przedszkolach
- * realizacji zadań legislacyjnych wynikających z treści art. 85 KN (postępowanie dyscyplinarne)
- * zawieszania nauczycieli w pełnieniu obowiązków w przypadku wszczęcia postępowania karnego (art. 83 ust. 1a KN)
- * czasu pracy pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- * uchylania regulaminów wynagradzania nauczycieli w związku ze zmianą przepisów prawa
- * bezprawnego obniżania wynagrodzenia nauczycieli biorących udział w egzaminie maturalnym
- * odmowy prawa do korzystania z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego
- * rozważenia przez NFZ możliwości przyznania nauczycielom placówek feryjnych pierwszeństwa w otrzymaniu skierowania na leczenie sanatoryjne.

Sporządzono szereg opracowań i prezentacji mających służyć pomocą ogniwom ZNP, m.in.:

- * zasady postępowania w ramach sporu zbiorowego
- * wyjaśnienia dotyczące zasad przechodzenia na emeryturę w trybie art. 88 KN i prezentacja pt. *Postępowanie w sprawie przyznawania świadczenia emerytalnego*
- * wzory pism procesowych (np. wzór pozwu o zapłatę wynagrodzenia z tytułu godzin ponadwymiarowych za pracę przy części ustnej egzaminu maturalnego)
- * informacja nt. nowych zasad wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych w szkołach, placówkach oświatowych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych i ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych oraz wzór regulaminu wynagradzania tych pracowników
- * procedury monitorowania zmian organizacyjno-prawnych w związku z procesem likwidacji państwowych i samorządowych zakładów budżetowych oraz gospodarstw pomocniczych
- * prezentację *Postępowanie w sprawie ustalenia choroby zawodowej*
- * procedury związane z likwidacją i przekazywaniem placówek do prowadzenia innym niż JST podmiotom

- * materiały szkoleniowe dla obrońców związkowych występujących w sprawach nauczycieli w postępowaniu przed komisjami dyscyplinarnymi I i II instancji.

Również tematyka szkoleń dla działaczy związkowych, obejmowała wiele zagadnień istotnych dla nauczycieli i ogniw ZNP dotyczących: roli zakładowej organizacji związkowej w sporach zbiorowych z pracodawcą, uzgadniania regulaminów wynagradzania pracowników oświaty, spraw emerytalnych, procedur likwidacyjnych szkół i placówek publicznych, zmian w prawie oświatowym.

W okresie sprawozdawczym ZNP formułował także projekty nowelizacji pragmatyki nauczycielskiej, w tym dotyczące:

- * wydłużenia czasowej niezdolności nauczyciela do pracy spowodowanej jego chorobą
- * rozliczania godzin ponadwymiarowych przypadających w dniach wolnych od pracy
- * wzrostu wskaźnika wynagrodzenia dla poszczególnych stopni awansu zawodowego
- * prawa do urlopu dla poratowania zdrowia dla nauczycieli uprawnionych do przejścia na emeryturę bez względu na wiek
- * zatrudniania nauczycieli w zespole szkół
- * obowiązku zabezpieczenia w budżetach JST środków na pomoc zdrowotną dla nauczycieli.

II. UCZESTNICTWO ZNP W PRZEBUDOWIE SYSTEMU EDUKACJI

1. Zmiany w systemie oświaty

Zgodnie z *Uchwałą XXXIX Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP w sprawie dialogu społecznego* w minionej kadencji Związek Nauczycielstwa Polskiego z pełnym zaangażowaniem współuczestniczył w przebudowie systemu oświaty w Polsce, współpracując z instytucjami, organizacjami i innymi partnerami społecznymi. W sprawach istotnych dla polskiej edukacji Związek oferował swoje bogate doświadczenie oraz wiedzę w dziedzinie kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży, a także wszelkich spraw związanych z funkcjonowaniem systemu oświaty, wychowania i opieki nad dzieckiem oraz statusu zawodowego i materialnego pracowników oraz emerytów i rencistów. Związek zajmował stanowisko wobec zapowiedzi zmian w prawie oświatowym i wykorzystywał wszystkie uprawnienia do udziału w zakresie stanowienia prawa.

Związek Nauczycielstwa Polskiego systematycznie śledził przemiany w prawie oświatowym, w tym szczególnie w ustawie o systemie oświaty, prezentując swoje opinie i stanowiska wobec kolejnych propozycji zmian.

W rządowym projekcie nowelizacji ustawy o systemie oświaty z lipca 2007 r. Związek Nauczycielstwa Polskiego uznał za uzasadnioną większość propozycji porządkujących, jak np. doprecyzowujące obowiązki rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu. W projekcie tym zabrakło zapisów regulujących spełnianie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego w formie indywidualnego nauczania. Ponadto Związek Nauczycielstwa Polskiego domagał się wpisania do ustawy obligatoryjnego obowiązku przekazania szkół rolniczych i leśnych ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa i rozwoju wsi. Przemawiał za tym rozwiązaniem fakt, że szkoły te mają charakter ponadregionalny, a praktyka pokazała, że przyczynami ich likwidacji lub przekształcenia przez jednostki samorządu terytorialnego bywają najczęściej względy czysto ekonomiczne.

Wybory parlamentarne w październiku 2007 r. i zmiana ekipy rządzącej spowodowały wstrzymanie prac nad projektem, podjęto je ponownie w nowej kadencji Sejmu. Była to okazja do wniesienia propozycji zapisów regulujących kompleksowo sprawę wynagradzania za pracę wszystkich osób biorących udział w przeprowadzaniu sprawdzianu, egzaminów gimnazjalnych, maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe, jak również kwestię przejęcia zobowiązań finansowych szkół przez organy prowadzące oraz sprawy związane z monitoringiem szkół. Regulujący te kwestie projekt nowelizacji ustawy o systemie oświaty wnieśli z inicjatywy ZNP posłowie Lewicy (7 maja 2008 r.).

W lipcu 2008 r. minister Katarzyna Hall zaprezentowała wstępne propozycje zmian w systemie oświaty. Główne zamierzenia, które resort przedstawił pod hasłem *Edukacja skuteczna, przyjazna i nowoczesna* to obniżenie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do 6 lat, reforma programów wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego (ukierunkowana na opis efektów kształcenia na każdym etapie edukacyjnym), poprawa jakości kształcenia zawodowego, odbiurokratyzowanie nadzoru pedagogicznego i otwarcie polskiego systemu edukacji na świat. Związek Nauczycielstwa Polskiego aktywnie włączył się do merytorycznej dyskusji nad tymi propozycjami. Poparł rozwiązania dotyczące prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego przez osoby niebędące nauczycielami, ale posiadające specjalistyczne przygotowanie zawodowe, tworzenia oddziałów międzynarodowych, przejrzystości dotowania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół niepublicznych. Propozycje MEN zawierały jednak wiele kontrowersyjnych rozwiązań, a zwłaszcza: marginalizacja roli nadzoru pedagogicznego, pełna swoboda JST w kształtowaniu sieci szkół i placówek, możliwość całkowicie dowolnego ich przekształcania, zobowiązanie wszystkich nauczycieli do opracowywania własnych programów nauczania. Wynikające z tych propozycji zagrożenia stały się przedmiotem debaty poświęconej systemowi edukacji i zmianom w prawie oświatowym, zorganizowanej z inicjatywy ZNP przez Prezydenta RP.

Zmiany w ustawie o systemie oświaty były przedmiotem negocjacji ze stroną rządową. 21 października 2008 r. podpisano protokół z tych negocjacji. Niestety, tylko nieliczne postulaty związków zawodowych zostały uwzględnione. Spełniono postulat ZNP dotyczący centralnego ustalania zasad regulaminu komisji konkursowej na stanowisko dyrektora szkoły. Ponadto uzgodniono, że ocena pracy dyrektora szkoły (placówki) będzie dokonywana przez organ prowadzący w porozumieniu z organem nadzoru pedagogicznego (proponycja zmiany tego zapisu pozbawiała kuratora takich kompetencji). Osiągnięciem ZNP jest wpisanie do ustawy zasady, że JST mogą przekazać innemu podmiotowi prowadzenie tylko małej szkoły, liczącej maksymalnie 70 uczniów i to za zgodą kuratora oświaty. Ponadto – zgodnie z postulatami ZNP – utrzymano niektóre uprawnienia kuratora oświaty, m.in. udział kuratora w procesie likwidacji placówek, choć jego opinia nie będzie już wiążąca dla JST, zachowanie roli kuratora oświaty przy odwołaniu dyrektora szkoły w ciągu roku szkolnego i powołaniu na stanowisko dyrektora osoby niebędącej nauczycielem.

Rządowy projekt zmian w ustawie o systemie oświaty był rozpatrywany łącznie z projektem obywatelskim wniesionym przez ZNP. Projekt obywatelski zakładał obniżenie o rok wieku obowiązku szkolnego (do szóstego roku życia) i obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego (do piątego roku życia) oraz objęcie edukacji przedszkolnej subwencją oświatową. W ostatecznym brzmieniu ustawy – zgodnie z ideą inicjatywy ustawodawczej ZNP – obowiązek szkolny musi być poprzedzony obowiązkiem przedszkolnym, a podstawa programowa musi być realizowana w całości również przez tzw. alternatywne formy wychowania przedszkolnego. W latach szkolnych 2009/2010 – 2011/2012, obowiązkiem szkolnym może być objęte – na wniosek rodziców – każde dziecko, które w danym roku kalendarzowym kończy sześć lat. Warunkiem przyjęcia sześciolatka do szkoły podstawowej w tym okresie będzie posiadanie przez szkołę odpowiednich warunków organizacyjnych oraz objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki. Zgodnie z nowelą od 2012 r. do szkoły podstawowej obowiązkowo mają trafić wszystkie sześciolatki. Nowelizacja ustawy o systemie oświaty uwzględniła więc trzy propozycje ZNP zawarte w obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej: obniżenie wieku obowiązku przedszkolnego i obowiązku szkolnego oraz realizację pełnej podstawy programowej przez alternatywne formy wychowania przedszkolnego. Poprzez kolejną inicjatywę ustawodawczą (złożoną w 2010 r.) Związek ponownie postuluje finansowanie publicznych przedszkoli prowadzonych przez samorządy. Zdaniem ZNP tylko takie rozwiązanie gwarantuje każdemu pięciolatkowi miejsce w przedszkolu.

Ustawa w swym ostatecznym kształcie przyjęta została 19 marca 2009 r., kiedy to Sejm odrzucił weto prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

W imieniu środowiska nauczycielskiego ZNP zgłaszał również uwagi do licznych projektów rozporządzeń wydawanych na podstawie ustawy o systemie oświaty, regulujących w sposób szczegółowy działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze szkół i placówek.

W omawianym okresie wielokrotnym zmianom poddawano zapisy rozporządzenia o ocenianiu, klasyfikowaniu, promowaniu uczniów oraz organizacji sprawdzianów i egzaminów. Poważne zmiany w egzaminie maturalnym, wprowadzone nowelą rozporządzenia w 2006 r., wzbudziły zdecydowany sprzeciw Związku Nauczycielstwa Polskiego. Ogłoszona we wrześniu decyzja ministra edukacji Romana Giertycha o wprowadzeniu „amnestii” dla maturzystów, którzy nie zdali egzaminu maturalnego – zdaniem Związku – deprecjonowała i destabilizowała system egzaminacyjny, a także porządek prawny systemu oświatowego. Związek Nauczycielstwa Polskiego nie miał wątpliwości, że zmiany wprowadzone przez ministra R. Giertycha nie tylko podważały zasadę rzetelności i pracowitości, ale były wręcz nieuczciwe wobec całej rzeszy maturzystów, którzy ten egzamin zdali. Było to obniżanie jakości edukacji, a także poziomu wymagań i rangi tego egzaminu. Związek sprzeciwiał się takiemu sposobowi rozwiązywania problemów oświatowych i tak podejmowanym decyzjom. W listopadzie 2006 r. zwrócił się do premiera Jarosława Kaczyńskiego o wycofanie z obiegu prawnego przepisów zmieniających matury 2007, popierając działania Rzecznika Praw Obywatelskich, który złożył wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów rozporządzenia wprowadzającego „amnestię” maturalną.

Związek Nauczycielstwa Polskiego zdecydowanie przeciwstawiał się wszelkim działaniom populistycznym, które stanowiły zagrożenie dla całego systemu edukacyjnego, a które dominowały w działaniach tej ekipy rządzącej. Ostrzegał też przed konsekwencjami i rozmiarami strat, jakie przyniesie polskiej oświacie dalsze pozostawanie na stanowisku ministra edukacji Romana Giertycha. Dlatego też w styczniu 2007 r. wystąpił do premiera Jarosława Kaczyńskiego o odwołanie Romana Giertycha z funkcji ministra edukacji. Podstawą odwołania było orzeczenie TK o niekonstytucyjności rozporządzenia z dnia 8 września 2006 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 16 stycznia 2007 r. uznające „amnestię” maturalną za niezgodną z Konstytucją było kolejnym potwierdzeniem nierzetelności stanowienia prawa przez Ministra Edukacji i obniżania standardów oświatowych. ZNP skierował również do premiera J. Kaczyńskiego stanowczy protest wobec polityki kadrowej prowadzonej przez ministra Giertycha, polegającej na obsadzaniu stanowisk w kuratoriach oświaty, okręgowych komisjach egzaminacyjnych i CODN według partyjnego klucza.

Działania Związku oraz coraz liczniejsze protesty społeczne doprowadziły w końcu do dymisji Romana Giertycha (od września 2007 r. funkcję tę pełnił prof. Ryszard Legutko).

W roku 2008 resort edukacji pod kierownictwem K. Hall rozpoczął przygotowania do wdrażania zmian programowych. Ważnym dokumentem mającym doniosły wpływ na tworzenie stabilnego i przejrzystego systemu edukacji – spójnego programowo i organizacyjnie – było rozporządzenie ministra edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Propozycje nowych regulacji zostały przedstawione do dyskusji środowisku oświatowemu. Dyskusja ujawniła wiele rozbieżności i kontrowersji wykazując liczne błędy, niespójności i luki w treści tego dokumentu. Wiele krytycznych uwag wyraził Związek Nauczycielstwa Polskiego w opinii dotyczącej samej podstawy programowej, jak również zmian w rozporządzeniu o ramowych planach nauczania w szkołach publicznych przekazanej Ministerstwu Edukacji Narodowej. Mimo tych kontrowersji, reforma programowa weszła do klas pierwszych szkół podstawowych i gimnazjów od września 2009 roku.

Związek żądał gwarancji wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez powszechny dostęp do bezpłatnej edukacji na wszystkich szczeblach, upowszechnienie publicznego wychowania przedszkolnego oraz stworzenie spójnego i adekwatnego do potrzeb systemu pomocy stypendialnej.

Za niedopuszczalną z punktu widzenia działań wychowawczych Związek Nauczycielstwa Polskiego uznał propozycję ministra R. Giertycha uzależnienia stypendium socjalnego od zachowania ucznia. Zgodnie z prawem takie stypendium otrzymują dzieci z rodzin ubogich osiągających dochód poniżej określonego minimum i niewydolnych wychowawczo. Karanie tych uczniów za złe zachowanie odbieraniem środków na książki i zeszyty w żaden sposób nie wpłynie na poprawę ich zachowania, a jedynie pogorszy – i tak już fatalną – sytuację materialną ich rodzin. Związek stanowczo protestował przeciwko temu pomysłowi.

Związek wspierał walkę ze zjawiskami patologicznymi wśród dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie im profesjonalnej pomocy, w tym pomocy psychologicznej i pedagogicznej w każdej placówce.

Związek sprzeciwiał się też propozycjom związanym z realizacją rządowego programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”, który przyjęty został uchwałą Rady Ministrów z 6 marca 2007 r. Program ten zdominowały w dużej mierze metody kar i restrykcji, a jego zasadniczą wadą było ograniczenie sfery wspierania działań pedagogicznych. Związek, wychodząc z założenia indywidualizacji kary nie zaakceptował rozwiązań ogólnego i sztywnego ich ustalenia. Nie zaakceptował też stygmatyzacji uczniów prowadzącej do dyskryminacji poprzez prowadzenie rejestru kar i przekazywania go do następnej szkoły ucznia. Związek wskazał również, że program ten powielał wiele znanych już i realizowanych przez szkołę rozwiązań. Zarzutem było pominięcie roli rodziców w kwestii współodpowiedzialności za stan wychowania i brak szerszych działań

doskonalących system wspierania rodzin. Kontrowersyjną decyzją było także – zdaniem Związku – wprowadzenie do ustawy o systemie oświaty zapisu o obowiązku mundurków w szkołach publicznych. Zdecydowanie odrzucony został pomysł powołania ośrodków wsparcia wychowawczego, tym bardziej, że zadania przewidziane dla tych ośrodków realizowane były i są przez już istniejące placówki takiego typu, jak młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii. Związek postulował ich wzmocnienie organizacyjne, finansowe i kadrowe. Związek Nauczycielstwa Polskiego był i jest zwolennikiem działań profilaktycznych i diagnozowania przyczyn zachowań wykraczających poza normę. Dostrzegając wagę problemów wychowawczych od lat postulował ich rozwiązywanie poprzez upowszechnienie edukacji przedszkolnej, zmniejszenie liczby dzieci w oddziałach, zatrudnienie psychologów i pedagogów w szkołach, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, a nade wszystko postawienie na rodzinę jako najważniejszy element w systemie wychowania, wspieraną przez szkołę i system oświaty. Związek w swoich stanowiskach wielokrotnie proponował wykorzystanie już istniejących programów oddziaływań wychowawczych, ale też podjęcie pracy nad nowymi optymalnymi rozwiązaniami w oparciu o dorobek współczesnej pedagogiki. Wskazywał na potrzebę doskonalenia nauczycieli w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi, kształcenia studentów kierunków pedagogicznych pod kątem pracy z uczniem trudnym. Wielokrotnie postulował zapewnienie warunków gwarantujących bezpieczeństwo w szkole m.in. poprzez tworzenie małych szkół, mało liczebnych klas, zatrudnianie pedagogów i psychologów w szkołach, a także zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Sprzeciwił się restrykcyjnej propozycji zawartej w programie (poprzez zmiany w *ustawie o samorządzie gminnym*) nadającej radom gmin uprawnienia do wprowadzenia tzw. godziny policyjnej dla młodzieży. Przebywanie dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w miejscach publicznych w godzinach nocnych lub w czasie trwania zajęć szkolnych, także bez powyższej zmiany w ustawie, powinno wzbudzić zainteresowanie wszystkich służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Kompetencje tych służb również w tym zakresie określone są bowiem w już obowiązujących aktach prawnych. Związek apelował o podjęcie rzeczywistej, powszechnej dyskusji społecznej na ten temat. Przedstawiał opinie w sprawie polityki wychowania oraz proponował konkretne działania w celu poprawy sytuacji wychowawczej w rodzinie i w szkole, wskazując jednocześnie na ważną rolę samorządu terytorialnego we wspieraniu tych działań. Na podstawie uchwały Rady Ministrów z 19 sierpnia 2008 r. w sprawie przyjęcia rządowego programu na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” program ministra Romana Giertycha „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” utracił moc. Jednak część zawartych w nim rozwiązań przełożyło się na prawne regulacje.

Związek przeciwstawiał się również wszystkim negatywnym zjawiskom, które powodowałyby likwidację miejsc pracy w oświacie, w tym komercjalizacji i nieuzasadnionej prywatyzacji placówek. Związek odniósł się krytycznie do zaproponowanej w rządowym projekcie nowelizacji ustawy o systemie oświaty (z lipca 2007 r.) zapowiedzi likwidacji liceów profilowanych. ZNP od początku był przeciwny powstaniu tego typu szkół, wskazując na ich słabe strony. Nie gwarantowały one ani dobrego przygotowania do zawodu, ani powodzenia na egzaminie maturalnym. Jednakże – zdaniem ZNP – po utworzeniu liceów profilowanych należy ostrożnie podchodzić do propozycji całkowitej likwidacji tych placówek, o ich losie powinien zdecydować lokalny rynek pracy i organy prowadzące.

Poważną zmianą zaproponowaną w projekcie ustawy z października 2008 r. – na którą Związek Nauczycielstwa Polskiego konsekwentnie nie wyrażał zgody – była regulacja dotycząca przekazywania szkół i placówek innym podmiotom w drodze porozumień. Propozycja zmian w ustawie o systemie oświaty przygotowana przez ministerstwo edukacji polegała na uproszczeniu procedur przekazywania fundacjom, stowarzyszeniom, osobom fizycznym i prawnym publicznych szkół prowadzonych dotychczas przez samorządy. Zdaniem Związku mogłoby to doprowadzić do wyzbycia się zadań własnych przypisanych samorządom i byłoby niezgodne z ustawą o samorządzie terytorialnym. Związek Nauczycielstwa Polskiego wyrażał obawy środowiska, że liberalizacja prawa oświatowego sprawi, iż coraz więcej gmin – z powodu chęci zaoszczędzenia wydatków na prowadzenie szkół – będzie korzystało z tej możliwości, co w konsekwencji mogłoby doprowadzić do demontażu systemu

edukacyjnego w Polsce i zachwiać zasadą równego dostępu do kształcenia. Według ZNP problemu niedoinwestowania edukacji w Polsce nie można rozwiązać poprzez pozbywanie się przez samorządy odpowiedzialności za edukację. Szkoły prowadzone przez inne podmioty będą dla jednostek samorządu tańsze, co nie znaczy, że lepsze dla uczniów i nauczycieli. Zdaniem ZNP tylko oświata publiczna prowadzona przez JST gwarantuje jednolite standardy nauczania i wychowania oraz wysoką jakość kształcenia na wszystkich etapach edukacyjnego systemu.

Przejęcie szkoły przez inny podmiot niebędący JST budzi także poważne obawy o status zawodowy nauczycieli. ZNP opowiedział się za utrzymaniem wobec nauczycieli i pracowników niepedagogicznych dotychczasowych warunków zatrudnienia i uprawnień pracowniczych wynikających z przepisów szczególnych. Takimi przepisami w stosunku do nauczycieli jest ustawa Karta Nauczyciela.

1 września 2008 r. Zarząd Główny ZNP podjął uchwałę w sprawie rozpoczęcia kampanii społecznej w obronie publicznej edukacji w Polsce. Kampania ta zainaugurowana została pod hasłem „Nie dajmy popsuć naszej szkoły”. Na początku roku 2009 Związek Nauczycielstwa Polskiego rozpoczął w szkołach kampanię informacyjną, której celem było uświadomienie społeczeństwu negatywnych konsekwencji przekazywania szkół prowadzonych przez samorządy innym podmiotom.

W wyniku kampanii oraz determinacji przedstawicieli ZNP, biorących udział w pracach parlamentarnych nad tym projektem, wprowadzono zapis uniemożliwiający samorządom przekazywanie szkół liczących więcej niż 70 uczniów.

Związek konsekwentnie opowiadał się za utrzymaniem konstytucyjnego obowiązku i odpowiedzialności państwa za proces kształcenia i wychowania.

Kontynuowane były działania służące doskonaleniu i racjonalizacji programów nauczania oraz uporządkowaniu rynku podręczników szkolnych. Ustawą z dnia 25 lipca 2008 r. Sejm wprowadził zmiany w ustawie o systemie oświaty. Nowelizacja ta przywróciła szkołom prawo do swobodnego wyboru podręczników oraz programów nauczania (zgodnie z nowelizacją ustawy o systemie oświaty z 11 kwietnia 2007 r. – konsultowaną przez ZNP w 2006 r. – szkoły mogły wybierać do trzech podręczników dla każdego przedmiotu na danym poziomie kształcenia).

Natomiast ZNP negatywnie ocenił propozycję, zawartą w projekcie z października 2008 r., odstąpienia od dopuszczania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do użytku szkolnego programu wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz określania kryteriów, jakie muszą spełniać te programy. Dopuszczanie przedstawionych przez nauczycieli programów do użytku szkolnego przez dyrektora szkoły – zdaniem Związku – zwiększa odpowiedzialność dyrektora za jakość kształcenia bez zabezpieczenia odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego. Zmiany te znoszą także odpowiedzialność państwa za spójność systemu edukacji, jej jakość i efekty.

Związek wspierał działania na rzecz zwiększenia roli nadzoru pedagogicznego i doradztwa metodycznego dla nauczycieli.

ZNP nie poparł projektu nadania ministrowi edukacji uprawnień do przeprowadzania kontroli w szkołach lub placówkach w celu zbadania szczególnych problemów dydaktyczno-wychowawczych lub opiekuńczych pozostających dotychczas w kompetencji kuratorów oświaty. Dotychczasowe uregulowania zawarte w ustawie dotyczące sprawowania nadzoru i koordynowania pracy kuratorów oświaty uznane zostały przez Związek za wystarczające. Związek Nauczycielstwa Polskiego protestował też przeciwko próbom likwidacji bądź odebrania kuratorom oświaty nadzoru pedagogicznego i przekazania go komisjom egzaminacyjnym i samorządom. W tej sprawie skierował opinię do MEN. Negatywnie ocenione zostały propozycje rozwiązań legislacyjnych ograniczające kompetencje kuratora oświaty i przenoszące te kompetencje na organy samorządu terytorialnego. ZNP podkreślał, że pozbawiając kuratora oświaty prawa do wyrażania opinii przy ustalaniu sieci szkół, likwidacji szkoły czy placówki publicznej, daje się samorządom możliwość swobodnego decydowania o sieci szkół i możliwości ich likwidacji, choćby z przyczyn ekonomicznych. Związek nie godził się również na zwolnienie kuratora oświaty z obowiązku opiniowania arkuszy organizacji publicznych szkół i placówek. ZNP zaproponował również utrzymanie dotychczasowych rozwiązań dotyczących zasad postępowania konkursowego w wyłanianiu dyrektorów szkół – jednolitych dla całego kraju. Nie wyraził

zgody na rezygnację z zapisu dającego kuratorowi możliwość zgłaszania zastrzeżeń wobec kandydata na stanowisko dyrektora, a także na odwoływanie dyrektora w czasie roku szkolnego bez opinii kuratora. Związek nie zaakceptował też pomysłu rezygnacji z uzyskiwania zgody kuratora oświaty na zatrudnienie na stanowisku dyrektora szkoły osoby niebędącej nauczycielem. Zdaniem Związku zmiana ta niesie zagrożenie, że dyrektorem szkoły może zostać praktycznie każdy, bez względu na wykształcenie i kompetencje. Negatywnie ocenione zostały również zmiany w składzie komisji konkursowej wyłaniającej kandydata na dyrektora szkoły, dające zdecydowaną przewagę przedstawicielom organu prowadzącego szkołę.

Z obszaru kształcenia zawodowego za interesującą ZNP uznał propozycję resortu edukacji, dotyczącą przeprowadzenia egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe odpowiednio po trzecim i drugim roku kształcenia w technikach i technikach uzupełniających. Przesunięcie (przyspieszenie) tego egzaminu ułatwiłoby uczniom techników lepsze przygotowanie się do egzaminu maturalnego. Wątpliwości budził jednak fakt skrócenia w ten sposób do trzech (lub dwóch) lat nauki przedmiotów zawodowych. W opinii większości nauczycieli, a także pracodawców zatrudniających absolwentów tych szkół, okres kształcenia zawodowego jest zbyt krótki, a przyspieszenie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje jeszcze bardziej by go skróciło. W roku 2008 przedstawiciele Związku Nauczycielstwa Polskiego aktywnie włączyli się w prace powołanego przez MEN zespołu opiniodawczo-doradczego do spraw kształcenia zawodowego. Zespół spotykał się na cyklicznych posiedzeniach, których tematyką były kolejno: struktura i organizacja szkolnictwa zawodowego; kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych; system kształcenia, doskonalenia i doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych; oferta programowa i budowa programów kształcenia zawodowego z uwzględnieniem systemu edukacji na odległość; mechanizmy zachęcające pracodawców do włączenia się w proces kształcenia zawodowego; problemy kształcenia młodocianych pracowników; finansowanie kształcenia zawodowego; projekty EFS PO KL dotyczące kształcenia zawodowego oraz promocja kształcenia zawodowego i ustawicznego; modyfikacja klasyfikacji zawodów szkolnych i wyodrębniania kwalifikacji w zawodzie; doradztwo zawodowe w systemie oświaty; system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Prace zespołu zakończyły się w grudniu 2009 roku, a wypracowane przez zespół rozwiązania resort edukacji dostosował do swoich zamierzeń i skonkretyzował w postaci projektu całościowej modernizacji systemu kształcenia zawodowego w Polsce. Od stycznia do czerwca 2010 roku w poszczególnych województwach Ministerstwo przeprowadziło cykl konferencji, których celem była popularyzacja opracowanego projektu. Analiza szczegółowych rozwiązań tego projektu doprowadziła do przyjęcia przez ZNP stanowiska, że odbiegają one od przyjętych założeń modernizacyjnych i nie gwarantują poprawy kondycji polskiego szkolnictwa zawodowego. W opinii Związku przyjęta przez MEN koncepcja zmian nie zasługiwała na aprobatę zarówno z punktu widzenia efektywności kształcenia zawodowego, jak i żywotnych interesów nauczycieli zatrudnionych w szkołach zawodowych. Stanowisko Związku w tej sprawie było owocem szerokich konsultacji społecznych ze środowiskiem nauczycieli i dyrektorów szkół zawodowych w poszczególnych regionach. Konsultacje te przybrały m.in. formę cyklu konferencji okręgowych odbytych pod hasłem „Modernizacja systemu kształcenia w planach Ministerstwa Edukacji Narodowej – szanse i zagrożenia”. Konferencje zostały przeprowadzone w 6 miastach będących siedzibami zarządów okręgów ZNP (Łódź, Kielce, Katowice, Kraków, Poznań, Olsztyn) od marca do kwietnia 2010 r. W programie konferencji znalazła się prezentacja wstępnego stanowiska Związku Nauczycielstwa Polskiego wobec kierunków polityki edukacyjnej państwa w zakresie kształcenia zawodowego, dyskusja panelowa w grupach wokół zaprezentowanych tematów oraz wypracowanie wspólnego dokumentu dla Ministerstwa w oparciu o wnioski z dyskusji. Uczestnicy konferencji poddani zostali również badaniom ankietowym, w których wskazywali istotne – ich zdaniem – zagrożenia dla szkolnictwa zawodowego wypływające z zamierzeń resortu edukacji. Wyniki tego badania pozwoliły ustalić, że najczęściej wskazywane przez środowisko zagrożenia to marginalizowanie szkół zawodowych (zwłaszcza techników) na rzecz innych krótszych form kształcenia – zwłaszcza kursów kwalifikacyjnych, brak wykwalifikowanej kadry do prowadzenia praktycznego kształcenia zawodowego

w zakładach pracy, ograniczenie zatrudnienia dla nauczycieli prowadzących w szkołach zawodowe kształcenie teoretyczne, niebezpieczeństwo zmiany form zatrudnienia kadry prowadzącej kształcenie kursowe, systematyczna redukcja zatrudnienia w „wygaszanych” szkołach (licea profilowane, technika uzupełniająca, policealne szkoły zawodowe). Uczestnicy konferencji sformułowali szereg szczegółowych wniosków i spostrzeżeń, które były przekazywane Ministerstwu Edukacji.

Związek Nauczycielstwa Polskiego, podzielając liczne obawy środowiska, kierował do Ministerstwa krytyczne uwagi dotyczące jakości nowych rozwiązań systemowych w zakresie szkolnictwa zawodowego. Od resortu Związek oczekuje uwzględnienia uwag i niezbędnej korekty planów modernizacyjnych systemu, jednocześnie w dalszym ciągu postrzegając swoją rolę w starannym monitorowaniu podejmowanych przez Ministerstwo działań.

Związek wyrażał też bardzo krytyczne stanowisko wobec działań zaplanowanych przez ministra edukacji Katarzynę Hall w zakresie realizacji przez szkoły specjalnych potrzeb edukacyjnych. Omówienie tych planów było drugim – obok szkolnictwa zawodowego – tematem sześciu konferencji okręgowych ZNP pod hasłem „Modernizacja systemu kształcenia w planach Ministerstwa Edukacji Narodowej – szanse i zagrożenia”. Według założeń reformy MEN nauczyciele w ramach specjalnych zespołów ds. potrzeb edukacyjnych uczniów będą zobowiązani do zadań, które dzisiaj wykonują przede wszystkim pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych (m.in. opracowywania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów, w tym: programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, programów wsparcia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, planowania – w szczególności na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz ich realizacji; dokonywania okresowej oceny efektywności udzielanego wsparcia, w tym prowadzonych zajęć specjalistycznych, rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych oraz przedstawiania wniosków i zaleceń do dalszej pracy z uczniem). W rozmowach z resortem ZNP podkreślał potrzebę działań służących doskonaleniu polskiego systemu edukacji, w tym wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Jednocześnie Związek wyrażał przekonanie, że do pomyślnej realizacji tego procesu konieczne jest spełnienie szeregu warunków już w momencie wdrażania zmian, w przeciwnym razie ich wprowadzenie jest obarczone ryzykiem pozorności i fasadowości. Zdaniem Związku w swoich planach resort edukacji opierał się na błędnym założeniu, że polskie szkoły są dostosowane do potrzeb dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub, że jest to możliwe do osiągnięcia w bardzo krótkim czasie. Związek podnosił, że rzeczywistość jest diametralnie różna od tych założeń. Zwracano uwagę na fakt, że do tak ekspresowych znaczących zmian nie są przygotowani ani nauczyciele, ani szkoły, ani poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Kierując się głęboką troską o rzeczywiste skutki reformy Związek Nauczycielstwa Polskiego zaapelował o rezygnację z pospiesznego wprowadzania jej do szkół już od września 2010 roku. Postulował odroczenie w czasie zmian i należyte ich przygotowanie zarówno pod względem kadrowym, jak i organizacyjnym, infrastrukturalnym, a zwłaszcza pod względem finansowym, w tym w szczególności poprzez należyte przygotowanie szkół, pełne przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań określonych w projektach aktów prawnych, zapewnienie odpowiedniej liczby pedagogów, psychologów, terapeutów oraz zwiększenie sieci poradni psychologiczno-pedagogicznych, jak również zapewnienie samorządom terytorialnym odpowiednich środków potrzebnych do wprowadzenia projektowanych zmian. Wyrazem poparcia dla tych postulatów ze strony środowiska była pikietą zorganizowana przez ZNP 14 czerwca 2010 r., w której ponad 400 pracowników oświaty z całej Polski domagało się przesunięcia terminu wprowadzenia zmian w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym. W efekcie resort edukacji ugiął się pod presją środowiska i podjął decyzję o odroczeniu zmian do roku 2012.

Nowym problemem, z którym Związek zmierzył się w bieżącej kadencji jest likwidacja lub łączenie bibliotek szkolnych z bibliotekami publicznymi. Do ZG ZNP wpłynęły prośby o pomoc od nauczycieli bibliotekarzy z Jarocina i Wrocławia, jednak sygnały o podobnych działaniach samorządów napłynęły także z innych regionów kraju. Związek stanowczo zaprotestował przeciwko łamaniu prawa przez władze Wrocławia i Jarocina, w tej sprawie interwencje kierowane były do Prezesa

RM, MEN, MSWiA, wojewodów Wielkopolskiego i Dolnośląskiego oraz właściwych kuratorów oświaty, Rzecznika Praw Dziecka. Z inicjatywy ZNP interpelację w tej sprawie złożył poseł Artur Ostrowski. Pomimo, że wszystkie te instytucje zgadzały się z opinią Związku to nie udało się skutecznie powstrzymać samorządu wrocławskiego przed dalszymi praktykami łączenia biblioteki miejskiej z bibliotekami szkolnymi. W Jarocinie natomiast samorząd wycofał się z pomysłu likwidacji bibliotek szkolnych, jednak tylko pozornie, gdyż wymiar czasu pracy biblioteki szkolnej został ustalony na jedną godzinę tygodniowo (a nauczyciel bibliotekarz zatrudniony jest na 1/30 etatu). Ponadto w celu zabezpieczenia się przed zarzutami o łamanie prawa organizacje samorządowe wniosły poprzez Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne Państwo” projekt ustawy nowelizującej ustawę o systemie oświaty i ustawę o bibliotekach w kierunku dopuszczenia do łączenia bibliotek szkolnych i publicznych. Na wniosek ZNP Komisja skierowała ten projekt do Biura Analiz Sejmowych. Ekspertyza BAS nie pozostawiała wątpliwości, że łączenie bibliotek jest nie tylko mało zasadne merytorycznie (przynosi jedynie oszczędności na etatach nauczycieli), ale też wątpliwe organizacyjnie. W efekcie Komisja odrzuciła projekt w całości. W tej sytuacji ZNP doszedł do wniosku, że należy wzmocnić zapisy ustawy o systemie oświaty dotyczące funkcjonowania bibliotek w szkołach. Związek nawiązał ścisłą współpracę z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi w środowisku bibliotek szkolnych i publicznych. Odbyło się kilka wspólnych posiedzeń, w wyniku których opracowany został projekt nowelizacji art. 67 ustawy o systemie oświaty. Zakłada on obowiązkowe funkcjonowanie bibliotek szkolnych we wszystkich szkołach, jako integralnej pracowni szkolnej, z zasobów której mogłyby korzystać również środowiska lokalne na zasadach ustalonych w statucie szkoły (ale tylko tam, gdzie na terenie całej gminy nie funkcjonuje ani jedna biblioteka publiczna). Projekt ten, jako projekt poselski, został złożony do łaski marszałkowskiej przez Klub Poselski Lewica. Pierwsze czytanie zaplanowano na wrzesień 2010 r.

Wspólnie z organizacjami bibliotekarzy opracowany został również projekt *Standardów pracy biblioteki szkolnej*, który – w zamierzeniu autorów – powinien stać się podstawą do opracowania nowego rozporządzenia MEN w sprawie zasad funkcjonowania biblioteki szkolnej. O nałożeniu na MEN obowiązku wydania takiego rozporządzenia (jak i o całości nowelizacji art. 67 ustawy o systemie oświaty) dyskutowali uczestnicy konferencji *Przyszłość bibliotek szkolnych* zorganizowanej 16 czerwca 2010 r. w Warszawie przez ZNP, TNBSP i SBP. Gościem tej konferencji była m.in. sekretarz stanu MEN, p. Krystyna Szumilas. W imieniu Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego propozycje *Standardów* zostały przekazane na ręce minister Katarzyny Hall w lipcu 2010 r.

Sprawy przyszłości polskiego systemu edukacji odżyły na nowo w debacie publicznej przed wyborami prezydenckimi w czerwcu 2010 roku. W trakcie tej debaty przedstawiciele Związku uczestniczyli w rozmowach na temat polityki edukacyjnej, odbytych z przedstawicielami głównych komitetów wyborczych. W rozmowach tych podnoszono, że Związek jest przekonany o znaczącej roli Prezydenta RP w kształtowaniu polityki edukacyjnej państwa, wyrównywaniu szans edukacyjnych oraz rozwoju innowacyjnej nauki i gospodarki w Polsce. Związek podkreślał, że sektor edukacyjny powinien być obszarem wspólnych ponadpartyjnych działań, ponieważ efektywna edukacja jest w stanie zapewnić społeczeństwu największe korzyści społeczno-ekonomiczne. ZNP wyraził nadzieję, że Prezydent RP wybrany 4 lipca 2010 r. przyczyni się do priorytetowego traktowania edukacji, postrzegając ją jako wspólne dobro narodu.

2. Obywatelskie inicjatywy ustawodawcze ZNP

Zarząd Główny ZNP na posiedzeniu 11 września 2007 r. podjął uchwałę w sprawie inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Opracowany przez ZG ZNP projekt ustawy zakładał:

- * finansowanie wychowania przedszkolnego z budżetu państwa
- * obniżenie wieku obowiązku szkolnego do lat sześciu
- * objęcie dzieci pięcioletnich obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym

* zobowiązanie tzw. innych form wychowania przedszkolnego do realizacji pełnej podstawy programowej.

Zarząd Główny ZNP na posiedzeniu 18 grudnia 2007 r. powołał Komitet Inicjatywy Ustawodawczej, na czele którego stanął prezes ZNP.

18 stycznia 2008 r. w trakcie marszu protestacyjnego ZNP pełnomocnik Komitetu wręczył marszałkowi Sejmu Bronisławowi Komorowskiemu zawiadomienie o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej wraz z projektem ustawy i podpisami 1000 obywateli popierających ten projekt. Zawiadomienie zostało przyjęte przez Marszałka Sejmu 31 stycznia 2008 r.

Od 7 lutego trwała akcja zbierania podpisów pod inicjatywą. Podpisy zbierane były w siedzibach ogniw statutowych Związku, w szkołach i placówkach oświatowych, a także na ulicach przy specjalnych stolikach. W sumie zebrano ponad 200 tys. podpisów. Listy z podpisami Komitet Inicjatywy Ustawodawczej złożył w Sejmie 24 kwietnia 2008 r.

Pierwsze czytanie obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego odbyło się 11 lipca 2008 r. podczas 19. posiedzenia Sejmu. Uzasadnienie projektu ustawy przedstawił przedstawiciel Komitetu, prezes ZNP Sławomir Broniarz. Po debacie, w której oprócz przedstawicieli klubów i kół parlamentarnych udział wzięło ponad 20 posłów, projekt ustawy został skierowany do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Prace nad projektem obywatelskim prowadzone były łącznie z projektem rządowym, który m.in. również zakładał obniżenie wieku obowiązku szkolnego. W trakcie prac nad projektem przyjęto propozycje ZNP dotyczące obniżenia wieku obowiązku szkolnego do lat sześciu i objęcia obowiązkiem rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci pięcioletnich (wprowadzenie tych zmian rozłożono na trzy lata). Nałożono również na inne formy wychowania przedszkolnego obowiązek realizacji pełnej podstawy programowej. Posłowie nie zgodzili się jednak na wprowadzenie najważniejszego zapisu, dotyczącego sposobu finansowania przedszkoli.

W roku 2010 Związek wystąpił z drugą inicjatywą w sprawie przedszkoli. 8 lutego utworzono Komitet Inicjatywy Ustawodawczej. Pełnomocnikiem Komitetu został Sławomir Broniarz, prezes ZNP. Przygotowany przez ZNP projekt ustawy zakłada objęcie edukacji przedszkolnej subwencją oświatową oraz obniżenie wieku wychowania przedszkolnego. Do przedszkola mogłyby uczęszczać dzieci od 2 roku życia. Przyjęcie takiego rozwiązania ułatwi rodzicom sprawowanie opieki i łączenie pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci, a także wpłynie na poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy.

23 marca Zarząd Główny ZNP przyjął uchwały w sprawie zobowiązania ogniw organizacyjnych ZNP do podjęcia działań na rzecz zbierania podpisów pod obywatelskim projektem *ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* oraz w sprawie udzielenia prezesom okręgów ZNP stosownych pełnomocnictw w tym zakresie.

12 kwietnia Związek przekazał zawiadomienie o utworzeniu Komitetu łącznie z 1.873 podpisami osób popierających Obywatelską Inicjatywę Ustawodawczą. 11 maja Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski zarejestrował Komitet Inicjatywy Ustawodawczej.

Zebrano ponad 150 tys. podpisów. Listy z podpisami Komitet Inicjatywy Ustawodawczej złożył w Sejmie 11 sierpnia 2010 r.

3. Problemy finansowania oświaty

Strategiczne zamierzenia w dziedzinie edukacji w Polsce wpisują się w ramy Strategii Lizbońskiej, zgodnie z którą wszystkie państwa członkowskie powinny dołożyć starań, aby gospodarka europejska stała się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarką w świecie opartą na wiedzy, zdolną do trwałego wzrostu, tworzącą coraz większą liczbę lepszych miejsc pracy i zapewniającą większą spójność społeczną. Rolę edukacji jako istotnego narzędzia polityki spójności wyeksponowano również w „Strategicznych Wytucznych Wspólnoty dotyczących polityki spójności na lata 2007-2013”. W dokumencie wskazuje się na konieczność wspierania reform systemów edukacji, jako priorytetowych dla konwergencji oraz konkurencyjności i zatrudnienia w regionach.

Realizacji powyższych celów musi towarzyszyć zagwarantowanie w budżecie państwa odpowiednich środków finansowych. Ponadto realizacja strategicznych założeń konwergencyjnych państwa polskiego do wymogów Unii Europejskiej na najbliższe lata wymaga ustalenia stałego wzrostu tych nakładów lub przynajmniej ustalenia stałego udziału tych środków w Produkcie Krajowym Brutto. Przyjęcie takiego rozwiązania wiązać będzie wzrost zamożności państwa ze wzrostem nakładów na oświatę i wychowanie.

Wydatki na edukację w Unii Europejskiej wynoszą około 5 proc. PKB, zaś średnia trzech najlepszych wyników w UE wynosi 7,3 proc. PKB. Wartości te powinny stanowić standard także w polskich warunkach budżetowych. Niestety, udział wydatków na oświatę i wychowanie w PKB został zaprojektowany w 2009 r. w wysokości tylko 2,63 proc. Mimo wzrostu PKB mamy jednak do czynienia ze spadkiem udziału wydatków na oświatę w relacji do PKB; w roku 2008 wynosił on bowiem 2,65 proc., w 2007 r. – 2,7 proc., w 2006 – 2,87 proc., zaś w 2005 – 3,0 proc.

Mając powyższe na uwadze ZNP w okresie sprawozdawczym ze szczególną wnikliwością analizował wysokość nakładów przeznaczanych w budżecie państwa na oświatę i wychowanie, uczestnicząc w opiniowaniu projektów dokumentów budżetowych oraz rozporządzeń dotyczących podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na dany rok.

W październiku 2006 r. Zarząd Główny ZNP przekazał Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP negatywną opinię do *Informacji o projekcie budżetu państwa na rok 2007 w zakresie oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej a także części 30 „Oświata i wychowanie.”*. Podobnie z dezaprobatą przyjął *Założenia projektu budżetu państwa na rok 2007* i określenie wzrostu wynagrodzeń nauczycieli w następnym roku budżetowym w wysokości 0 procent.

Związek negatywnie zaopiniował również informację o projekcie budżetu państwa na rok 2008 stwierdzając, że wzrost nakładów budżetowych nie gwarantuje pokrycia finansowego nowych zadań nałożonych na samorząd terytorialny, do których należą koszty egzaminów zewnętrznych, zajęć pozalekcyjnych w miejscach pamięci narodowej, skutki finansowe awansu zawodowego, koszty prac komisji kwalifikacyjnych w sprawach awansu zawodowego nauczycieli, czy też skutki finansowe wprowadzenia monitoringu wizyjnego w szkołach, a także zadań przechodzących do prowadzenia z roku 2007, tj. nauczanie języka angielskiego w klasach pierwszych szkół podstawowych czy kształcenie w uzupełniających liceach ogólnokształcących. Prognozowany nominalny wzrost części oświatowej subwencji ogólnej – w opinii Związku – nie zabezpieczał nawet zakładanej w 2008 r. podwyżki wynagrodzeń nauczycieli. Dlatego ZNP domagał się zabezpieczenia w budżecie państwa nakładów na edukację w wysokości 5 proc. PKB. Zdaniem Związku taki poziom nakładów na oświatę umożliwiłby wzrost wynagrodzeń dla wszystkich pracowników oświaty, a ponadto zapewnił upowszechnienie edukacji przedszkolnej, obniżenie wieku rozpoczęcia edukacji szkolnej, rozwój szkolnictwa zawodowego i bazy kształcenia praktycznego, upowszechnienie zajęć pozalekcyjnych realizowanych przez szkoły, objęcie wszystkich pierwszoklasistów nauką języka obcego oraz drożność kształcenia językowego, a także zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej.

Podobna sytuacja miała miejsce również w roku następnym. W październiku 2008 r. ZNP przedstawił opinię do informacji o projekcie budżetu państwa na rok 2009. W opinii stwierdzono, że w projekcie budżetu zapisany został śladowy wzrost udziału wydatków na oświatę w całości wydatków budżetowych. Podniesiono, że jest to kolejny rok, kiedy współczynnik wydatków na oświatę w całości wydatków budżetowych maleje, mimo znacznego wzrostu dochodów państw i kolejny rok spadku udziału wydatków na oświatę w relacji do PKB. Środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty, w tym na finansowanie egzaminów zewnętrznych (wynagrodzeń nauczycieli przeprowadzających część ustną egzaminu maturalnego) zostały zmniejszone o 76,1 proc. W projekcie nie podano uzasadnienia tak radykalnego zmniejszenia środków przeznaczonych na finansowanie kosztów egzaminów zewnętrznych. Powstała więc uzasadniona wątpliwość, czy przewidziane w budżecie środki pokryją potrzeby związane chociażby z pracą nauczycieli w części ustnej egzaminu maturalnego. Z dezaprobatą ZNP przyjął także zmniejszenie środków na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz znaczne

zmniejszenie środków finansowych przewidzianych na sfinansowanie wypoczynku letniego dzieci z terenów wiejskich pochodzących z rodzin o niskich dochodach (spadek o 81,1 proc.) oraz na sfinansowanie zadania pt. „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (spadek o 41,3 proc.). Całkowicie niezrozumiałe było zmniejszenie dofinansowania wypoczynku dzieci pochodzących ze środowisk materialnie wykluczonych z udziału we wzroście gospodarczym kraju. Zdaniem ZNP przedłożony projekt budżetu na rok 2009 nie odzwierciedlał rzeczywistych potrzeb związanych z realizacją zadań edukacyjnych.

W październiku 2008 r. ZNP sformułował także opinię do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2009. Wśród uwag do treści projektu rozporządzenia zawarto zasadę finansowania wydatków bieżących, w tym wynagrodzeń nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami wraz z pochodnymi i waloryzacją. Zmiana uściślała kategorię adresatów oraz zakres stosowania przepisu. Ponadto uwzględniała planowaną waloryzację wynagrodzeń w roku 2009. Zwrócono uwagę, że dotowanie niepublicznych placówek oświatowych mających prawo do dodatkowego źródła utrzymania w postaci chesnego prowadzi do znacznego zróżnicowania w zakresie bazy i wyposażenia dydaktycznego szkół publicznych prowadzonych przez samorząd terytorialny w porównaniu do szkół niepublicznych. Zdaniem Związku takie rozwiązanie jest niesprawiedliwe z punktu widzenia oświaty publicznej, która gwarantuje nieograniczony dostęp do edukacji wszystkim dzieciom niezależnie od statusu materialnego ich rodzin.

Zaproponowano wprowadzenie wyraźnej regulacji o finansowaniu wynagrodzenia nauczycieli z tytułu przeprowadzania egzaminów maturalnych oraz egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Zmiana podyktowana była pilną potrzebą centralnego uregulowania kwestii wynagradzania nauczycieli za udział w pracach komisji maturalnych, w tym przeznaczenia odpowiednich środków w części oświatowej subwencji ogólnej w związku z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2007 r. (sygn. III PZP 1/07, LEX nr 231073). W projekcie budżetu brak było uzasadnienia dla tak niekorzystnego ukształtowania wydatków na finansowanie egzaminów zewnętrznych, tym bardziej, że od roku szkolnego 2009/10 nowym zadaniem będą obowiązkowe egzaminy: ustne i pisemne z języka polskiego, ustne i pisemne z języka obcego nowożytnego, pisemne z matematyki, ustne i pisemne z języka mniejszości narodowej – dla absolwentów szkół lub oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości narodowej.

W opinii ZNP treść rozporządzenia o sposobie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2009 r. powinna być odzwierciedleniem polityki edukacyjnej państwa i przyjętych priorytetów związanych z kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży. Dlatego też Związek uważał, że należy rozważyć rozszerzenie zadań określonych w projekcie rozporządzenia o zadania związane z nauką języka angielskiego w klasach pierwszych szkoły podstawowej, poprawą bezpieczeństwa uczniów i wychowanków w szkołach i placówkach oświatowych, poprawą profilaktycznej opieki zdrowotnej w szkołach oraz ochroną uczniów przed niepożądanymi treściami zawartymi na stronach internetowych. Zdaniem Związku, skoro zadania te mają znacząco zmieniać oblicze systemu polskiej edukacji, to ich finansowanie powinno być przesunięte do finansowania ze środków subwencji oświatowej oraz powinno być wyraźnie wymienione w treści rozporządzenia.

W treści załącznika do projektu rozporządzenia zaproponowano zwiększenie wartości niektórych wag, np. dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zlokalizowanych na terenach wiejskich lub w miastach do 5.000 mieszkańców, dla zajęć pozaszkolnych, dla wychowanków internatów i burs, dla wychowanków specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, którzy korzystają z zakwaterowania w tych ośrodkach. Zaproponowano wprowadzenie nowych wag dla placówek realizujących program matury międzynarodowej oraz związanych z nauczaniem języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podstawowej. Uzasadnieniem postulatu były koszty realizowania tych zadań w szkołach, centrach

kształcenia praktycznego oraz w poradniach psychologiczno-pedagogicznych realizujących zadania pozaszkolne.

Zwrócono także uwagę, że zaplanowana na 2009 r. wartość finansowego standardu A w ramach algorytmu części oświatowej subwencji ogólnej jest zbyt niska w porównaniu do zakresu zadań oświatowych realizowanych przez organy prowadzące szkoły. Planowany wzrost standardu A spowoduje dalsze niedoszacowanie wysokości subwencji w sytuacji znacznego zwiększenia zadań finansowanych z części oświatowej subwencji ogólnej (kosztów finansowania wynagrodzenia z tytułu egzaminów maturalnych, czy też odpraw emerytalnych).

ZNP stwierdził, że należy także przywrócić wskaźnik wyrównawczy określany dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminach, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca jest mniejszy niż 92 proc. wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin obliczonego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla celów obliczenia kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej. Poziom dochodu na jednego mieszkańca nie znalazł rekompensaty w mechanizmie kalkulacji kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Zdaniem Związku nadal istnieje wyraźna potrzeba przywrócenia uchylonego przepisu, ponieważ część wyrównawcza subwencji ogólnej nie jest skierowana na potrzeby edukacyjne mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego.

W listopadzie 2009 r. ZNP wydał opinię do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2010. Poza powtórzeniem uwag sformułowanych w roku poprzednim podniesiono także, że rozszerzeniu powinny ulec zadania związane z finansowaniem wynagrodzeń nauczycieli przeprowadzających część ustną egzaminu maturalnego, dodatkowej nauki języka polskiego dla uczniów niebędących obywatelami polskimi czy obowiązku wypłaty dodatku uzupełniającego w sytuacji nieosiągnięcia średnich wartości wynagrodzenia określonych w ustawie Karta Nauczyciela.

Ponadto Związek stwierdził, że konieczne jest wprowadzenie do treści rozporządzenia normy wyraźnie określającej zasadę, iż wynagrodzenia nauczycieli przedszkoli finansowane są z części oświatowej subwencji ogólnej – ten postulat stał się przedmiotem dwóch kolejnych inicjatyw ustawodawczych ZNP. Należałoby także rozważyć propozycję wprowadzenia do projektu rozporządzenia wskaźników dostosowujących dochody jednostek samorządu terytorialnego do zindywidualizowanych potrzeb edukacyjnych konkretnego organu prowadzącego.

Również w listopadzie ZNP sformułował opinię do *Informacji o projekcie budżetu państwa na rok 2010 w zakresie oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej a także części 30 „Oświata i wychowanie.”* W opiniowanym budżecie została zahamowana tendencja spadkowa udziału wydatków na oświatę w ogólnych wydatkach budżetowych. Zwrócono uwagę, że informacja nie stanowi praktycznego narzędzia badawczego, gdyż posługuje się kategoriami zadań z punktu widzenia potrzeb szkoły i ucznia zbyt ogólnikowymi. Z informacji tej nie można czerpać wiedzy na temat zadań finansowanych w latach ubiegłych np. wypoczynku letniego dzieci z terenów wiejskich pochodzących z rodzin o niskich dochodach, „Bezpiecznej i przyjaznej szkoły” czy też wyprawki szkolnej. W informacji nie podano żadnych danych dotyczących kosztów finansowania pracy nauczycieli przy ustnych egzaminach maturalnych (jak i ogólnych kosztów zrealizowania egzaminów zewnętrznych).

W projekcie uwzględniono planowaną 7-procentową podwyżkę wynagrodzeń nauczycielskich w roku 2010 oraz nowe zadania, tj. finansowanie wynagrodzeń nauczycieli przeprowadzających część ustną egzaminu maturalnego oraz dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego dla uczniów niebędących obywatelami polskimi. Wyrażono wątpliwość, czy przewidziane w budżecie środki zabezpieczą powstałe potrzeby związane chociażby z pracą nauczycieli w części ustnej egzaminu maturalnego, skoro nie stanowią one nawet wyodrębnionego zadania w ramach informacji. Podniesiono, że dokonano niekorzystnego ukształtowania wydatków na cel związany z finansowaniem egzaminów zewnętrznych, tym bardziej, że od roku szkolnego 2009/10 zadaniem przechodzącym z roku ubiegłego będą obowiązkowe egzaminy: ustne i pisemne z języka polskiego, ustne i pisemne z języka obcego nowożytnego, pisemne z matematyki, ustne i pisemne z języka mniejszości narodowej

– dla absolwentów szkół lub oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości narodowej. Zwrócono uwagę, że budżet przewidziany na oświatę nie przewiduje środków na wypłatę tzw. dodatku uzupełniającego do wypłaty, którego organy prowadzące szkoły zostały zobowiązane w związku z nowelizacją Karty Nauczyciela.

Należy podkreślić, że zdecydowane działania podejmowane przez Związek w kadencji 2006-2010, także w formie akcji protestacyjnych, zapobiegły wprowadzeniu bonu edukacyjnego – taką próbę podjęła minister edukacji Katarzyna Hall.

4. Organizacja i udział ZNP w debatach edukacyjnych

Edukacja to drugi – obok kultury – kluczowy element uczestnictwa w globalnym społeczeństwie informacyjnym. Liczne nierozwiązane problemy oświaty w Polsce – zdaniem Związku Nauczycielstwa Polskiego – wymagały podjęcia szerokiej dyskusji społecznej o kształcie polskiej oświaty i jej pracownikach.

2 lipca 2007 r. Związek zwrócił się do premiera Jarosława Kaczyńskiego o zwołanie okrągłego stołu sfery budżetowej z udziałem premiera i ministra finansów, edukacji, szkolnictwa wyższego i kultury w celu określenia bieżącej sytuacji tych dziedzin i zatrudnionych w nich pracowników, jak również perspektyw na najbliższe lata, a także wskazania zasad finansowania i wysokości nakładów na te dziedziny w roku 2008 i w latach następnych. Zwołanie okrągłego stołu było także apelem do przedstawicieli związków zawodowych działających w sferze budżetowej o wspólną walkę o godność pracowniczą, kompetentne zarządzanie i odpowiedni poziom wynagradzania pracowników. Jednak tej inicjatywy ZNP rząd nie podjął i w związku z tym 9 października 2007 roku Zarząd Główny ZNP zorganizował debatę poświęconą edukacji. Do udziału w Edukacyjnym Okrągłym Stole zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich partii politycznych obecnych w Sejmie. W dyskusji wzięli udział: marszałek Marek Borowski (LiD), posłanki Krystyna Szumilas i Domicela Kopaczewska (PO), minister Elżbieta Jakubiak (PiS), poseł Tadeusz Sławewski (PSL), Anna Jabłońska-Sierakowska (LPR – Młodzież Wszepolska), Danuta Hubicka-Lewandowska (Samoobrona). Debatę prowadził Sławomir Broniarz, prezes ZNP. Politycy przedstawili programy edukacyjne swoich partii. Mówili m.in. o płacach nauczycieli i ich statusie prawnym, wzroście nakładów na oświatę i naukę, upowszechnieniu wychowania przedszkolnego, miejscu związków zawodowych w dialogu społecznym oraz o rozwiązaniach emerytalnych dotyczących nauczycieli. Inicjatywa ZNP miała na celu zdefiniowanie obszarów wymagających systemowych zmian w oświacie i sposobów ich naprawy.

W roku następnym Związek Nauczycielstwa Polskiego podjął kolejną inicjatywę, której celem było zwołanie Edukacyjnego Okrągłego Stołu pod patronatem Prezydenta RP. To zamierzenie udało się zrealizować. 23 października 2008 r. w Pałacu Prezydenckim odbyło się pierwsze posiedzenie Edukacyjnego Okrągłego Stołu. Wzięli w nim udział przedstawiciele związków zawodowych: Sławomir Broniarz – ZNP, Sławomir Wittkowicz – FZZ i Stefan Kubowicz z oświatowej „S”, posłowie Andrzej Smirnow – PO, Sławomir Kłosowski – PiS i Krystyna Łybacka z SLD, rodzice protestujący przeciw obniżeniu wieku szkolnego Karolina i Tomasz Elbanowscy, Marek Olszewski ze Związku Gmin Wiejskich RP, Wojciech Starzyński ze Społecznego Towarzystwa Oświatowego oraz minister pracy Jolanta Fedak. MEN reprezentował wyłącznie wiceminister ds. kontaktów z zagranicą Krzysztof Stanowski.

Prezes ZNP Sławomir Broniarz w swoim wystąpieniu zaproponował powołanie przy Urzędzie Prezydenta RP Krajowej Rady Edukacyjnej, która powinna określać zasadnicze kierunki rozwoju edukacji, a także opowiedział się za powołaniem niezależnych instytucji wspierania edukacji, do których zaliczył Krajowy Instytut Programów Szkolnych. Instytut ten powinien uwolnić treści programowe od politycznych nacisków i ambicji, a równocześnie zbudować nowoczesną podstawę programową. Stwierdził ponadto, że ZNP uznaje pełną odpowiedzialność rządu za realizację polityki oświatowej i nie akceptuje przesuwania zadań i odpowiedzialności za ich realizację na samorządy terytorialne. Tym bardziej, że nie towarzyszy temu ekwiwalentne wsparcie finansowe, co w sposób szczególny

odczuwają pracownicy niepedagogiczni. Wyraził zaniepokojenie poziomem decentralizacji kompetencji, którą w edukacji planuje obecny rząd i która może stanowić zagrożenie dla istnienia wielu placówek oświatowych, a tym samym miejsc nauki i pracy.

27 i 29 października spotkali się eksperci, którzy pracowali w zespołach nad sześcioma tematami: płace i awans zawodowy, emerytury, obniżenie wieku szkolnego, nadzór pedagogiczny, podstawa programowa i przeciwdziałanie patologii w szkole. Ich stanowiska zostały zaprezentowane podczas drugiej sesji Edukacyjnego Okrągłego Stołu, która odbyła się 12 listopada 2008 r. W spotkaniu tym wzięli udział przedstawiciele opozycji, oświatowych związków zawodowych, rodziców, samorządów i szkół prywatnych. ZNP reprezentował prezes Sławomir Broniarz. W sprawach płacowych eksperci krytycznie ocenili rozwiązania proponowane przez MEN, których skutkiem będzie m.in. spłaszczenie wynagrodzeń nauczycieli poprzez realizację podwyżek kosztem plac nauczycieli dyplomowanych i mianowanych. Zdaniem ZNP należy rozpocząć dyskusję o zmianie struktury wynagrodzeń, obecna jest zbyt skomplikowana – składa się z 14 elementów, w tym gwarantowana jest tylko płaca zasadnicza. Zdecydowanie opowiedziano się za utrzymaniem prawa nauczycieli do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę. W kwestii obniżenia wieku obowiązku szkolnego eksperci krytycznie ocenili stan przygotowań szkół na przyjęcie sześciolatków, a także propozycję oceniania przez rodziców gotowości dziecka do rozpoczęcia nauki w szkole. Zwrócono uwagę na brak propozycji dla dzieci niepełnosprawnych i z problemami rozwojowymi oraz brak podręczników dla 6-latków, a przede wszystkim brak zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na realizację tego przedsięwzięcia. Priorytetem powinno być upowszechnienie wychowania przedszkolnego. Sprzeciw wzbudziły zamierzenia resortu zmierzające do pozbawienia kuratora oświaty kluczowych kompetencji, m.in. w zakresie kształtowania sieci szkolnej. Krytycznie oceniono również projekt nowej podstawy programowej, która zdaniem ekspertów nie może pełnić służebnej roli względem egzaminów zewnętrznych. Uznano, że zabrakło pilotażu, a reforma wprowadzana jest zbyt szybko. W bloku spraw dotyczących przeciwdziałania patologiom eksperci zaproponowali m.in. zmniejszenie liczebności klas, oddzielenie szkół podstawowych od gimnazjów, zwiększenie liczby wizytatorów i doradców metodycznych.

Związek Nauczycielstwa Polskiego uczestniczył również w debacie edukacyjnej „Dokąd rząd PO-PSL prowadzi narodową edukację”, która odbyła się w Sejmie 6 października 2008 r. Organizatorem debaty był Klub Parlamentarny PiS. Uczestniczyli w niej przedstawiciele wszystkich oświatowych związków zawodowych: ZNP, oświatowa „S” oraz FZZ. Prezes ZNP Sławomir Broniarz mówił m.in. o wynagrodzeniach nauczycieli i ich statusie prawnym.

W 2007 r. Zarząd Główny ZNP rozpoczął cykl debat pod wspólnym hasłem *EDUKACJA BEZ BARIER*.

Pierwsza debata z tego cyklu pn. *Krajowy rynek pracy wyzwaniem dla szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego* odbyła się 24 maja 2007 r. Współorganizatorami debaty byli: Biuro Edukacji Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, Konfederacja Pracodawców Polskich, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” i Związek Rzemiosła Polskiego. W debacie uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Gospodarki, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Euroregionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej, Instytutu Badań Edukacyjnych, nauczyciele i dyrektorzy szkół zawodowych, a także związkowcy. Uczestnicy debaty pracowali nad wytycznymi dla Ministerstwa Edukacji: co zrobić, by reaktywować szkolnictwo zawodowe w Polsce? Za niezbędne uznano powołanie Międzyresortowego Zespołu ds. Kształcenia Zawodowego w celu współtworzenia propozycji rozwiązań organizacyjnych, merytorycznych i finansowych, integrujących system kształcenia z wymogami rynku pracy; stworzenie na szczeblu centralnym systemu zachęt dla pracodawców (np. ulg podatkowych) w celu organizacji praktycznej nauki zawodu w przedsiębiorstwach; zintensyfikowania prac na rzecz wykorzystania środków unijnych; utworzenia Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz ujednoczenia systemu potwierdzania kwalifikacji zawodowych w systemie szkolnym; opracowania i wdrożenia przez rząd długofalowego programu wzrostu nakładów finansowych na oświatę.

Druga debata poświęcona została uczniom niepełnosprawnym. Odbyła się w dniach 27-28 września 2007 r. pn. *Niepełnosprawni w systemie oświaty i na rynku pracy*. Współorganizatorem debaty była Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Uczestnicy debaty zastanawiali się czy system kształcenia uczniów niepełnosprawnych w Polsce jest systemem segregacyjnym, dyskutowali o karierach zawodowych niepełnosprawnych absolwentów, a rodzice, pedagodzy i przedstawiciele instytucji wspierających rozwój niepełnosprawnych dzieci i młodzieży wymienili swoje doświadczenia. W panelach zabrali głos wybitni specjaliści – pracownicy naukowci Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie oraz Politechniki Warszawskiej, a także praktycy pracujący na co dzień z dziećmi i młodzieżą z różnorodnymi niepełnosprawnościami, bądź działający w ramach fundacji i stowarzyszeń pracujących na rzecz tych dzieci, osoby wspierające niepełnosprawnych absolwentów w poszukiwaniu miejsc pracy, przedstawicielka norweskiego związku zawodowego nauczycieli, a także Jolanta Kwaśniewska, prezes Fundacji *Porozumienie bez barier*. W dyskusji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Rzecznika Praw Dziecka, Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, nauczyciele i dyrektorzy szkół, placówek oraz członkowie Komisji Pedagogicznej i sekcji zawodowych ZG ZNP.

W podsumowaniu obrad stwierdzono, że warto zastanawiać się nad tym, w jakich miejscach mamy do czynienia z segregacją systemową niepełnosprawnych, a gdzie napotykają oni bariery pozasystemowe. Uznano, że dobre rozwiązania prawne są warunkiem niezbędnym edukacji włączającej, ale niewystarczającym. Pozostają nadal bariery mentalne czy ekonomiczne, np. nie zatrudnia się nauczycieli wspomagających, klasy są zbyt liczne, brakuje pomocy dydaktycznych przystosowanych dla uczniów niepełnosprawnych. Dużo miejsca poświęcono relacjom szkoła a rynek pracy. Zwracano uwagę na to, że dobra edukacja może pomagać nieprzystosowanym do rynku pracy poprzez różnego rodzaju strategie włączające ich i przygotowujące do podjęcia pracy w środowisku. Uczestnicy debaty zgłosili szereg postulatów dotyczących wydłużenia okresu nauki zawodu ucznia o specjalnych potrzebach, umożliwienia zatrudniania osoby niepełnosprawnej (po ukończeniu 18 roku życia) w celu przygotowania zawodowego na analogicznych warunkach jak młodociani pracownicy, zweryfikowania celów, na jakie mogą być skierowane środki funduszu pracy, wdrożenia ścieżki kształcenia prowadzącej do tytułu „pomocnika czeladnika”, rozbudowania systemu kształcenia na odległość.

Trzecia debata pod nazwą *Wychowanie przedszkolne warunkiem wyrównania szans edukacyjnych* odbyła się w dniach 6-7 marca 2008 r.. Konferencja ta była próbą pokazania, w jakim miejscu znajduje się Polska, jeżeli chodzi o opiekę przedszkolną oraz jak wygląda sytuacja polskich dzieci w porównaniu z innymi krajami Europy. Uczestnicy debaty prezentowali rozwiązania mające na celu upowszechnienie edukacji przedszkolnej (m.in. Obywatelska Inicjatywa Ustawodawcza, alternatywne formy wychowania przedszkolnego). Dyskutowano o obniżeniu wieku obowiązku szkolnego w Polsce, przedstawiając najnowsze badania przeprowadzone przez pracowników naukowych Akademii Świętokrzyskiej oraz opinie pedagogów i psychologów (CMPPP) oraz o tym, czy szkoła jest gotowa na przyjęcie sześciolatków.

W debacie uczestniczyła Krystyna Szumilas sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, posłowie Artur Ostrowski i Tadeusz Sławecki, goście zagraniczni z Niemiec i Zimbabwe, przedstawiciele nauki polskiej, przedstawiciele Rzecznika Praw Dziecka, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, organizacje samorządowe i pozarządowe, nauczyciele i dyrektorzy placówek, a także związkowcy m. in. z Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZG ZNP.

Patronat medialny nad debatami objął „Głos Nauczycielski”. Materiały pokonferencyjne z każdej debaty zostały zebrane i wydane w formie publikacji.

13 maja 2010 r. Zarząd Główny ZNP zorganizował debatę na temat rządowego projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Uczestnikami dyskusji byli przedstawiciele krajowej i okręgowych Sekcji Opieki nad Dzieckiem ZNP oraz dyrektorzy i pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych. W debacie udział wzięła wiceprzewodnicząca

sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny posłanka Magdalena Kochan oraz przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Związek reprezentowali: prezes Sławomir Broniarz, wiceprezes Krzysztof Baszczyński oraz Urszula Woźniak, przewodnicząca krajowej Sekcji Opieki nad Dzieckiem.

Zdaniem ZNP rozwiązania dotyczące opieki nad dzieckiem i jego rodziną są zgodne z założeniami współczesnej myśli pedagogicznej. Położony został nacisk na pomoc i wsparcie przede wszystkim rodziny dziecka, a głównym celem działań instytucji i osób wymienionych w ustawie jest jego powrót do rodziny biologicznej oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej. Sprzeciw wywołują natomiast rozwiązania szczegółowe. Nie do przyjęcia jest zapis pozbawiający nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych praw określonych w ustawie Karta Nauczyciela. Od 1 stycznia 2013 r. pracownicy ci staliby się pracownikami samorządowymi zatrudnianymi na podstawie Kodeksu pracy. Ze względu na wagę zagadnień będących przedmiotem regulacji zawartych w projekcie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej posłanka Magdalena Kochan poinformowała uczestników debaty, że posłowie ze szczególną wnikliwością będą odnosić się do wszelkich uwag dotyczących proponowanych zmian, a prace w sejmowej komisji będą prowadzone z udziałem zainteresowanych stron. Ponadto zanim rozpocznie się proces legislacyjny w Sejmie odbędzie się wysłuchanie publiczne, gdzie poszczególne organizacje i obywatele będą mogli wyrazić swoje stanowisko wobec zmian proponowanych w ustawie (wysłuchanie publiczne odbyło się 19 października 2010 r., uczestniczyła w nim ponad 20-osobowa grupa przedstawicieli ZNP).

III. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĄTRZORGANIZACYJNA

1. Struktura organizacyjna ZNP

W programie działania przyjętym przez XXXIX Krajowy Zjazd Delegatów ZNP zawarty został zapis o potrzebie dążenia do optymalizacji struktur związkowych i tworzenia silnych organizacyjnie i finansowo oddziałów. Temu celowi podporządkowane były zmiany zachodzące w strukturze organizacyjnej Związku w okresie sprawozdawczym.

Liczbę ogniw organizacyjnych ZNP w poszczególnych latach przedstawia tabela (stan na 31 grudnia).

Rok	Ogniwa ZNP			
	Ogniska	Oddziały	Okręgi	Łącznie
2006	13 823	1 612	16	15 451
2007	13 163	1 592	16	14 771
2008	12 937	1 563	16	14 516
2009	12 896	1 495	16	14 407
Różnica 2006-2009	-927	-117	0	- 1 044

W obrębie jednolitego Związku działa na zasadach autonomii Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP zrzeszająca pracowników wyższych uczelni oraz placówek naukowo-badawczych. Przedstawiciele Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP wchodzi w skład Prezydium Zarządu Głównego ZNP oraz Głównej Komisji Rewizyjnej. Sprawozdanie z działalności Rady znajduje się w załączniku.

2. Działalność Zarządu Głównego ZNP, Prezydium i Sekretariatu

W okresie sprawozdawczym odbyło się 19 posiedzeń Zarządu Głównego ZNP:

- * 19 grudnia 2006 r. przyjęto plan pracy i budżet na 2007 rok, przyjęto uchwałę w sprawie odpisu składki przekazywanej do ZG ZNP oraz instrukcję w sprawie podziału składki członkowskiej, powołano komisje problemowe ZG ZNP: Pedagogiczną, Socjalną i Ochrony Pracy, ds. Historii, Promocji i Organizacji Pracy Związkowej, ds. Kultury, Sportu i Turystyki, ds. Majątku i Działalności Gospodarczej.
- * 27 marca 2007 r. zapoznano się z informacją o wynikach referendum strajkowego oraz ogólnopolskiej manifestacji 17 marca w Warszawie, przyjęto stanowisko w sprawie strajku pracowników oświaty, dokonano analizy stanu organizacyjnego ZNP i omawiano sposoby pozyskiwania nowych członków Związku, zatwierdzono wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP oraz Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP.
- * 15 maja 2007 r. na nadzwyczajnym posiedzeniu dyskutowano o aktualnej sytuacji w oświacie oraz działaniach protestacyjnych Związku, podjęto uchwałę o zorganizowaniu 29 maja 2-godzinnego strajku ostrzegawczego.

- * 23 maja 2007 r. dokonano oceny przygotowań do strajku ostrzegawczego 29 maja, rozmawiano także o dalszych działaniach protestacyjnych Związku.
- * 19 czerwca 2007 r. przyjęto informację o przebiegu akcji protestacyjnej ZNP, zapoznano się z prezentacją bilansu ZG ZNP za 2006 r., wynikami badań ankietowych dotyczących sytuacji placówek opiekuńczo-wychowawczych, zatwierdzono wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP oraz Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP, a także zapoznano się z informacją o działalności ZG ZNP w okresie listopad 2006 r. – czerwiec 2007 r.
- * 11 września 2007 r. odbyło się posiedzenie ZG ZNP z udziałem prezesów oddziałów powiatowych. Celem posiedzenia było wypracowanie kierunku działania ZNP w związku z prowadzonym pogotowiem strajkowym. ZG ZNP zdecydował o zawieszeniu pogotowia strajkowego, przyjął uchwały: w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w zakresie zmiany ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a także w sprawie udziału w wyborach parlamentarnych. Przyznano również Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP. Członkowie ZG ZNP zapoznali się ponadto z informacją o aktach prawnych i działalności ZNP mającej na celu dojście do prawidłowych rozwiązań, wynikami kontroli komisji rewizyjnych, informacją OUPiS dotyczącą zasad korzystania z funduszu inwestycyjnego ZNP.
- * 17-18 grudnia 2007 r. odbyło się posiedzenie połączone z obchodami jubileuszu 50-lecia Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP. W części roboczej Zarząd Główny zapoznał się z informacją o przebiegu akcji protestacyjnej, przyjął plan pracy i budżet ZG ZNP na 2008 r. oraz informację o działalności ZG ZNP w okresie czerwiec-grudzień 2007 r.
- * 8 kwietnia 2008 r. odbyło się posiedzenie poświęcone głównie ocenie bieżącej sytuacji w oświacie, w tym przedstawieniu wyników sondażu dotyczącego akcji strajkowej, przeprowadzonego wśród prezesów ogniw związkowych oraz podjęciu decyzji o dalszych działaniach ZNP. Członkowie ZG ZNP zapoznali się również z informacją o stanie organizacyjnym ZNP, a także zatwierdzili wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP oraz Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP.
- * 24 czerwca 2008 r. przyjęto bilans ZG ZNP za 2007 r., podsumowano strajk z 27 maja 2008 r., przyjęto informację o działalności ZG ZNP w okresie grudzień 2007 r. – czerwiec 2008 r. oraz zatwierdzono wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP i Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP.
- * 1 września 2008 r. omówiono bieżącą sytuację w oświacie: podsumowano negocjacje z rządem, zapoznano się z projektami zmian w Karcie Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty, podjęto uchwałę dotyczącą dalszych działań Związku wobec nowelizacji prawa oświatowego oraz decyzję o rozpoczęciu kampanii społecznej ZNP „Ratujmy polskie szkoły”; zatwierdzono wnioski o nadanie Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP.
- * 30 września 2008 r. zapoznano się z informacją o przebiegu dotychczasowych rozmów ze stroną rządową oraz przyjęto uchwałę w sprawie oceny realizacji postulatów środowiska oświatowego i dalszych działań ZNP.
- * 16 grudnia 2008 r. Zarząd Główny ZNP przyjął informację o działalności ZG ZNP w latach 2006-2008 oraz projekty planu pracy i budżetu ZG ZNP na rok 2009, zapoznał się z informacją o zawartym porozumieniu w sprawie świadczeń emerytalnych dla nauczycieli.
- * 24 marca 2009 r. omawiano działania ZNP wobec zmian w ustawie Karta Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty, przedstawiono informacje: o rozwiązaniach emerytalnych dla nauczycieli, o zmianach w systemie wynagradzania pracowników administracji i obsługi oraz o przebiegu negocjacji płacowych. Ponadto członkowie ZG ZNP zapoznali się z informacją o stanie organizacyjnym ZNP, a także przyznali Złote Odznaki ZNP, Odznaki za 50 lat przynależności do ZNP, tytuły Honorowego Prezesa oraz Odznakę za Tajne Nauczanie.
- * 23 czerwca 2009 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego ZNP, podczas którego 12. szczególnie wyróżniającym się działaczom związkowym wręczono odznaki: „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) oraz „Za Zasługi dla Turystyki” i „Za Zasługi dla Sportu” (przyznawane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki). W dalszej części obrad przedstawiono informację o działalności ZG ZNP w okresie

grudzień 2008 r. – czerwiec 2009 r., przyjęto bilans Zarządu Głównego ZNP za 2008 r., podsumowano dotychczasowy przebieg kampanii w obronie oświaty publicznej oraz akcji „Dobra szkoła – publiczna, samorządowa”, zaprezentowano informację o wdrażaniu podwyżek płac dla nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez JST i administrację rządową. Zarząd Główny ZNP przyznał Złote Odznaki ZNP, Odznaki za 50 lat przynależności do ZNP oraz tytuły Honorowego Prezesa i Honorowego Członka ZNP.

- * 28 września 2009 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Zarządu Głównego ZNP zorganizowane w związku z 70. rocznicą powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej. Wzięli w nim udział nauczyciele TON z terenu całego kraju, członkowie Zarządu KSEiR ZNP, a także delegacje szkół noszących imię TON. Obchody rozpoczęły się od uroczystości pod Pomnikiem TON w Parku Kazimierzowskim. Następnie w siedzibie ZG ZNP odbyła się projekcja filmu dokumentalnego o nauczycielach tajnego nauczania oraz podsumowanie konkursu dla szkół na plakat i scenariusz lekcji o TON. Laureatom konkursów wręczono nagrody, nauczycielom TON – upominki i medale okolicznościowe.

29 września Zarząd Główny ZNP zapoznał się z informacją o przebiegu rozmów płacowych i przyjął stanowisko w sprawie wynagrodzeń nauczycieli w 2010 r., omawiano także sposób wyliczania średnich wynagrodzeń nauczycieli (realizacja art. 30 Karty Nauczyciela) oraz przygotowania do kampanii sprawozdawczo-wyborczej w ogniwach ZNP w 2010 r. ZG ZNP przyjął uchwałę w sprawie składu Krajowego Zjazdu Delegatów, Zarządu Głównego ZNP i Głównej Komisji Rewizyjnej w kadencji 2010-2014 oraz powołania Komisji Programowej, a także instrukcję w sprawie zasad przeprowadzania zebrań i konferencji sprawozdawczo-wyborczych w ogniwach organizacyjnych ZNP. Przyznano Złote Odznaki ZNP, Odznaki za 50 lat przynależności do ZNP i tytuły Honorowego Prezesa.

- * 15 grudnia 2009 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego ZNP, na którym przyjęto: informację o działalności ZG ZNP w okresie czerwiec-grudzień 2009 r.; plan finansowy ZG ZNP na 2010 r.; plan pracy ZG ZNP na rok 2010; informację o przebiegu prac nad nowelizacją art. 30a ustawy Karta Nauczyciela; omówiono działania ZNP wobec naruszania przepisów prawa dot. bibliotek szkolnych; zapoznano się z informacją o pracach Zespołu ds. struktury wynagradzania nauczycieli oraz Zespołu ds. analizy czasu i warunków pracy nauczycieli; podsumowano pracę Zespołu opiniodawczo-doradczego do spraw kształcenia zawodowego. Zarząd Główny zatwierdził wnioski o nadanie Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP.
- * 23 marca 2010 r. Zarząd Główny ZNP zapoznał się z analizą stanu organizacyjnego ZNP oraz z informacją o realizacji projektu Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej; dokonał wyboru delegatów na VII Kongres OPZZ; zatwierdził wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP, Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP oraz tytułu Honorowego Prezesa ZNP.
- * 22 czerwca 2010 r. przyjęto bilans ZG ZNP za rok 2009; zapoznano się z informacją dotyczącą kampanii sprawozdawczo-wyborczej w ogniwach ZNP (przebieg zebrań i konferencji delegatów, projekt porządku obrad XL Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP, projekt też sprawozdania z działalności ZG ZNP w kadencji 2006-2010); omawiano przebieg prac Zespołu ds. struktury wynagradzania nauczycieli oraz Zespołu ds. analizy czasu i warunków pracy nauczycieli; zapoznano się z informacją o działalności ZG ZNP w okresie grudzień 2009 r. – czerwiec 2010 r.; dyskutowano o udziale ZNP w wyborach samorządowych. Zarząd Główny ZNP zatwierdził wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP, Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP, tytułu Honorowego Prezesa oraz Honorowego Członka ZNP.
- * 30 września 2010 r. Zarząd Główny ZNP przyjął materiały na XL Krajowy Zjazd Delegatów ZNP: sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego ZNP w kadencji 2006-2010, projekt programu działania ZNP na lata 2010-2014, projekt zmian w Statucie ZNP, projekt regulaminu i porządku obrad Zjazdu; zapoznał się z informacją w sprawie przebiegu negocjacji płacowych; zatwierdził wnioski o nadanie Odznaki za 50-letnią przynależność do ZNP oraz o przyznanie tytułu Honorowego Prezesa ZNP. Następnie członkowie ZG ZNP wzięli udział w podsumowaniu projektu

współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Newsletter branżowy – profesjonalne narzędzie efektywnej komunikacji”.

1 października odbyły się uroczyste obchody 105. rocznicy powstania Związku Nauczycielstwa Polskiego. Wzięli w nich udział członkowie ZNP oraz zaproszeni goście, m.in. minister edukacji Katarzyna Hall, minister pracy Jolanta Fedak, przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Jan Guz, przewodniczący SLD Grzegorz Napieralski i prof. Juliusz Gardawski, który wygłosił referat nt. „Roli związków zawodowych w działaniach na rzecz pracowników”. W ramach „Spotkania Pokoleń” zebrani dzieli się doświadczeniami z działalności związkowej i pracy społecznej. Podczas uroczystości kilkudziesięciu członków ZNP otrzymało odznaczenia państwowe i resortowe, m.in. Złote Krzyże Zasługi, Medale: Złote i Srebrne za Długoletnią Służbę, Medale Komisji Edukacji Narodowej, Odznaki: „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, „Za Zasługi dla Sportu” i „Za Zasługi dla Turystyki”. Wręczono także odznaczenia związkowe: Złote Odznaki ZNP oraz po raz pierwszy statuetki „Prometeusz”.

Prezydium ZG ZNP zebrało się 47 razy. Główne tematy obrad:

- * 7-8 grudnia 2006 r. – projekt planu pracy i budżetu na 2007 r., organizacja pracy komisji problemowych ZG ZNP w kadencji 2006-2010, Ogólnopolski Kalendarz Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych ZNP na rok 2007
- * 8-9 stycznia 2007 r. – przygotowania do przeprowadzenia referendum dotyczącego przystąpienia do ogólnopolskiego strajku pracowników oświaty, przygotowania do organizacji marszu protestacyjnego w Warszawie, stanowisko w sprawie dodatku funkcyjnego dla nauczycieli wychowania przedszkolnego, plan szkoleń związkowych w 2007 r.
- * 20 lutego 2007 r. – analiza stanu organizacyjnego ZNP, plan dotacji inwestycyjnych na 2007 r., informacja o wynikach referendum strajkowego oraz o przygotowaniach do marszu protestacyjnego 17 marca, przebieg i wyniki negocjacji z MEN w sprawie rozporządzenia placowego
- * 28 lutego 2007 r. – nadzwyczajne posiedzenie, na którym przyjęto uchwałę o wszczęciu sporu zbiorowego z Rządem RP
- * 26 marca 2007 r. – informacja o ogólnopolskiej manifestacji 17 marca, plan dotacji inwestycyjnych na 2007 r.
- * 23 kwietnia 2007 r. – harmonogram dalszych działań protestacyjnych ZNP, stan prac nad nowelizacją ustawy o systemie oświaty
- * 23 maja 2007 r. – bilans ZG ZNP za 2006 r., informacja o akcji protestacyjnej organizowanej przez ZNP, opinia Związku w sprawie pakietu ustaw emerytalnych
- * 11-12 czerwca 2007 r. w Lublinie – informacja o przebiegu akcji protestacyjnej ZNP, analiza splotu składki członkowskiej i stanu organizacyjnego ZNP, zmiany w regulaminach wewnątrzwiązkowych
- * 27-28 sierpnia 2007 r. – informacja o projekcie nowelizacji art. 88 Karty Nauczyciela oraz o projekcie ustawy o emeryturach pomostowych, informacja o nowelizowanych aktach prawnych, informacja o wykorzystaniu subwencji oświatowej za rok 2006, przygotowanie tematyki posiedzenia ZG ZNP z udziałem prezesów okręgów i oddziałów powiatowych ZNP 11 września br.
- * 26 września 2007 r. – informacja o zmianach w przepisach emerytalnych dotyczących nauczycieli i ich konsekwencjach w latach następnych (z udziałem Teresy Guzelf, dyrektor Departamentu Świadczeń Pieniężnych ZUS), planowany wzrost wynagrodzeń nauczycieli w 2008 r. (z udziałem Stanisława Sławińskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej), udział kandydatów ZNP w wyborach parlamentarnych
- * 8 października 2007 r. – problemy usytuowania pracowników niepedagogicznych szkół i placówek oświatowych, informacja o pracy Krajowej Sekcji Pracowników Administracji i Obsługi ZNP; informacje prezesów okręgów o aktualnej sytuacji w środowisku oświatowym w związku z planowanym obniżeniem pensji nauczycieli w roku 2008 – propozycje działań Związku (Prezydium ZG ZNP zdecydowało o wznowieniu akcji protestacyjnej)

- * 5-6 listopada 2007 r. – informacja Krajowej Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP o: sytuacji emerytów i rencistów, pracy Sekcji, przygotowaniach do jubileuszu 50-lecia KSEiR; informacja o przebiegu pogotowia protestacyjnego oraz pikiet przed gmachami urzędów wojewódzkich; obywatelska inicjatywa ustawodawcza w sprawie obniżenia wieku rozpoczynania nauki w szkole; sprawy związane z wynagrodzeniami nauczycieli w 2008 r.; zatwierdzenie Ogólnopolskiego Kalendarza Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych na rok 2008
- * 3-4 grudnia 2007 r. – opinia ZG ZNP w sprawie budżetu państwa w zakresie oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej; ocena szkoleń prezesów okręgów i oddziałów ZNP w 2007 r., propozycje do planu szkoleń w roku 2008; przyjęcie regulaminów: przyznawania tytułu Honorowego Prezesa oraz Honorowego Członka ZNP, przyznawania zasiłków statutowych członkom ZNP, instrukcji w sprawie zasad stosowania sztandaru, znaku i pieczęci przez ogniwa ZNP; projekt planu pracy ZG ZNP na 2008 r.; przyjęcie bilansu ZG ZNP za 2007 r. oraz projekt budżetu ZG ZNP na rok 2008
- * 7-8 stycznia 2008 r. – omówienie stanu przygotowań do ogólnopolskiej manifestacji ZNP 18 stycznia, informacja o pracach Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, prezentacja założeń organizacyjnych dotyczących szkoleń związkowych w 2008 r., propozycje przekształceń w „Głosie Nauczycielskim”
- * 21 stycznia 2008 r. – nadzwyczajne posiedzenie poświęcone omówieniu ministerialnych propozycji wzrostu wynagrodzeń nauczycieli w 2008 r. oraz wstępnemu podsumowaniu ogólnopolskiej manifestacji ZNP 18 stycznia
- * 25-26 lutego 2008 r. – podział funduszu inwestycyjnego na 2008 r., zatwierdzenie planu dotacji inwestycyjnych, informacja o aktualnych działaniach związanych z Obywatelską Inicjatywą Ustawodawczą, stan rozmów dotyczących negocjacji płacowych i postulatów związków zawodowych, zatwierdzenie tematów do „Kalendarza Nauczycielskiego ZNP 2008/2009”
- * 4 marca 2008 r. – omówienie aktualnej sytuacji w oświacie, podjęcie decyzji o przeprowadzeniu referendum strajkowego; członkowie Prezydium ZG ZNP spotkali się także z przedstawicielami związków zawodowych działających w oświacie w celu wypracowania wspólnej strategii działania w związku z niezrealizowaniem postulatów przedstawionych rządowi RP
- * 21-22 kwietnia 2008 r. – projekt wniosku ZNP w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – wzmocnienie uczestników dialogu społecznego, omówienie programu działania ZNP w sprawie kontrowersyjnych zasad MEN dotyczących rozliczania czasu pracy nauczycieli w części ustnej egzaminu maturalnego, stan przygotowań ogniwi Związku do realizacji uchwały ZG ZNP w sprawie sporu zbiorowego, prezentacja materiałów dotyczących aktywizacji ogniwi statutowych ZNP; odbyło się także wspólne posiedzenie Prezydium ZG ZNP i Prezydium Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP poświęcone omówieniu aktualnych problemów występujących w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki, spotkanie z minister pracy i polityki społecznej Jolantą Fedak dotyczące propozycji rozwiązań emerytalnych dla nauczycieli przygotowanych przez resort pracy, a także spotkanie z przedstawicielami SLD
- * 12-13 maja 2008 r. – wyjazdowe posiedzenie w Augustowie; w pierwszej części obrad uczestniczyli członkowie Prezydium Okręgu Podlaskiego ZNP, omawiano bieżącą działalność Okręgu; następnie członkowie Prezydium ZG ZNP zapoznali się z informacją o stanie przygotowań ogniwi Związku do strajku 27 maja, opracowano stanowisko ZNP w sprawie zmian emerytalnych, omówiono kwestie wynagrodzeń nauczycieli
- * 9-10 czerwca 2008 r. – przyjęcie bilansu ZG ZNP za 2007 r., podsumowanie strajku pracowników oświaty 27 maja, analiza wyników badań ankietowych dotyczących wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, opinia w sprawie funkcjonowania nadzoru pedagogicznego oraz w sprawie emerytur pomostowych
- * 25 czerwca 2008 r. – Walne Zgromadzenie Wspólników Biura Turystyki ZNP „Logostour” oraz Walne Zgromadzenie Wspólników Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP w Kielcach

- * 19 sierpnia 2008 r. – podsumowanie negocjacji z rządem, omówienie projektów zmian w Karcie Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty, opracowanie harmonogramu działań Związku w kontekście bieżącej sytuacji w oświacie
- * 15 września 2008 r. – realizacja zadań planowych w jednostkach gospodarczych i omówienie wyników za I półrocze 2008 r., ocena przebiegu rozmów pomiędzy związkami zawodowymi i rządem, przyjęcie stanowiska Związku wobec proponowanych zmian w ustawie o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela
- * 29 września 2008 r. – omówienie i ocena dotychczasowego przebiegu rozmów ze stroną rządową oraz propozycje dotyczące dalszych działań Związku – opracowanie stanowiska
- * 28-29 października 2008 r. – sytuacja materialna pracowników niepedagogicznych oraz informacja o pracy Krajowej Sekcji Pracowników Administracji i Obsługi, stanowisko ZNP w sprawie budżetu na oświatę w 2009 r., informacja na temat podpisanego protokołu z konsultacji strony rządowej z nauczycielskimi związkami zawodowymi, informacja o Edukacyjnym Okrągłym Stole
- * 24-25 listopada 2008 r. – problemy usytuowania materialnego emerytów i rencistów oraz informacja o pracy Krajowej Sekcji Emerytów i Rencistów, informacja na temat negocjacji z rządem dotyczących rozwiązań emerytalnych, podsumowanie Edukacyjnego Okrągłego Stołu, przyjęcie projektu budżetu ZG ZNP na 2009 r., przyjęcie projektu planu pracy Zarządu Głównego ZNP na 2009 rok, zatwierdzenie Kalendarza Ogólnopolskich Imprez Sportowych, Turystycznych i Kulturalnych, informacja o kampanii społecznej ZNP „Ratujmy polskie szkoły”
- * 15 grudnia 2008 r. – strategia marketingowo-promocyjna ZNP – oferta firmy Sinea Group; informacja o zawartym porozumieniu w sprawie świadczeń emerytalnych dla nauczycieli; projekt ustawy o systemie oświaty – propozycje poprawek legislacyjnych ZNP
- * 12-13 stycznia 2009 r. – informacje: o stanie prac nad ustawą o systemie oświaty, o projekcie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych oraz na temat reformy programowej. W posiedzeniu uczestniczyła minister edukacji Katarzyna Hall i przedstawiciele MEN
- * 9-10 lutego 2009 r. – omówienie realizacji Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej, informacja o zmianach ustawy o systemie oświaty oraz o zmianach w strukturze szkolnictwa zawodowego, omówienie skutków wprowadzenia nowej ustawy o pracownikach samorządowych, wstępna informacja o stanie organizacyjnym ZNP, informacja o przebiegu kampanii społecznej „Nie dajmy popsuć naszej szkoły”
- * 9-10 marca 2009 r. – informacja na temat przebiegu negocjacji płacowych, podział funduszu inwestycyjnego i zatwierdzenie planu dotacji inwestycyjnych na 2009 r., analiza stanu organizacyjnego ZNP, informacja o wpływie składki członkowskiej
- * 2-3 kwietnia 2009 r. w Ciechocinku – informacja o wpływie składki członkowskiej, omówienie wyników jednostek gospodarczych. Ponadto członkowie Prezydium ZG ZNP spotkali się z Prezydium Okręgu Kujawsko-Pomorskiego ZNP
- * 18-19 maja 2009 r. w Poznaniu – przyjęcie bilansu Zarządu Głównego ZNP za 2008 r., informacja prezesów okręgów ZNP na temat wdrażania podwyżek dla nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami. Prezydium ZG ZNP spotkało się także z członkami Sekretariatu Okręgu Wielkopolskiego ZNP
- * 9 czerwca 2009 r. – podsumowanie dotychczasowego przebiegu kampanii w obronie oświaty publicznej, Zgromadzenie Wspólników Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP w Kielcach
- * 23-24 czerwca 2009 r. – Zgromadzenie Wspólników Biura Turystyki ZNP „Logostour”
- * 31 sierpnia – 1 września 2009 r. w Gdańsku – dyskusja o płacach nauczycieli w 2010 r., realizacja art. 30 Karty Nauczyciela – wyliczanie średnich wynagrodzeń nauczycieli, przygotowania do kampanii sprawozdawczo-wyborczej w ogniwach ZNP, spotkanie z Katarzyną Hall – minister edukacji narodowej oraz prezesem Rady Ministrów Donaldem Tuskiem, spotkanie z Sekretariatem Okręgu Pomorskiego ZNP. Członkowie Prezydium ZG ZNP wzięli udział w obchodach 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Westerplatte

- * 20 października 2009 r. – realizacja zadań planowanych w jednostkach gospodarczych i omówienie wyników za I półrocze 2009 r., stanowisko w sprawie poselskiego projektu nowelizacji art. 30 ustawy Karta Nauczyciela, opinia w sprawie budżetu państwa na 2010 rok i ustaw okołobudżetowych
- * 30 listopada 2009 r. – projektu planu pracy ZG ZNP oraz budżetu ZG ZNP na rok 2010, plany i zadania dla jednostek gospodarczych na 2010 r., nowelizacja art. 30a ustawy Karta Nauczyciela, Kalendarz Ogólnopolskich Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych ZNP na 2010 r., zatwierdzenie formularza statystycznego na 2010 r.
- * 11-12 stycznia 2010 r. – realizacja art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela; biblioteki szkolne – propozycja ZNP dotycząca zmian w prawie oświatowym; nowelizacja ustawy o pracownikach samorządowych – propozycja ZNP; uwagi ZNP do kierunków zmian w szkolnictwie zawodowym i ustawicznym; opinia ZNP do rozporządzenia MEN w sprawie sposobu opracowania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. W trakcie posiedzenia odbyło się spotkanie z podsekretarzem stanu w MEN Lilią Jaroń.
- * 8-9 lutego 2010 r. – zatwierdzenie tezy do dyskusji na zebraniach sprawozdawczo-wyborczych oraz konferencjach delegatów w 2010 r.; kampania sprawozdawczo-wyborcza w ogniwach ZNP: terminarz okręgowych konferencji delegatów i proponowane zmiany w Statucie ZNP; plan dotacji inwestycyjnych na 2010 r.; stanowisko w sprawie inicjatywy ustawodawczej na rzecz upowszechniania wychowania przedszkolnego (prawo do wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 2-5 lat, finansowanie wychowania przedszkolnego z budżetu państwa); stanowisko w sprawie bibliotek szkolnych; opinia ZNP w sprawie propozycji zmian w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w kontekście zadań nauczycieli oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych. Członkowie Prezydium ZG ZNP spotkali się z przewodniczącym Sojuszu Lewicy Demokratycznej Grzegorzem Napieralskim oraz wiceprzewodniczącym SLD Jerzym Szmajdzińskim.
- * 8-9 marca 2010 r. – analiza stanu organizacyjnego ZNP; informacje o: wpływie składki członkowskiej; przebiegu zebrań sprawozdawczo-wyborczych w ogniwach ZNP; realizacji projektu Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej
- * 12-13 kwietnia 2010 r. – propozycje MEN zmian w Karcie Nauczyciela, stanowisko ZNP wobec tych propozycji; rozliczenie planu dotacji inwestycyjnych dla jednostek statutowych i gospodarczych za 2009 r.; udział ZNP w wyborach samorządowych
- * 10-11 maja 2010 r. w Katowicach – działania ZNP wobec zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. dotyczących likwidacji zakładów budżetowych; koncepcja pracy sekcji zawodowych ZG ZNP w kadencji 2010-2014. Członkowie Prezydium ZG ZNP spotkali się z członkami Prezydium Okręgu Śląskiego ZNP.
- * 7 czerwca 2010 r. – Zgromadzenie Wspólników Biura Turystyki ZNP „Logostour”; przyjęcie bilansu Zarządu Głównego ZNP za 2009 r.; wstępna analiza wniosków z zebrań i konferencji sprawozdawczo-wyborczych zgłoszonych w ogniwach ZNP; tezy sprawozdania na XL Krajowy Zjazd Delegatów ZNP
- * 22 czerwca 2010 r. – Walne Zgromadzenie Wspólników Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP w Kielcach
- * 6-7 września 2010 r. – informacja w sprawie przebiegu negocjacji płacowych; informacja o przebiegu prac Zespołu ds. statusu zawodowego nauczycieli; przygotowania do posiedzenia Zarządu Głównego ZNP 30 września – 1 października 2010 r.; analiza działalności wybranych filii OUPiS; stan prac nad projektem programu działania ZNP na lata 2010-2014
- * 29 września 2010 r. – przyjęcie materiałów na XL Krajowy Zjazd Delegatów ZNP: sprawozdania z działalności Zarządu Głównego ZNP w kadencji 2006-2010, projektu programu działania ZNP na lata 2010-2014, projektu zmian w Statucie ZNP, projektu regulaminu i porządku obrad Zjazdu; rozpatrzenie wniosków o przyznanie statuetki „Prometeusz”

- * 25-26 października 2010 r. – rozpatrzenie poprawek do: sprawozdania z działalności Zarządu Głównego ZNP w kadencji 2006-2010, projektu programu działania ZNP na lata 2010-2014, projektu zmian w Statucie ZNP, projektu regulaminu i porządku obrad Zjazdu

Ponadto Prezydium ZG ZNP na swych posiedzeniach omawiało bieżące problemy wewnątrzwiązkowe, sprawy finansowe, w tym bilans ZG ZNP, podejmowało decyzje w sprawach gospodarczych, jako Zgromadzenie Wspólników przyjmowało sprawozdania agend ZNP.

Sekretariat ZG ZNP, zbierający się w miarę potrzeb, omawiał przygotowania do posiedzeń Zarządu Głównego i Prezydium ZG ZNP, narad i szkoleń, spotkań z przedstawicielami władz. Przyjmował projekty dokumentów i materiałów, analizował i kierował bieżącą działalnością biura ZG ZNP.

Członkowie Sekretariatu ZG ZNP brali udział w posiedzeniach zarządów okręgów i oddziałów ZNP, naradach i szkoleniach związkowych. Uczestniczyli w licznych spotkaniach z działaczami i członkami ZNP, nauczycielami i pracownikami oświaty. Spotykali się z przedstawicielami władz oświatowych i samorządowych oraz lokalnych społeczności. Brali udział w okolicznościowych spotkaniach i uroczystościach, spotykali się z uczestnikami imprez kulturalnych i sportowych.

3. Szkolenia i narady

Zarząd Główny ZNP dużą wagę przywiązywał do działalności szkoleniowej obejmującej różne grupy działaczy ZNP. Celem szkoleń było udzielenie działaczom związkowym pomocy w wypełnianiu ich obowiązków, a w szczególności w organizowaniu i prowadzeniu działalności w obronie interesów pracowników oświaty.

Kontynuowano szkolenia prezesów okręgów i oddziałów ZNP w powiecie grodzkim i ziemskim.

W roku 2007 zorganizowano dwie tury szkoleń prezesów okręgów oraz oddziałów ZNP. Szkolenia odbywały się w 5 grupach:

Pierwsza tura – z udziałem ok. 450 osób:

- * 22-23 lutego w Ciechocinku dla działaczy z okręgów: Łódzkiego, Mazowieckiego i Podlaskiego
- * 26-27 lutego w Augustowie dla działaczy z okręgów: Kujawsko-Pomorskiego, Pomorskiego i Warmińsko-Mazurskiego
- * 1-2 marca w Warszawie dla działaczy z okręgów: Lubuskiego, Wielkopolskiego i Zachodniopomorskiego
- * 6-7 marca w Ustroniu Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Dolnośląskiego, Opolskiego i Śląskiego
- * 8-9 marca w Zakopanem dla działaczy z okręgów: Lubelskiego, Małopolskiego, Podkarpackiego i Świętokrzyskiego.

Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia:

- * rola zakładowej organizacji związkowej w sporach zbiorowych z pracodawcą
- * uzgadnianie regulaminów wynagradzania przez związki zawodowe
- * procedury prawne likwidacji placówek i zagrożenia wynikające z przekazywania ich prowadzenia innym podmiotom niż samorząd
- * wybrane zagadnienia związane z przechodzeniem na emeryturę do 31 grudnia 2007 roku
- * zmiany w Statucie ZNP po XXXIX Krajowym Zjeździe Delegatów ZNP
- * instrukcje i regulaminy obowiązujące w ZNP
- * prowadzenie dokumentacji i zasady archiwizacji w ZNP
- * zasady gospodarki finansowej w ogniwach związkowych.

Druga tura – z udziałem ok. 500 osób:

- * 23-24 października w Warszawie dla działaczy z okręgów: Lubelskiego, Podlaskiego, Warmińsko-Mazurskiego i Zachodniopomorskiego
- * 12-13 listopada w Ustroniu Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Kujawsko-Pomorskiego i Pomorskiego

- * 14-15 listopada w Ustroniu Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Dolnośląskiego, Lubuskiego, Opolskiego i Śląskiego
  - * 20-21 listopada w Zakopanem dla działaczy z okręgów: Małopolskiego, Mazowieckiego i Podkarpackiego
  - * 22-23 listopada w Zakopanem dla działaczy z okręgów: Łódzkiego, Świętokrzyskiego i Wielkopolskiego.
- Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia:
- * warsztaty z zakresu:
    - regulaminów wynagradzania nauczycieli
    - roli zakładowych organizacji związkowych w działaniach na rzecz pracowników administracji i obsługi
    - sporów zbiorowych z pracodawcą
  - * działania ogniów ZNP przeciw łamaniu dialogu społecznego oraz naruszaniu praw związków zawodowych
  - * dialog społeczny oraz działalność OPZZ w obronie związków zawodowych
  - * kierunki dalszego działania ZNP
  - * SIP – rola oddziałowych organizacji związkowych w rozwoju i doskonaleniu zakładowych społecznych inspektorów pracy
  - * polityka informacyjna ZNP.

W roku 2008 zorganizowano kolejną turę szkolenia prezesów okręgów oraz oddziałów ZNP z udziałem ok. 480 osób. Szkolenie wzorem lat poprzednich odbyło się w 5 grupach:

- * 4-5 listopada w Augustowie dla działaczy z okręgów: Lubelskiego, Lubuskiego, Pomorskiego i Zachodniopomorskiego
- * 13-14 listopada w Augustowie dla działaczy z okręgów: Kujawsko-Pomorskiego, Łódzkiego i Wielkopolskiego
- * 17-18 listopada w Ustroniu Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Dolnośląskiego, Opolskiego i Śląskiego
- * 19-20 listopada w Ustroniu Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Mazowieckiego i Warmińsko-Mazurskiego
- * 27-28 listopada w Zakopanem dla działaczy z okręgów: Małopolskiego, Podkarpackiego, Podlaskiego i Świętokrzyskiego.

Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia:

- * bieżąca sytuacja w oświacie, kierunki dalszego działania Związku
- * warsztaty z zakresu:
  - zmian w prawie oświatowym – wprowadzonych i planowanych
  - procedury prawnej likwidacji szkoły publicznej i różnic w funkcjonowaniu szkół oraz statusie prawnym pracowników szkół prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne, w tym zmian w art. 59 ustawy o systemie oświaty (orzecznictwo)
- * Newsletter – nowa formuła przekazywania informacji
- * wystąpienie przedstawiciela Zarządu Krajowej Sekcji Pracowników Administracji i Obsługi ZNP na temat sytuacji tej grupy pracowników
- * przygotowywanie wniosków o odznaczenia państwowe, resortowe i związkowe
- * uprawnienia związków zawodowych na podstawie KN
- * gospodarka finansowa w ogniwach ZNP
- * bieżące prace i działania podejmowane przez Związek.

Działalność szkoleniową kontynuowano w 2009 r., organizując dwie tury szkoleń dla prezesów okręgów oraz oddziałów ZNP:

Pierwsza tura – z udziałem ok. 400 osób – odbyła się 7 kwietnia w Warszawie. Tematyka obejmowała następujące tematy:

- * zmiany w ustawach: o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela

- * rozwiązania emerytalne dla nauczycieli (ustawa o świadczeniach kompensacyjnych)
- * zmiany w systemie wynagradzania pracowników niepedagogicznych
- * analiza stanu organizacyjnego ZNP.

Ponadto uczestnicy szkolenia spotkali się z minister edukacji Katarzyną Hall, by zapoznać się z informacją o aktualnych działaniach Ministerstwa i podyskutować o bieżącej sytuacji w oświacie.

Drugą turę – z udziałem ok. 400 osób – przeprowadzono w listopadzie. Szkolenie zostało zorganizowane w 4 grupach:

- * 3-4 listopada w Warszawie dla działaczy z okręgów: Lubelskiego, Lubuskiego, Łódzkiego, Małopolskiego i Podkarpackiego
- * 9-10 listopada w Warszawie dla działaczy z okręgów: Pomorskiego, Świętokrzyskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Wielkopolskiego i Zachodniopomorskiego
- * 16-17 listopada w Augustowie dla działaczy z okręgów: Mazowieckiego, Podlaskiego i Śląskiego
- * 26-27 listopada w Ustroniu-Jaszowcu dla działaczy z okręgów: Dolnośląskiego, Kujawsko-Pomorskiego i Opolskiego.

Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia:

- * warsztaty z zakresu:
  - zadań ogniw związkowych w świetle zmian w przepisach prawa oświatowego:
    - o wyliczanie średnich wynagrodzeń nauczycieli (realizacja art. 30a ustawy Karta Nauczyciela)
    - o realizacja art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela
  - przygotowania do kampanii sprawozdawczo-wyborczej w ogniwach ZNP
- * nowoczesne technologie w ZNP:
  - legitymacja członka Związku
  - newsletter związkowy
  - nowe strony internetowe ogniw ZNP.

W okresie od września 2008 r. do maja 2009 r. prezesi oddziałów ZNP z województw sąsiadujących z Mazowszem wzięli udział w zorganizowanym przez OUPiS – Placówka w Warszawie, wraz z Zarządem Głównym ZNP, projekcie szkoleniowym „Dialog społeczny jako efektywne narzędzie współpracy – profesjonalny uczestnik dialogu społecznego”. Projekt – współfinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – obejmował 15 spotkań z zakresu:

- * moduł I – wiedza ekspercka i branżowa (zadania i kompetencje JST w zakresie realizacji zadań edukacyjnych; wynagrodzenia nauczycieli i pracowników niepedagogicznych oraz instrumenty kontroli działalności JST w zakresie ich kształtowania; organy uchwałodawcze i wykonawcze JST i ich zadania; budżet JST – subwencja jako mechanizm finansowania zadań edukacyjnych; Regionalna Izba Obrachunkowa – zadania; akty prawa miejscowego i udział związków zawodowych w ich tworzeniu; procedury opiniowania i uzgadniania – rola i zadania związków zawodowych; ponadzakładowe układy zbiorowe; spory zbiorowe)
- * moduł II – prawne mechanizmy funkcjonowania dialogu społecznego (formy dialogu społecznego: negocjacje, konsultacje, opiniowanie, mediacje; instytucje dialogu społecznego: trójstronne zespoły branżowe, Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych; strony dialogu społecznego: związkowa, rządowa, pracodawców)
- * moduł III – warsztaty z zakresu negocjacji i komunikacji interpersonalnej (podstawy komunikacji interpersonalnej: komunikacja werbalna i niewerbalna, warunki efektywnego porozumiewania się, formułowanie wypowiedzi, rola informacji zwrotnej; asertywność: strategie radzenia sobie z krytyką, „samoobrona” słowna, obrona przed atakiem i agresją, techniki zachowań asertywnych; diagnoza i rozwiązywanie konfliktów: typy i dynamika konfliktów, style reagowania na konflikt, rola arbitrażu, negocjacji i mediacji; skuteczne negocjacje: etapy i rodzaje negocjacji, przygotowanie do negocjacji, negocjacje „twarde” i „miękkie”, radzenie sobie z manipulacją; sylwetka i kompetencje negocjatora: coachnig i symulacja negocjacji).

W kolejnej edycji projektu planowane jest przeszkolenie związkowców z pozostałych części kraju.

W Zarządzie Głównym ZNP odbywały się ponadto szkolenia adresowane do węższej grupy działaczy:

- * 21 lutego 2007 r. przedstawiciele okręgów ZNP uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym efektywnej komunikacji cyfrowej
- * 26 marca 2007 r. prezesi okręgów ZNP wzięli udział w szkoleniu pt. *Jak kreować pozytywny wizerunek ZNP?*
- * 19-20 października 2008 r. prezesi okręgów ZNP szkolili się w zakresie negocjacji i technik negocjacyjnych
- * 24-25 listopada 2008 r. członkowie Prezydium ZG ZNP wzięli udział w szkoleniu nt. *Zachowania w miejscach publicznych – jak nie być posądzonym/posądzoną o mobbing i seksizm*
- * 29-30 marca 2009 r. odbyło się szkolenie zarządów sekcji zawodowych z udziałem Komisji Pedagogicznej ZG ZNP. Tematyka szkolenia obejmowała:
  - spotkanie z kierownictwem Związku nt. spraw płacowych nauczycieli, zmian w ustawie Karta Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty, stanu prac parlamentarnych nad projektem ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego oraz ramowych planów nauczania
  - wykład prof. Janusza Gęsickiego: „Kapitał społeczny a edukacja. Etyczne problemy w edukacji”
  - założenia zmian w szkolnictwie zawodowym
  - przebieg kampanii społecznej ZNP „Ratujmy polskie szkoły”
  - omówienie założeń realizowanego wspólnie z „Głosem Nauczycielskim” projektu „Chrońmy szkołę dobrą, publiczną, samorządową”; w dyskusji uczestniczył prof. Czesław Banach
  - dyskusję nt. programu ZNP dotyczącego poprawy sytuacji wychowawczej.
- * 20 kwietnia 2009 r. szkolili się przedstawiciele zarządów okręgów ZNP odpowiedzialni za monitorowanie działań samorządów w zakresie likwidacji publicznych szkół i placówek oświatowych. Spotkanie dotyczyło zmian w ustawie o systemie oświaty, związanych z procesem przekazywania publicznych szkół i placówek do prowadzenia innym podmiotom
- * 8-9 grudnia 2009 r. odbyło się szkolenie dla członków Komisji Socjalnej i Ochrony Pracy oraz okręgowych koordynatorów społecznej inspekcji pracy. Tematyka:
  - obowiązki pracownika i pracodawcy w świetle zmiany przepisów Kodeksu pracy związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy
  - choroby zawodowe w świetle nowych przepisów
  - postępowanie powypadkowe – nowe regulacje prawne
  - fundusz socjalny w szkole i jego prawidłowe wykorzystanie
  - uzgadnianie regulaminów wynagradzania dla pracowników niebędących nauczycielami
  - rola zakładowej organizacji związkowej w wyborze społecznego inspektora pracy w placówce oświatowej i jej zadania w zakresie funkcjonowania społecznej inspekcji pracy
  - prawidłowy przebieg wyborów zakładowych społecznych inspektorów pracy w placówkach oświatowych w związku z upływem kadencji.

Ważną rolę konsultacyjną i informacyjną odgrywały narady z prezesami okręgów ZNP.

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące narady:

- * 8 maja 2007 r. nadzwyczajna narada członków ZG ZNP, prezesów okręgów i prezesów oddziałów ZNP w powiatach, na której omawiano aktualną sytuację w oświacie i gotowość przystąpienia pracowników oświaty do strajku ostrzegawczego
- * 10 maja 2007 r. narada szkoleniowa związkowych obrońców występujących w sprawach nauczycieli w postępowaniu dyscyplinarnym przed komisjami dyscyplinarnymi pierwszej i drugiej instancji. Podczas narady omawiano regulacje prawne związane z postępowaniem dyscyplinarnym wobec obwinionych nauczycieli, rolę obrońcy oraz procedury postępowania dyscyplinarnego

w świetle przepisów prawa, zapoznano się z uwagami praktycznymi dotyczącymi przygotowania do rozprawy.

4. Akcje protestacyjne

Działając na podstawie stanowiska Zarządu Głównego ZNP z 19 grudnia 2006 r. ogniwa terenowe Związku przeprowadziły w okresie od 8 stycznia do 15 lutego 2007 r., wśród pracowników oświaty, referendum dotyczące gotowości przystąpienia do ogólnopolskiego strajku. W referendum wzięło udział 62,78% zatrudnionych pracowników oświaty, z czego prawie 81% odpowiedziało się za strajkiem.

28 lutego 2007 r. Prezydium ZG ZNP – wobec braku reakcji ze strony rządu na zgłoszone wcześniej postulaty Związku dotyczące polityki edukacyjnej – podjęło uchwałę o wszczęciu sporu zbiorowego z rządem. W konsekwencji tej decyzji 17 marca ulicami Warszawy przeszło ponad 12 tysięcy nauczycieli, pracowników oświaty, rodziców i związkowców. Marsz był wyrazem protestu przeciw polityce edukacyjnej rządu, zbyt niskim pensjom i zaniechaniom rządu w sprawie wcześniejszych emerytur dla nauczycieli.

19 marca 2007 r. ZG ZNP zwrócił się do rzecznika praw obywatelskich Janusza Kochanowskiego z prośbą o mediację w sporze zbiorowym z rządem. Mimo wyrażonej przez rzecznika woli podjęcia się tej misji, do mediacji nie doszło, gdyż nie była nimi zainteresowana strona rządowa. Wobec niepodjęcia przez rząd mediacji oraz braku reakcji na postulaty ZNP doszło do radykalizacji działań protestacyjnych. Decyzją Prezydium ZG ZNP z 23 kwietnia 2007 r. od 7 maja wprowadzone zostało pogotowie strajkowe ZNP, natomiast uchwałą z 15 maja 2007 r. Zarząd Główny zdecydował o zorganizowaniu 29 maja 2-godzinnego strajku ostrzegawczego. Decyzja ta została podtrzymana przez Zarząd Główny 23 maja 2007 r.

29 maja 2007 r. w placówkach oświatowych przeprowadzony został 2-godzinny strajk ostrzegawczy. Wzięło w nim udział 9 879 szkół i placówek oświatowo-wychowawczych spośród 24 566 wykazanych w sprawozdaniach okręgów ZNP oraz 162 321 pracowników oświaty spośród 631 104 ogółem zatrudnionych (wg sprawozdań okręgów ZNP).

Przed 29 maja prezesi oddziałów ZNP w powiatach dwukrotnie uczestniczyli w Warszawie w spotkaniach poświęconych tematyce strajku: naradzie (8 maja) i posiedzeniu Zarządu Głównego ZNP (15 maja). Procedury przygotowywania akcji protestacyjnej omówione zostały także wcześniej – na zorganizowanych w lutym i marcu 2007 r. szkoleniach w makroregionach.

Akcją protestacyjną Związku interesowały się media, których przedstawiciele odwiedzali strajkujące placówki. Jednak dało się także zauważyć próby dezinformowania społeczeństwa poprzez pomniejszanie liczby placówek biorących udział w strajku i wcześniejsze próby zniechęcania do udziału.

11 września 2007 r. w związku z trwającą kampanią wyborczą i wyborami do parlamentu Zarząd Główny ZNP zawiesił trwające od 7 maja pogotowie strajkowe ZNP. 8 października Prezydium ZG ZNP zadecydowało o wznowieniu akcji protestacyjnej. Związek wyraził w ten sposób sprzeciw wobec polityki rządu w sprawie wynagrodzeń nauczycieli i pracowników oświaty, a także zaprotestował przeciw przyjętemu przez rząd projektowi przyszłorocznego budżetu, w którym obniżono kwotę bazową dla nauczycieli o 48 zł, co groziło realnym obniżeniem nauczycielskich pensji.

W ramach przyjętego przez Prezydium ZG ZNP harmonogramu akcji protestacyjnej:

- * od 12 października trwało pogotowie strajkowe ZNP w całym kraju
- * od 15 października oflagowane zostały placówki oświatowe
- * 25 października zorganizowano pikety pod gmachami urzędów wojewódzkich w 14 miastach wojewódzkich, pikietą w Gdańsku odbyła się 29 października, a w Szczecinie – 30 października.

18 grudnia 2007 r. Zarząd Główny ZNP zadecydował o utrzymaniu akcji protestacyjnej oraz o zorganizowaniu 18 stycznia 2008 r. w Warszawie ogólnopolskiej manifestacji. Wzięło w niej udział ponad 12 tysięcy pracowników oświaty. Protestujący złożyli petycje w Kancelarii Premiera, Ministerstwie Edukacji Narodowej i w Sejmie. Poza podwyżkami nauczyciele domagali się utrzymania korzystnych

uprawnień emerytalnych, odstąpienia od planów decentralizacji systemu wynagradzania wszystkich nauczycieli, upowszechnienia wychowania przedszkolnego wraz z przejściem przez budżet państwa kosztów prowadzenia przedszkoli publicznych, rezygnacji z planów wprowadzenia tzw. bonu oświatowego i likwidacji kuratoriów oświaty oraz powołania Krajowej Rady Edukacyjnej z udziałem partnerów społecznych.

8 kwietnia 2008 r. Zarząd Główny ZNP podjął uchwałę, zgodnie z którą:

- * ogłoszono pogotowie protestacyjne we wszystkich ogniwach organizacyjnych Związku
- * zobowiązano zarządy oddziałów ZNP do wystąpienia do wszystkich pracodawców objętych działaniem oddziałów ze związkowymi postulatami, a w przypadku niespełnienia tych postulatów – do przeprowadzenia procedury sporu zbiorowego
- * przyjęto ramowy harmonogram sporu zbiorowego oraz wyznaczono datę strajku będącego skutkiem niespełnienia postulatów ZNP na 27 maja 2008 r.

W dniach 9-16 maja 2008 r. w szkołach i placówkach oświatowych przeprowadzono referenda strajkowe. 27 maja odbył się ogólnopolski strajk pracowników oświaty, w którym udział wzięło około 70% placówek oświatowych na terenie kraju. Najwięcej szkół strajkowało w województwach: świętokrzyskim, łódzkim, podkarpackim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, wielkopolskim i dolnośląskim. Najmniej w opolskim i pomorskim.

Zorganizowanie przez Związek ogólnopolskiego strajku pracowników oświaty okazało się momentem przełomowym. Dotychczas odmawiająca dialogu strona rządowa zmuszona została do podjęcia rozmów z oświatowymi związkami zawodowymi.

24 czerwca 2008 r. Zarząd Główny ZNP ocenił dotychczasowy przebieg negocjacji. Przyjęto uchwałę, zgodnie z którą niezagwarantowanie przez rząd do 31 sierpnia br. spełnienia postulatów ZNP skutkowałoby wznowieniem od 1 września 2008 r. pogotowia protestacyjnego i po wyczerpaniu procedur przewidzianych w ustawie o rozwiązywaniu sporów zbiorowych – zorganizowanie strajku.

1 września 2008 r. Zarząd Główny ZNP spotkał się, by ponownie podsumować trwające negocjacje z rządem. W przyjętej uchwale wyrażono zaniepokojenie brakiem zadowalających efektów rozmów oraz postawą strony rządowej, która jednoznacznie wskazywała na brak woli do realizacji postulatów Związku. Zarząd Główny ZNP podkreślił, iż oczekuje niezwłocznego przyjęcia przez rząd rozwiązań, które doprowadzą do podpisania porozumienia w sprawach dotyczących funkcjonowania systemu oświaty, czasu pracy i wynagrodzeń nauczycieli oraz rozwiązań emerytalnych.

Również 1 września odbyła się pod gmachem Ministerstwa Edukacji Narodowej symboliczna pikiet. Przyjechali na nią nauczyciele z całej Polski, by wyrazić swój sprzeciw wobec prywatyzacji oświaty, likwidacji nauczycielskich uprawnień i zbyt niskich podwyżek. Pikietą była „pierwszym ostrzegawczym dzwonkiem” dla rządu i resortu edukacji, że środowisko oświatowe nie zgadza się na wprowadzenie niekorzystnych zmian.

30 września 2008 r. odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Głównego ZNP, na którym dokonano kolejnego podsumowania rozmów z rządem. Dostrzegając pewne efekty negocjacji Związek w dalszym ciągu podtrzymał swoje postulaty w zakresie wynagrodzeń, rozwiązań emerytalnych dla nauczycieli oraz praw pracowniczych. Zadecydowano, że na czas trwania rozmów z rządem, nie dłużej jednak niż do momentu rozpoczęcia w parlamencie prac nad nowelizacją prawa oświatowego, ZNP nie podejmie działań o charakterze protestacyjnym.

5 listopada 2008 r. działacze ZNP wzięli udział w zorganizowanej przez OPZZ, przy wsparciu central związkowych NSZZ „Solidarność” i Forum Związków Zawodowych, związkowej pikiecie przed Sejmem. Uczestnicy protestowali przeciwko proponowanym przez rząd rozwiązaniom emerytalnym. Domagali się też nawiązania dialogu społecznego. Szefowie central spotkali się z marszałkiem Bronisławem Komorowskim i złożyli na jego ręce protest przeciwko sposobowi procedowania ustaw m.in. emerytalnej i zdrowotnej. Następnie manifestujący przeszli pod Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

19 listopada 2008 r. pod Sejmem pikietowało ponad 2 tysiące pracowników oświaty z ZNP oraz przedstawiciele WZZ „Solidarność-Oświata” i oświatowej „S”, którzy przyjechali do Warszawy z całej

Polski. Pikietyjacy domagali się wcześniejszych emerytur dla nauczycieli. Protestowali także przeciwko niekorzystnym zmianom w ustawie o systemie oświaty. Związkowcy złożyli petycję w sprawie emerytur na ręce marszałka Sejmu Bronisława Komorowskiego. Do protestujących wyszli przedstawiciele KP Lewica, którzy zapewnili o swoim poparciu dla żądań środowiska oświatowego.

14 czerwca 2010 r. w Warszawie ponad 400 związkowców z całej Polski domagało się przesunięcia terminu wprowadzenia zmian w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zmian w kształceniu zawodowym, które proponuje resort. Demonstracja odbyła się przed siedzibą Wyższej Szkoły Menedżerskiej, w której w tym samym czasie odbywała się konferencja MEN podsumowująca regionalne spotkania na temat proponowanych przez resort zmian.

Na pikietę do Warszawy przyjechali członkowie ZNP z całej Polski, m.in. z terenu woj. podkarpackiego – z Mielca, Leżajska, Ropczyc oraz gminy Frysztak, a także z Wrocławia, Lublina, Włodawy, Częstochowy, Skierniewic, Sosnowca, Łodzi, Chełma, Grudziądza, Torunia, Olsztyna, Szczytna i Lipiek Wielkich. Byli także związkowcy z Małopolski i Mazowsza.

5. Informacja i wydawnictwa związkowe

Zarząd Główny informował na bieżąco ogniwa organizacyjne oraz członków ZNP o podejmowanych inicjatywach i działaniach. Teksty uchwał oraz stanowisk ZG ZNP publikowano w „Głosie Nauczycielskim”, „Informatorze ZNP” oraz na stronie internetowej Związku.

Dokumenty i materiały pomocne w pracy związkowej były także przesyłane w postaci oddzielnych druków i wydawnictw książkowych, wydawanych w dużych nakładach.

Szybkość przepływu informacji i korespondencji zapewniały faksy, strona internetowa ZNP oraz poczta elektroniczna. Wyposażenie ZG ZNP, okręgów i znacznej liczby oddziałów w nowoczesne środki komunikacji oraz urządzenia poligraficzne pozwala na szybkie przekazywanie materiałów, bieżące konsultacje i wymianę informacji. Coraz więcej ogniw terenowych ZNP zakłada własne strony internetowe oraz konta e-mail na serwerze ZG ZNP.

Ważną rolę informacyjną oraz opiniotwórczą odgrywały spotkania członków Sekretariatu, Prezydium i Zarządu Głównego ZNP z członkami Związku oraz przedstawicielami środowiska oświatowego i samorządów. Członkowie kierownictwa ZNP uczestniczyli w posiedzeniach zarządów ogniw ZNP oraz zebraniach związkowych, uroczystościach i spotkaniach w szkołach i placówkach oświatowych, spotkaniach środowiskowych.

Zarząd Główny otrzymywał informacje o stanowiskach i opiniach ogniw i członków ZNP oraz o atmosferze i nastrojach w środowisku oświatowym. Przekazywali ją działacze ZNP na posiedzeniach, naradach i spotkaniach odbywających się w gmachu ZG ZNP. Do Zarządu Głównego wpływały też uchwały i stanowiska w sprawach oświatowych, pracowniczych i związkowych, podejmowane przez ogniwa terenowe ZNP. Zarząd Główny otrzymywał również indywidualne listy od członków ZNP, nauczycieli i pracowników oświaty oraz emerytów.

Związek podejmował różnorodne działania zmierzające do informowania społeczeństwa o swych celach i dążeniach, o działaniach podejmowanych w obronie interesów oświaty i jej pracowników.

ZG ZNP informował środki masowego przekazu o swej bieżącej działalności, uchwałach i stanowiskach. Wybrane dokumenty związkowe udostępniane były mediom, organizowano konferencje prasowe, podczas których informowano prasę, radio i telewizję o stanowiskach Związku w sprawach oświatowych i pracowniczych.

Szczególną rolę w informowaniu członków Związku oraz wszystkich nauczycieli i pracowników oświaty o działaniach ZNP, związkowych akcjach i inicjatywach, a także w upowszechnianiu przepisów i wykładni prawa odegrały stałe i nieperiodyczne wydawnictwa ZNP:

* „Głos Nauczycielski” – organ prasowy ZNP – jest tygodnikiem zarówno związkowym, jak i adresowanym do czytelników spoza środowiska oświatowego. W „Głosie” ukazywały się publikacje dotyczące problemów edukacji, nauki, tematyki społecznej, polityki oświatowej.

Zamieszczano tam również informacje o działalności Zarządu Głównego ZNP i ogniw terenowych, publikowano uchwały i dokumenty związkowe, relacjonowano przebieg spotkań z władzami, konferencji i seminariów, zamieszczano materiały na temat działalności ogniw ZNP, a także informacje o inicjatywach Związku oraz jego zasłużonych działaczach.

„Głos Nauczycielski” wspomagał członków Związku i nauczycieli w uzyskiwaniu wyjaśnień i porad prawnych, publikował materiały i opinie prawne.

Wspólnie z MEN „Głos” organizuje konkursy na Nauczyciela Roku.

- * „Informator ZNP”, wydawany był w nakładzie 4000 egzemplarzy i przekazywany za pośrednictwem zarządów okręgów oddziałom ZNP. Spełniał on rolę biuletynu informacyjnego, w którym zamieszczane były bieżące materiały i informacje związkowe, opinie i wyjaśnienia prawne oraz materiały szkoleniowe. W połowie kadencji zaprzestano wydawania „Informatora”. Dokumenty, które wcześniej były w nim publikowane są obecnie umieszczane na stronie internetowej ZNP oraz wysyłane do ogniw i działaczy związkowych za pośrednictwem poczty elektronicznej
- * ukazały się 3 numery „Ogniwa”: nr 46 zawierający żądanie odejścia Romana Giertycha ze stanowiska ministra edukacji narodowej, nr 47 dotyczący zbyt niskich zarobków nauczycieli, nr 48 zawierający materiały informacyjne dotyczące Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej
- * wydawany co roku „Kalendarz Nauczycielski ZNP” upowszechnia w dziale związkowym informacje organizacyjne np. dotyczące Zarządu Głównego ZNP, okręgów i agend ZNP. Zawiera także obszerny dział prawny adresowany do działaczy ogniw związkowych każdego szczebla, w którym ukazują się akty prawne dotyczące edukacji, spraw pracowniczych, wybranych problemów społecznych. W roku 2009 Prezydium ZG ZNP podjęło decyzję o zmianie formuły Kalendarza – nastąpił powrót do wydawania Kalendarza w cyklu roku kalendarzowego, a nie szkolnego
- * również co roku wydawany jest przez ZG ZNP kalendarz biurkowy, na końcu którego znajduje się spersonalizowana wkładka, zawierająca dane teleadresowe Zarządu Głównego i okręgów ZNP, filii Ośrodka Usług Pedagogicznych i Socjalnych, a także informacje o ważnych inicjatywach Związku
- * w związku z prowadzonymi akcjami protestacyjnymi oraz kampaniami związkowymi wydawane były w dużym nakładzie ulotki informacyjne i plakaty.

W minionej kadencji działalność wydawnicza obejmowała dwa zasadnicze nurty. Jeden z nich koncentrował się wokół spraw edukacyjnych, drugi wynikał z potrzeby szerokiej popularyzacji prawa oświatowego i związkowego wśród członków i działaczy ZNP.

W ramach pierwszego nurtu w latach 2007-2008 ukazały się w druku materiały pokonferencyjne, jako rezultat trzech debat pod wspólnym tytułem „Edukacja bez barier”:

- * „Krajowy rynek pracy wyzwaniem dla szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego” – maj 2007 r.
- * „Niepełnosprawni w systemie oświaty i na rynku pracy” – wrzesień 2007 r.
- * „Wychowanie przedszkolne warunkiem wyrównania szans edukacyjnych” – marzec 2008 r.

Kolejną pozycją poświęconą zagadnieniom edukacyjnym była wydana w 2009 r. książka „O humanistyczną wrażliwość nauczycieli. Propozycje i przypomnienia”, będąca dokumentacją wspólnego przedsięwzięcia Związku Nauczycielstwa Polskiego i Uniwersytetu Warszawskiego, jakim były coroczne kursy wychowania estetycznego dla nauczycieli w latach 1964-1978.

Dzięki ogromnemu wysiłkowi zespołu redakcyjnego (Irena Wojnar, Henryka Witalewska, Mikołaj Ł. Lipowski), udało się tę historię uporządkować i utrwalić, a także wzbogacić „o element refleksji i głębokiej zadumy nad dzisiejszą kondycją zawodu nauczyciela, nad współczesnym wyrazem wrażliwości humanistycznej, nad wpływem wychowania estetycznego na postawy ludzkie”.

W ramach drugiego nurtu – prawnego, wydane zostały broszury dotyczące bardzo różnych aspektów prawa pracy, prawa oświatowego, związkowego:

- * „Vademecum dla pracowników niebędących nauczycielami” – 2007 r.
- * „Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem” – 2007 r.
- * „Zasady postępowania w ramach sporu zbiorowego” – 2007 r.; wydanie II uzupełnione – 2008 r.
- * „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych” – 2008 r.

* „Placówki opiekuńczo-wychowawcze” – 2007 r. i 2010 r.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie środowiska, zmiany przepisów emerytalnych dotyczących nauczycieli oraz wejście w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych i ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, została wydana w 2009 r. pozycja „Uprawnienia emerytalne nauczycieli po 1 stycznia 2009 r.”.

Każdego roku, w związku z licznymi nowelizacjami, dwie zasadnicze ustawy – Karta Nauczyciela i ustawa o systemie oświaty są systematycznie drukowane i udostępniane terenowym ogniwom i członkom ZNP w liczbie kilkunastu tysięcy egzemplarzy.

W 2010 r. Prezydium ZG ZNP zaakceptowało również uruchomienie nowego cyklu wydawniczego, będącego odpowiedzią na potrzeby szczególnie młodych nauczycieli członków ZNP – *Biblioteczka nauczyciela*. W ramach tego cyklu zostały wydane następujące pozycje:

* „Czas pracy i zadania nauczyciela w świetle przepisów prawa oświatowego”

* „Uprawnienia nauczycieli związane z rodzicielstwem”

* „Prawa i obowiązki nauczyciela jako członka rady pedagogicznej”.

Wydano także szereg broszurek, w których opublikowano kluczowe dla działalności związkowej dokumenty i materiały. Należą do nich między innymi:

* „Materiały i dokumenty XXXIX Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP”

* „Statut Związku Nauczycielstwa Polskiego”

* „Vademecum nauczyciela, nie tylko związkowca”

* „Poradnik działacza ogniska i grupy związkowej”

* materiały ze szkoleń prezesów okręgów i oddziałów ZNP w makroregionach:

- „Wybrane materiały dotyczące zasad dokumentacji i archiwizacji w ZNP”

- „Obowiązki prezesów okręgów i oddziałów ZNP wobec pracowników administracji i obsługi”

- „Rola zakładowej organizacji związkowej w sporze zbiorowym z pracodawcą”

- „Rola oddziałowych organizacji związkowych w rozwoju i doskonaleniu Zakładowych Społecznych Inspektorów Pracy”

- „Prawne instrumenty kontroli działalności samorządu w zakresie regulaminów wynagradzania”

* „Regulaminy i instrukcje wewnątrzwiązkowe”

* „Uchwały, instrukcja, materiały dotyczące kampanii sprawozdawczo-wyborczej w ośrodkach ZNP w 2010 r.”

6. Współpraca z mediami oraz kształtowanie wizerunku ZNP

Rzecznik prasowy jest odpowiedzialny za kontakty z mediami, ale działa także na pograniczu Public Relations (czyli szeroko rozumianych kontaktów z otoczeniem) oraz dziennikarstwa. Jego rolą jest przekazywanie informacji, powiadamianie mediów, reagowanie na branżowe wydarzenia i komentowanie ich, utrzymywanie stałego kontaktu z dziennikarzami, odpowiadanie na ich pytania, wyszukiwanie dla nich informacji, a także opracowanie materiałów, które mają trafić do prasy i proponowanie tematów mediom.

Te zadania realizowane są poprzez przygotowywanie komunikatów, oświadczeń oraz informacji prasowych i rozsyłanie ich do opracowanej listy mailingowej dziennikarzy mediów ogólnopolskich i regionalnych. To także organizacja konferencji prasowych i briefingów, przygotowywanie materiałów prasowych, spotkania z dziennikarzami, prostowanie nieprawdziwych informacji, które ukazały się w mediach oraz prezentowanie stanowiska ZNP podczas debat związanych z edukacją. Do zadań rzecznika należą także przygotowanie, redagowanie i publikacja materiałów na stronie internetowej ZNP www.znp.edu.pl.

Nie mniej ważną działalnością jest także inicjowanie i wdrażanie nowych projektów, promujących Związek. Właśnie z myślą o pozytywnym kreowaniu wizerunku Związku zostały podjęte działania z zakresu Public Relations. Najważniejsze z nich to:

* telefon zaufania dla nauczycieli Infolinia dla Wychowawcy (od 2007 r.),

- * ogólnopolska kampania społeczna „Nie dajmy popsuć naszej szkoły” (od 2008 r.),
- * projekt „Newsletter branżowy – profesjonalne narzędzie efektywnej komunikacji” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (od 2009 r.)
- * nowa szata graficzna (*ang. layout*) Związku: strona internetowa, ulotki, druki firmowe (od 2010 r.)

Konferencje i briefingi prasowe

Konferencja prasowa to zorganizowane spotkanie z udziałem dziennikarzy, podczas którego bezpośrednio zainteresowana osoba lub rzecznik prasowy składa przygotowane wcześniej oświadczenie dotyczące określonej sprawy, a następnie odpowiada na pytania dziennikarzy. *Briefing prasowy* natomiast to „mini konferencja”, spotkanie z małą grupą dziennikarzy zwołane w odpowiedzi na bieżące wydarzenia.

W okresie od października 2006 r. do października 2010 r. zostało zorganizowanych prawie 100 konferencji i briefingów prasowych, w których brał udział prezes ZNP Sławomir Broniarz, a często także wiceprezysi ZG ZNP – Krzysztof Baszczyński i Jarosław Czarnowski.

Konferencje były organizowane głównie w siedzibie ZG ZNP, a briefingi prasowe najczęściej przed budynkiem Ministerstwa Edukacji Narodowej (np. tuż po negocjacjach płacowych lub rozmowach o Karcie Nauczyciela, a także w Sejmie podczas debat edukacyjnych i procedowania oświatowych aktów prawnych). Na każde spotkanie z przedstawicielami ZNP przychodziło od kilku do kilkunastu dziennikarzy, dla których przygotowywane były materiały prasowe związane z tematyką konferencji. Tuż po zakończeniu konferencji były sporządzane z niej relacje i wysyłane e-mailem do dziennikarzy, którzy nie mogli brać w udziału w konferencji (np. do dziennikarzy mediów regionalnych).

Większość konferencji ZNP była transmitowana w TVP Info, TVN24, Polsat News lub Superstacji (w godzinach porannych). Informacje z konferencji prasowych ZNP pojawiały się także na antenach radiowych i portalach internetowych, a następnego dnia były tematami artykułów prasowych. Zazwyczaj w dniu konferencji prasowej (po południu) prezes ZNP był gościem programów publicystycznych, które podejmowały tematykę zaproponowaną przez Związek. To pokazuje, że Związek (i jego kierownictwo) ugruntował swoją pozycję jako lidera opinii wypowiadającego się w kwestiach dotyczących nie tylko pracowników oświaty i działalności związkowej, ale także na tematy związane z szeroko pojętą edukacją. W miarę możliwości o udziale kierownictwa ZNP w programach telewizyjnych i radiowych członkowie ZNP powiadamiani są sms'em.

Podczas konferencji i briefingów prasowych poruszane były najważniejsze tematy związane z polityką edukacyjną Związku oraz wydarzeniami oświatowymi. Oto tylko niektóre tematy konferencji prasowych pokazujące szeroką gamę spraw edukacyjnych i pracowniczych, którą Związek podejmował w debacie publicznej: Program naprawy sytuacji wychowawczej ZNP; Nie ma zgody na 3 zł podwyżki dla nauczycieli; Ogólnopolski protest ZNP; Żądania płacowe ZNP; ZNP kontra Orzechowski; Akcja strajkowa ZNP; O czym zapomniał minister Giertych? – kampania wspierająca nauczycieli; Strajk pracowników oświaty; Czy nauczyciele pójdą w ślady lekarzy?; MEN oszukał nauczycieli; Czy dojdzie do wspólnego strajku nauczycieli i pielęgniarek?; Nauczyciele bez emerytur?; Rząd oszukał nauczycieli na 10 mln zł; Wyzwania w nowym roku szkolnym 2007/2008; Obniżki pensji w 2008 roku; Protest nauczycieli; Pikiety nauczycieli; Raport: ofiary przemocy w szkole; ZG ZNP decyduje o akcji protestacyjnej nauczycieli; Negocjacje płacowe; Nauczyciele wychodzą na ulice; Co po manifestacji? – protest nauczycieli; Podwyżki dla nauczycieli; Wspólny protest związków zawodowych; Powtórka z Giertycha: MEN oszukuje nauczycieli; Co rząd PO–PSL zabiera nauczycielom?; Strajk we wrześniu jest możliwy; Decyzja ZG ZNP o ewentualnym strajku we wrześniu. Jaki przebieg będzie miał jesienny protest nauczycieli?; Co zrobić, by każdy pięciolatek chodził do przedszkola?; Co piąty nauczyciel do zwolnienia – ZNP o skutkach reformy MEN; Bronimy publicznej edukacji; Podsumowanie negocjacji z rządem; ZNP apeluje do prezydenta o weto; „Nie dajmy popsuć naszej szkoły” – inauguracja kampanii ZNP; Prywatyzacja oświaty; Edukacja seksualna do szkół – podpisanie Porozumienia na rzecz upowszechniania edukacji seksualnej dzieci i młodzieży w polskiej szkole; MEN obniża wynagrodzenia dla nauczycieli za ustne matury; Czy będzie 7-proc. podwyżka w przyszłym roku? – briefing prasowy

prezesa ZNP; Koniec roku szkolnego. Jakie perspektywy przed nauczycielami?; Ile pracują nauczyciele? Monitoring czasu pracy nauczycieli przeprowadzony przez ZNP; ZNP na Manifie; Przedszkole dla każdego malucha – inauguracja obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej; Uczennice w ciąży: nieplanowane ciąży u młodych dziewcząt. Samotność i bezradność nastolatków wobec braku rzetelnej edukacji seksualnej w szkole i braku instytucji świadczących poradnictwo dla młodzieży; MEN likwiduje szkolnictwo specjalne. Co stanie się z uczniami z upośledzeniem w stopniu lekkim?; Co ze szkolnymi bibliotekami?; Debata o Karcie Nauczyciela w MEN – briefing prasowy ZNP; Nie ma zgody na likwidację Karty Nauczyciela – briefing prasowy ZNP; Dla pół miliona dzieci nie ma miejsca w przedszkolu. Jak rozwiązać ten problem? Podsumowanie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej „Przedszkole dla każdego dziecka”.

Komunikaty i informacje prasowe

Komunikat prasowy to oficjalna wiadomość, informacja podana przez ZNP do publicznej wiadomości za pośrednictwem mediów. *Informacja prasowa* to news – ważna, ciekawa, pilna wiadomość lub opis przebiegu konferencji prasowej ZNP z wypowiedziami jej uczestników, którą dziennikarze mogą wykorzystać jako własną.

Aby skutecznie i szybko informować media o działalności ZNP powstała baza danych (e-maile, numery telefonów) dziennikarzy pracujących w mediach ogólnopolskich i regionalnych. W zależności od poruszanego przez ZNP tematu dziennikarze powiadamiani są sms'ami lub e-mailami. Pocztą elektroniczną rozsyłane są nie tylko zaproszenia na konferencje prasowe, ale także komunikaty ZNP, informacje prasowe, oświadczenia oraz listy okolicznościowe. Natomiast sms'y wykorzystane są jako przypomnienie o konferencji na dzień przed jej zaplanowanym terminem.

W ciągu ostatnich czterech lat powstało blisko 200 komunikatów i informacji prasowych rozesłanych do mediów. Dzięki temu dziennikarze mieli okazję szybko zapoznać się ze stanowiskami Związku w najbardziej aktualnych kwestiach i zaprezentować je opinii publicznej. Dużym ułatwieniem dla mediów jest także umieszczanie w informacjach prasowych ZNP wypowiedzi i komentarzy Prezesa ZNP co sprawia, że dziennikarze mogą je cytować jako własne.

Oto niektóre z komunikatów przedstawiające szeroki zakres tematów pracowniczooświatowych poruszanych przez ZNP w latach 2006-2010: Cztery kroki – szkoła, nauczyciele, rodzina, samorząd; Informacja ZNP o przyszlórocznych podwyżkach dla nauczycieli; Manifestacja nauczycieli 18 stycznia; 0,1 proc. podwyżki; Broniarz w ETUCE; 3,18 zł podwyżki; Referendum strajkowe; Związki zawodowe mają prawo prowadzić działalność gospodarczą; 81 zł dla stażysty; Negocjacje ciąg dalszy; Podwyżki topnieją; Żółta kartka dla ministra edukacji; ZNP prosi o mediację RPO; Łamanie dialogu społecznego; ZNP rozpoczyna akcję strajkową; Pogotowie strajkowe w szkołach; Postulaty płacowe ZNP: minimum 20-proc. wzrost pensji; Spotkanie Broniarz, Giertych, Lepper; Będzie strajk!; Po spotkaniu z premierem Jarosławem Kaczyńskim; ZNP apeluje do rodziców; Negocjacje w sprawie uprawnień emerytalnych nauczycieli; Nauczyciele z pielęgniarkami; Resort edukacji oszukuje nauczycieli; Minister edukacji na ZG ZNP; 5-latki do przedszkola, 6-latki do szkoły; Rząd obniża płace nauczycieli; Rusza akcja protestacyjna nauczycieli; Kwota bazowa, czyli co?; Pikiety nauczycieli w całej Polsce; Porozumienie na rzecz rozwoju edukacji; Kiedy premier odwiedzi szkołę?; ZNP – MEN: bez konkretów; 12 tys. nauczycieli na manifestacji ZNP; Oszczercstwa tabloidu; Z kim mamy rozmawiać?; Porozumienie oświatowych związków zawodowych; Skandaliczne zachowanie MEN; ZG ZNP: strajk 27 maja; Inicjatywa Ustawodawcza; 200 tys. podpisów pod inicjatywą ZNP; Pikiety nauczycieli pod urzędami wojewódzkimi; Inny termin egzaminu gimnazjalnego; 70 proc. szkół weźmie udział w strajku; Kiedy MEN rozpocznie rozmowy z nauczycielami?; Przebieg strajku; ETUCE popiera strajk; Negocjacje wystartowały; Emerytury: negocjacje już dziś; Płace nauczycieli: negocjacje już jutro; Propozycje rządu nie do przyjęcia; Trzecia tura negocjacji; Nauczyciele będą więcej pracować?; Akcja protestacyjna we wrześniu; Rozmowy z rządem; Przedszkole dla każdego 5-latka; Pierwsze czytanie obywatelskiego projektu ZNP; Co piąty nauczyciel może stracić pracę; Po spotkaniu z Prezydentem RP; Rozmowy z rządem 25 sierpnia; Rozmowy z rządem 27 sierpnia; Rozmowy z rządem 28 sierpnia; Koniec

negocjacji z rządem; Spotkanie z rodzicami w ZNP; Edukacyjny Okrągły Stół; ZNP apeluje do prezydenta o zawetowanie ustawy o pracownikach samorządowych; Przeciwko prywatyzacji: nie dajmy popsuć naszej szkoły!; Komunikat ZNP ws. przekazywania szkół; ZNP na manifestacjach w Berlinie i Pradze; Opinia ZNP ws. świadczeń kompensacyjnych dla nauczycieli; Apel ZNP do Senatorów ws. „kompensówek”; Global Action Week 2009 w Polsce – informacja prasowa ZNP; Apel ZNP o odbudowę Muzeum we Wrześni; Nauczyciele 20 lat po wyborach 4 czerwca – list Sławomira Broniarza, prezesa ZNP do nauczycieli; Informacja o obchodach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu; Informacja w sprawie podwyżek w 2009 r.; Haitański związek zawodowy skontaktował się z ZNP po powodzi; Rozmowy z rządem o podwyżkach w 2010 r.; Jaki wpływ na edukację ma kryzys? – informacja o międzynarodowym seminarium w Warszawie; List ZNP ws. likwidacji bibliotek szkolnych w Jarocinie; ZNP podpisuje się pod parytetem; 25. Nauczycielskie Dni Pamięci i Pokoju – informacja o uroczystościach; Obywatelska Inicjatywa Ustawodawcza – informacja prasowa; ZNP rozpoczyna akcję zbierania podpisów pod inicjatywą ws. przedszkoli; „Przedszkole na Dzień Dziecka” – zbieranie podpisów pod obywatelską inicjatywą w Warszawie; Spotkanie dotyczące Karty w MEN; Prezydium ZG ZNP przed Pałacem Prezydenckim składa hołd ofiarom tragedii pod Smoleńskiem; Jakie podwyżki od września 2010 roku? – negocjacje w MEN; Debata o edukacji w Sejmie – informacja prasowa ZNP; 14 czerwca pikietą ZNP w Warszawie – informacja prasowa ZNP; List ZNP do prezydenta Bronisława Komorowskiego ws. przedszkoli; Informacja o płacach nauczycieli na dzień 1 września 2010 r.; Podwyżki dla nauczycieli w 2011 r. – informacja o negocjacjach płacowych; Spotkanie z prezydentem Bronisławem Komorowskim.

Identyfikacja wizualna ZNP

Ważną częścią komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej jest strona internetowa Związku – www.znp.edu.pl, na której na bieżąco zamieszczane są informacje o wydarzeniach edukacyjnych i związkowych, oświadczenia ZNP i okolicznościowe listy Prezesa Związku np. z okazji nowego roku szkolnego, czy Dnia Edukacji Narodowej. Na stronie internetowej publikowane są informacje dotyczące sekcji i komisji ZNP, współpracy międzynarodowej, projektów unijnych, a także porady, sprostowania, wyjaśnienia, stanowiska i opinie Związku oraz oferty wydawnicze i turystyczne.

Aby poprawić funkcjonalność i wygląd www.znp.edu.pl, została opracowana i wdrożona w czerwcu 2010 r. wizualizacja nowej strony internetowej Związku. Nowa strona jest technologicznie lepsza od swojej poprzedniczki, posiada dodatkowe funkcjonalności, jak np. umożliwia zapisanie się na Newsletter branżowy czy publikację dużej liczby zdjęć w galeriach. Strona internetowa jest ważnym narzędziem budowania wiarygodności i pozytywnego wizerunku Związku mającym także wpływ na integrację członków i sympatyków ZNP.

Ponadto grafika nowej strony Związku jest spójna z nową grafiką firmowych druków ZNP (papieru firmowego ZG ZNP, wizytówek, teczek, kopert). W nową szatę graficzną Związku wpisują się także ulotki opracowane w 2010 r. Trzy ulotki mają taką samą oprawę graficzną i hasło przewodnie „Dobra edukacja dla wszystkich oraz dobrze opłacani pracownicy oświaty”, ale dotyczą innych spraw. Pierwsza z nich opisuje najważniejsze zadania ZNP podzielone wg takich kryteriów jak: „walczymy o”, „oferujemy”, „proponujemy”, druga – opisuje najważniejsze wydarzenia w kadencji 2006-2010, ogniskując się wokół takich tematów jak: podwyżki wynagrodzeń, strajki, emerytury, obrona publicznej edukacji, kampanie, czas pracy, pracownicy, współpraca, nowości, natomiast trzecia z ulotek prezentująca działalność ZNP w języku angielskim – jest przeznaczona dla współpracowników z zagranicy.

Jednolita grafika nowej strony oraz druków firmowych ZNP i ulotek tworzy spójną i kompleksową identyfikację wizualną Związku. Jest to element budowania systemu identyfikacji ZNP, jego rozpoznawalności i pozytywnego postrzegania przez otoczenie.

Debaty i interwencje

Związek bierze udział w debatach lub sam je inicjuje. Takim przykładem są nagłośnione w mediach debaty, np. poświęcone maturalnym zmianom (ZG ZNP, 2007 r.), Edukacyjny Okrągły Stół z udziałem posłów (ZG ZNP, 2007 r.), Edukacyjny Okrągły Stół (Pałac Prezydencki, 2008 r.), debata o komercjalizacji edukacji (Sejm, 2010 r.), a także spotkania Zespołu opiniodawczo-doradczego MEN ds. nowego statusu zawodowego nauczycieli (MEN, marzec-październik 2010 r.).

Związek interweniował także w licznych sprawach dotyczących sytuacji dzieci i pracowników oświaty, reformy edukacji, łamania praw pracowniczych, dyskryminacji, budzących wiele emocji wśród opinii publicznej. Prostował nieprawdziwe informacje ukazujące się w prasie i TV (np. sprostowanie ZNP w „Polityce” 1 czerwca 2010 r., sprostowanie ZNP ws. zarobków nauczycieli na antenie TVN24 i stronie internetowej stacji 1 września 2010 r.). Sprostowania ZNP opublikowały dotychczas największe dzienniki jak „Gazeta Wyborcza”, czy „Rzeczpospolita”. Sprostowania można także śledzić poprzez monitoring mediów i na stronie internetowej Związku, gdzie zamieszczane są również wyjaśnienia związane z nieścisłymi lub niepełnymi informacjami podawanymi przez media (np. Wyjaśnienie dotyczące artykułu „Nauczyciele stracą przywileje”, Dziennik Gazeta Prawna 18.06.2010).

Związek przygotowuje i publikuje także ogłoszenia w prasie. Nie jest to częsta forma promowania idei ZNP ze względu na wysokie koszty powierzchni reklamowych w dziennikach. Dlatego Związek zdecydował się na taki krok jedynie kilka razy publikując np. list do nauczycieli i pracowników oświaty 14 października 2007 r. na łamach „Gazety Wyborczej”.

Szkolenia, kampanie i projekty

Na wizerunek ZNP mają wpływ także prezesi zarządów okręgów ZNP, którzy najczęściej kontaktują się z lokalnymi mediami. Dlatego w trosce o przepływ informacji zostały przeprowadzone szkolenia dotyczące współpracy z mediami, wystąpień publicznych, kreowania wizerunku, zachowań w miejscach publicznych. Przeprowadziły je: Dorota Oleksiak (specjalistka ds. PR), dr Katarzyna Korpołewska (trenerka i psycholog), Alicja Resich-Modlińska (dziennikarka telewizyjna) oraz Marta Ziemska (menadżer oświaty). Podczas szkoleń organizowanych przez ZG ZNP dla prezesów oddziałów zostały przedstawione podstawowe informacje dotyczące współpracy z mediami.

W 2010 r. odbyły się także dwa szkolenia (w Krakowie i Warszawie) dotyczące prawa antydyskryminacyjnego dla związkowców, które przeprowadzili prawnicy z Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego (ogólnopolskie stowarzyszenie prawników działających na rzecz poszanowania praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji).

Na wizerunek Związku wpływają także kampanie oraz projekty pokazujące działalność ZNP. Jednym z nich jest pierwszy w Polsce telefon zaufania dla nauczycieli – Infolinia dla Wychowawcy, który działał pod numerem 0801 800 967 od maja 2007 r. do grudnia 2009 r. W ramach projektu został wydrukowany plakat promujący infolinię, rozkolportowany do ogniw statutowych ZNP. W okresie działania Infolinii pod numerem telefonu dyżurowali przeszkoleni specjaliści (psycholodzy, pedagodzy), którzy za darmo udzielali porad.

Kolejnym jest ogólnopolska kampania społeczna ZNP w obronie publicznej edukacji „Nie dajmy popsuć naszej szkoły”. Kampania, która została zainaugurowana konferencją prasową w Sejmie podczas pierwszego czytania projektu nowelizacji ustawy o systemie oświaty jest skierowana do wszystkich osób związanych z edukacją, a jej celem jest promocja publicznych szkół prowadzonych przez samorządy. Jednym z celów kampanii jest także pokazanie ZNP jako wiodącej instytucji, nowoczesnej i dbającej o jakość kształcenia. Kampania ZNP była realizowana poprzez działania medialne, PR-owskie oraz materiały promocyjne (plakaty, ulotki i bannery).

Od października 2009 r. do września 2010 r. realizowany był projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Newsletter branżowy – profesjonalne narzędzie efektywnej komunikacji”. Celem projektu jest poprawa komunikacji pomiędzy centralą (OPZZ) a jedną z branż – oświatą (ZNP) poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii.

W ramach projektu powstała baza danych członków Związku, serwerownia oraz aplikacja do wysyłania Newslettera branżowego.

Newsletter umożliwia szybkie dotarcie z informacją do zainteresowanych prenumeratorów. Z takiej formy dystrybucji korzystają biuletyny naukowe, branżowe, firmowe, gazety elektroniczne. W Newsletterze mogą być zamieszczane całe zbiory informacji lub tylko odwołania do pełnych artykułów zamieszczonych na stronach www.

W ramach projektu został przygotowany raport o komunikacji OPZZ i ZNP analizujący już istniejące systemy informacyjne centrali związkowej i branży, ocenę ich spójności i efektywności przekazywania informacji oraz analizę potrzeb odbiorców. Na jego podstawie został opracowany oraz wdrożony model bazy danych i struktura bazy. Powstała także profesjonalna serwerownia wyposażona w sprzęt niezbędny do realizacji projektu. Kolejnym etapem projektu było wykonanie oprogramowania, zainstalowanie go na sprzęcie i poddanie testom, a następnie uzupełnianie bazy danymi wpływającymi w wersji papierowej i elektronicznej. W tym celu został opracowany i rozpowszechniony wśród członków Związku specjalny formularz. W ramach promocji projektu zostały przygotowane i rozkolportowane ulotki (dwa rodzaje), plakaty, naklejki, płyty CD, bannery wewnętrzne (roll'upy) oraz zewnętrzne zawieszane na 16 budynkach – siedzibach Zarządów Okręgów ZNP w województwach oraz gadżety (zawieszki na torby i kubki termiczne) i stojaki na ulotki.

Newsletter zawiera m.in. informacje o udziale członków ZNP oraz OPZZ w pracach Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, współpracy z resortami pracy i polityki społecznej oraz edukacji, opiniowanych projektach aktów prawnych, akcjach pracowniczych, współpracy międzynarodowej, działalności związków na rzecz równych szans kobiet i mężczyzn, a przede wszystkim informacje o wydarzeniach związanych z działalnością centrali i branży oświatowej.

Wszystkie zadania i czynności przewidziane w projekcie tj. opracowanie raportu nt. przepływu informacji i komunikacji, promocja projektu, dystrybucja materiałów promocyjnych do struktur regionalnych, projekt systemu i aplikacja bazy danych, budowa systemu i agregacja treści, pilotaż części informatycznej bazy i wdrożenie systemu, zarządzanie projektem oraz konferencja podsumowująca zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem realizacji projektu. Po zakończeniu realizacji projektu, Newsletter branżowy będzie nadal wydawany i promowany wśród pracowników oświaty, a baza danych członków ZNP – uzupełniana.

7. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami

Związek Nauczycielstwa Polskiego realizował swoje cele i zadania również poprzez udział w posiedzeniach komisji sejmowych oraz współpracę z właściwymi resortami, instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na stanowienie prawa.

Kierownictwo ZNP spotykało się z marszałkami i wicemarszałkami Sejmu, przewodniczącymi klubów parlamentarnych, parlamentarzystami oraz przedstawicielami kolejnych rządów w sprawach dotyczących przede wszystkim kwestii płacowych i emerytalnych nauczycieli, zwiększenia nakładów na edukację, zmian systemowych w oświacie, zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli oraz dialogu społecznego. Członkowie Zespołu Płacowego ZNP uzgadniali w resorcie edukacji wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, regulowanych rozporządzeniami MEN.

Przedstawiciele Związku uczestniczyli w pracach zespołów powołanych przez resort edukacji: Zespołu opiniodawczo-doradczego ds. szkolnictwa zawodowego, Zespołu ds. struktury wynagrodzeń nauczycieli, Zespołu ds. warunków i czasu pracy oraz Zespołu ds. statusu zawodowego nauczycieli.

Związek współpracował również z Ministerstwem Sprawiedliwości, przedstawiciele ZNP brali udział w odbywających się w tym resorcie spotkaniach dotyczących funkcjonowania placówek resocjalizacyjnych i spraw pracowniczych, opiniowali wnioski o nagrody MS z okazji Dnia Edukacji Narodowej.

Podobne spotkania z udziałem przedstawicieli ZNP odbywały się także w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ich problematyka dotyczyła

m. in. wzrostu wynagrodzeń nauczycieli i zabezpieczenia w budżetach tych resortów odpowiednich środków finansowych umożliwiających osiągnięcie średnich wartości wynagrodzenia określonych w ustawie Karta Nauczyciela. Przedstawiciel ZNP był członkiem Rady ds. Szkolnictwa Artystycznego w MKiDzN. W Centrum Edukacji Artystycznej odbywały się spotkania dotyczące problemów nauczycieli szkół artystycznych oraz podziału środków na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Ponadto przedstawiciele ZNP uczestniczyli w pracach komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o kolejny stopień awansu zawodowego (odpowiednio: nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego) powoływanych przez właściwych ministrów.

Związek Nauczycielstwa Polskiego współpracował również z innymi związkami zawodowymi działającymi w oświacie. 7 lutego 2008 r. przedstawiciele sześciu oświatowych związków zawodowych podpisali w siedzibie ZG ZNP porozumienie dotyczące wspólnego działania na rzecz nauczycieli i pracowników niepedagogicznych. W porozumieniu zawarto postulaty dotyczące zwiększenia udziału minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w ogólnym wynagrodzeniu nauczycieli w 2008 r., wprowadzenia rozwiązań systemowych gwarantujących nauczycielom znaczący wzrost wynagrodzeń w latach 2009-2010 oraz satysfakcjonujących dla tej grupy zawodowej rozwiązań emerytalnych po roku 2008, a także prawnych regulacji dających szansę na realny wzrost wynagrodzeń pracowników niepedagogicznych.

Przedstawiciele ZNP współpracowali z parlamentarzystami oraz zapraszani byli na posiedzenia komisji i podkomisji sejmowych (głównie Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej), których problematyka dotyczyła:

- * zmian w ustawie Karta Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty
- * spraw emerytalnych nauczycieli (projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ustawa o emeryturach pomostowych, ustawa o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych)
- * projektów ustaw budżetowych
- * kierunków planowanych działań w zakresie oświaty i wychowania
- * projektu ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE
- * przestrzegania praw dziecka
- * realizacji obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat
- * realizacji programów upowszechniania i rozwoju sportu
- * kształcenia polskich dzieci i młodzieży za granicą
- * wykorzystania części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez JST
- * realizacji Narodowego Programu Stypendialnego
- * rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- * funkcjonowania systemu awansu zawodowego
- * podstaw programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- * doskonalenia zawodowego nauczycieli i doradztwa metodycznego w systemie oświaty
- * sytuacji szkół polskich za granicą
- * organizacji egzaminów zewnętrznych
- * rządowego programu na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”
- * wyników kontroli NIK w sprawach: organizacji i finansowania studiów podyplomowych w publicznych szkołach wyższych; organizacji i finansowania kształcenia specjalnego; funkcjonowania zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich; kształcenia osób dorosłych na tle potrzeb rynku pracy
- * wykonania przepisów art. 30a i 30b Karty Nauczyciela
- * wychowania patriotycznego w polskich szkołach
- * systemu informacji oświatowej
- * edukacji ekonomicznej i technicznej w polskich szkołach

- * upowszechnienia wychowania przedszkolnego
- * kształcenia dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych w szkołach masowych.

8. Udział w pracach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Członkowie kierownictwa oraz eksperci ZNP uczestniczyli w pracach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz zespołów problemowych w sprawach dotyczących między innymi założeń do projektów budżetu państwa, wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, emerytur pomostowych, waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych, polityki edukacyjnej rządu w zakresie szkolnictwa zawodowego, *Programu Solidarność Pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+*, obniżenia wieku obowiązku szkolnego, a także wpływu kryzysu światowego na sytuację społeczno-gospodarczą Polski oraz planów i propozycji dot. wypracowania rozwiązań łagodzących negatywne konsekwencje kryzysu światowego dla Polski, stanu realizacji „Pakietu działań antykryzysowych”, kształcenia zawodowego na poziomie szkół średnich w świetle zamierzeń resortu edukacji narodowej, finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, sytuacji w służbie zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli.

Prezes ZNP jest przewodniczącym Zespołu ds. Usług Trójstronnej Komisji.

9. Udział przedstawicieli ZNP w konferencjach, szkoleniach, uroczystościach okolicznościowych

Członkowie kierownictwa Związku wielokrotnie uczestniczyli w spotkaniach ze związkowcami i szkoleniach organizowanych przez ogniwa związkowe na terenie całego kraju. Często byli uczestnikami rozmów i negocjacji z przedstawicielami lokalnych samorządów i innych organów prowadzących w sprawach wynagrodzeń nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, zmian w prawie oświatowym, finansowania zadań edukacyjnych. Byli także gośćmi podczas licznych uroczystości okolicznościowych (jubileusze, obchody Dnia Edukacji Narodowej, wręczenie medali KEN, odznaczeń państwowych i resortowych, wręczenie Tytułu Nauczyciel Roku, jubileusz 105-lecia ZNP) organizowanych przez poszczególne resorty, różne instytucje, organizacje, ogniwa ZNP.

Przedstawiciele ZNP brali również udział w wielu konferencjach, naradach, panelach dyskusyjnych organizowanych przez Sejm i Senat RP, resorty pracy, edukacji narodowej, nauki i szkolnictwa wyższego, sprawiedliwości, Najwyższą Izbę Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Centralną Komisję Egzaminacyjną, jak również przez uczelnie wyższe oraz różne instytucje oświatowe, wydawnictwa czy organizacje pozarządowe (CMPPP, miesięcznik *Dyrektor Szkoły*, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, OMEP, Federacja Inicjatyw Oświatowych, APS im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Zrzeszenie Studentów Polskich, Krajowe Stowarzyszenie Pomocy w Szkole, „Gazetę Wyborczą”, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i wiele innych), a także ogniwa Związku Nauczycielstwa Polskiego. Tematyka tych spotkań była niezwykle różnorodna i dotyczyła m.in.: polityki edukacyjnej państwa, roli samorządów i organów nadzoru, dialogu społecznego pomiędzy pracodawcami a związkami zawodowymi, strategii rozwoju edukacji przedszkolnej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, patologii społecznych, kompetencji zawodowych nauczycieli, programów unijnych, systemu egzaminów zewnętrznych, perspektyw rozwoju szkolnictwa zawodowego w Polsce, równouprawnienia osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu czy też edukacji dorosłych, innowacji w szkolnictwie, ochrony dzieci przed uzależnieniem, wyników egzaminów zewnętrznych, obrony polskiej rodziny, bibliotek szkolnych i pedagogicznych, perspektyw walidacji kompetencji, nowoczesnych technologii w szkole, zmian w kształceniu zawodowym oraz kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

10. Udział ZNP w opiniowaniu projektów aktów prawnych

W latach 2007-2010 wpłynęło do konsultacji 218 projektów aktów prawnych. Propozycje zmian konsultowane były z terenowymi ogniwami ZNP, komisjami problemowymi oraz sekcjami związkowymi i zawodowymi, jak również z zespołami eksperckimi.

Lp.	Instytucja	2007	2008	2009	2010	Łącznie 2007-2010
1.	MEN	39	23	39	34	128
2.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	1	2	5	9	17
3.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	7	3	3	---	13
4.	Ministerstwo Sprawiedliwości	1	4	3	1	9
5.	Ministerstwo Zdrowia	---	---	1	1	2
6.	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	4	1	4	2	11
7.	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych	8	3	10	9	30
8.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	---	1	---	---	1
	Łącznie	60	37	65	56	218

11. Współpraca międzynarodowa ZNP

Bezpośrednio po zakończeniu XXXIX Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP opracowana została strategia dotycząca współpracy międzynarodowej. Uwzględniono w niej zalecenia wynikające z uchwał Zjazdu i wskazano następujące cele:

- * budowanie silnego przedstawicielstwa związków zawodowych pracowników oświaty i nauki w Europie i na świecie
- * poszerzenie dostępu do informacji na temat polityki edukacyjnej Unii Europejskiej
- * wykorzystanie międzynarodowych źródeł informacji oraz doradztwa do monitorowania polskiej polityki oświatowej
- * otwarcie polskiego systemu edukacji na świat
- * poszerzanie i pogłębianie współpracy ze związkami zawodowymi w wybranych krajach dla realizacji projektów wzbogacających działalność merytoryczną i organizacyjną ZNP

- * umacnianie pozycji ZNP na arenie międzynarodowej
  - * wykorzystanie bazy ZNP we współpracy międzynarodowej.
- Strategia ta zawiera także listę zadań umożliwiających realizację przyjętych celów:
- * monitorowanie wdrażania przez rząd RP (resort edukacji oraz nauki i szkolnictwa wyższego) założeń wspólnej europejskiej polityki edukacyjnej oraz stopnia i sposobu wykorzystania funduszy strukturalnych
  - * tworzenie platformy dialogu sektorowego w edukacji na płaszczyźnie europejskiej i narodowej
  - * uczestnictwo w pracach władz ETUCE, grupach roboczych i sieciach informacyjnych
  - * rozwijanie nowych form współpracy międzynarodowej i poszerzanie obszaru współpracy – współpraca z OECD oraz udział w przedsięwzięciach badawczych EI
  - * monitorowanie prac związanych z tworzeniem narodowych ram kwalifikacji i podejmowanie inicjatyw mających na celu stymulowanie prac nad ramami kwalifikacji w Polsce
  - * tworzenie sieci wymiany informacji dotyczących zagadnień międzynarodowych dla potrzeb krajowych i międzynarodowych – współpraca z OPZZ, Trójstronną Komisją i eurodeputowanymi
  - * realizacja projektów bilateralnych np.: Izrael, Niemcy, Ukraina, Kraje Grupy Wyszehradzkiej, Bułgaria, Kraje Bałtyckie.
  - * włączenie się w działania towarzyszące Globalnemu Tygodniowi Akcji i Międzynarodowemu Dniu Nauczyciela
  - * systematyczne informowanie partnerów zagranicznych o działaniach ZNP oraz polskim systemie edukacji
  - * wspieranie organizacji związkowych z innych krajów.

Realizując tę strategię Związek Nauczycielstwa Polskiego prowadził w latach 2006-2010 aktywną działalność międzynarodową, uczestniczył w akcjach i projektach, był również autorem inicjatyw przyjętych do realizacji przez organizacje międzynarodowe. Podtrzymywał kontakty z partnerami, z którymi współpraca ma wieloletnią tradycję, takimi jak Związek Pracowników Oświaty i Nauki na Ukrainie, niemiecki związek pracowników szkolnictwa GEW, Związek Nauczycieli Izraela czy związki z krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz podjął kontakty z organizacjami w Szwecji, Norwegii, Estonii i na Łotwie. Rozwijał i poszerzał współpracę z międzynarodowymi przedstawicielstwami w Polsce – Fundacjami im. Friedricha Eberta i Róży Luksemburg. Współpracował także z polskimi organizacjami, których działania miały kontekst międzynarodowy np. uczestniczył w konferencjach międzynarodowych Kampanii Przeciw Homofobii.

Debata o przyszłości struktur europejskich EI/ETUCE

Znaczący wpływ na sytuację w międzynarodowym ruchu związkowym miała sytuacja powstała podczas Generalnej Konferencji struktur Pan-Europejskich EI/ETUCE, która odbyła się w Warszawie w listopadzie 2009. Doszło na niej do poważnego rozłamu wśród europejskich nauczycielskich związków zawodowych. Konflikt był konsekwencją starcia się dwóch koncepcji działania konferencji związkowych na poziomie kontynentalnym i narodowym. Koncepcja mocno scentralizowanej i sformalizowanej organizacji międzynarodowej nie została zaakceptowana przez wiele organizacji, w tym przez większość organizacji z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Przyjęcie takiego modelu gwarantowało bowiem przede wszystkim wpływ na politykę EI-Europa zamożnym i płacącym wysokie składki członkowskie organizacjom anglosaskim. Ponieważ decyzja o zmianach statutowych została podczas Generalnej Konferencji zablokowana przez przeciwników proponowanych przez kierownictwo EI rozwiązań, podjęto kolejne próby wypracowania kompromisu, który satysfakcjonowałby wszystkie organizacje członkowskie. W wyniku spotkań (Budapeszt i Praga) zorganizowanych z inicjatywy organizacji z krajów Europy Środkowo-Wschodniej opracowane zostały rekomendacje do zmian w statucie, które byłyby do zaakceptowania przez te organizacje. W konsekwencji tych spotkań, wymiany dokumentów oraz rozmów mediacyjnych wypracowana została koncepcja godząca obie wizje, która przyjęta zostanie na nadzwyczajnej konferencji struktur Pan-Europejskich EI/ETUCE w listopadzie 2010. Jednym z liderów procesu dochodzenia do kompromisu, który gwarantuje związkom z krajów

Europy Środkowo-Wschodniej znacznie większy wpływ na politykę konfederacji był prezes ZNP Sławomir Broniarz.

Intensyfikacja współpracy z Fundacją im. Friedricha Eberta

Ze względu na zmiany w strukturze polskiego biura Fundacji im. Friedricha Eberta uruchomiony został na szerszą skalę projekt współpracy ze związkami zawodowymi w ramach regionu. Projektem regionalnym kieruje z Bratysławy Clemens Rode. Dzięki temu powstała możliwość zintensyfikowania współpracy ZNP z nauczycielskimi organizacjami z krajów sąsiadujących oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Związek uzyskał dostęp do dodatkowych środków finansowych, co jest wynikiem doskonałej opinii, jaką ZNP cieszy się w Fundacji im. Friedricha Eberta, jako niezawodny partner. Pozwala to Związkowi realizować pięć, a nie trzy (jak dotychczas) projekty w roku, a pula ich dofinansowania w stosunku do minionych lat uległa podwojeniu. W ramach tzw. projektu regionalnego zorganizowano dwa seminaria: w Krakowie (27-29.04.2009 r.) i Zakopanem (25-28.06.2009 r.).

W obu seminariach uczestniczyli przedstawiciele związków z krajów regionu: Bułgarii, Słowacji, Czech, Węgier, Łotwy, Ukrainy i Niemiec. Przy tej okazji ZNP mógł dofinansować udział przedstawicieli związków zawodowych z zagranicy w uroczystościach w Auschwitz (27.04.2008 r.) oraz pobyt związkowców z Ukrainy w Polsce.

Europejski Komitet Dialogu Społecznego w Edukacji

Najbardziej spektakularnym wydarzeniem minionego okresu było utworzenie Europejskiego Komitetu Dialogu Społecznego w Edukacji. Komitety dialogu sektorowego są zinstytucjonalizowanymi platformami dyskusji pomiędzy pracodawcami i pracownikami z danego sektora gospodarki lub usług. Jest kilka warunków utworzenia Komitetu Dialogu Społecznego w danym sektorze:

- * istnienie krajowych przedstawicielstw (związków) pracodawców i pracowników;
- * przynależność tych przedstawicielstw (związków) do struktur europejskich – związku, stowarzyszenia lub konfederacji będącej przedstawicielem pracodawców lub związkowców z danej branży na poziomie europejskim;
- * wybranie przez organizacje krajowe po jednym przedstawicielu reprezentującym interesy pracowników i pracodawców z danego kraju członkowskiego.

Aktualnie funkcjonuje w Unii Europejskiej kilkanaście komitetów dialogu społecznego. Komitety częściowo finansowane są przez Komisję Europejską. Ciała te dyskutują wspólną unijną politykę wobec danego sektora, mają też możliwość zgłaszania własnych propozycji rozwiązań. Proces tworzenia Europejskiego Komitetu Dialogu Społecznego w Edukacji trwał 4 lata i poprzedziło go utworzenie europejskiego stowarzyszenia pracodawców w edukacji, które wcześniej nie istniało oraz żmudny proces wyłonienia przedstawicieli pracodawców.

W nowo powstałym Komitecie reprezentantem polskich związków nauczycielskich został prezes ZNP Sławomir Broniarz, którego kandydatura została przedłożona przez ZNP i zaakceptowana przez kierownictwo NSZZ „Solidarność”.

ZNP w dokumentach i działaniach międzynarodowych

Efektom współpracy międzynarodowej i aktywności ZNP w związkowych strukturach Unii Europejskiej były interwencje międzynarodowe w sprawie łamania przez przedstawicieli polskiego rządu praw związkowych i szykanowanie członków ZNP. Podjęli je u premiera RP Jarosława Kaczyńskiego i wicepremiera RP Romana Giertycha sekretarze generalni: EI¹ – Fred van Leeuwen, ETUCE² – Martin Rømer, ETUC³ – John Monks. O interwencjach tych oraz o poparciu udzielonym ZNP przez organizacje

¹ EI – Education International – Międzynarodówka Edukacyjna

² ETUCE – European Trade Union Committee for Education – Europejski Komitet Związków Zawodowych Oświaty i Nauki, autonomiczna organizacja w ramach struktur PanEuropejskich (regionalnych) EI

³ ETUC – European Trade Union Confederation – Europejska Konfederacja Związków Zawodowych

międzynarodowe informowała prasa krajowa. Efektem aktywności Związku było ukazanie się w raporcie Społecznego Monitoringu Edukacji „Edukacja – Trudne lata” obszernego rozdziału poświęconego ZNP oraz spowodowanym przez Związek reakcjom ze strony organizacji międzynarodowych. Pozytywną i aktywną rolę ZNP w walce przeciw łamaniu praw człowieka, w tym przeciw homofobii podkreślają sprawozdania Międzynarodówki Edukacyjnej, Międzynarodowej Organizacji Usług Publicznych, Europejskiego Komitetu Związków Zawodowych, Rady Europy. Działania ZNP na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji zostały przedstawione w raporcie Komisji Europejskiej 22 marca 2010 r. w Madrycie. Przedmiotem badań i analiz przeprowadzonych na zlecenie Komisji przez Instytut Badań nad Życiem Zawodowym przy Uniwersytecie Londyńskim było opracowanie europejskiej mapy najbardziej znaczących i innowacyjnych działań, jakie związki zawodowe podejmują na rzecz równości i przeciwdziałania dyskryminacji. Poszukiwano przykładów dobrych praktyk stosowanych dla ochrony pracowników przed wszelkimi przejawami dyskryminacji. Komisja zleciła opracowanie raportu, by zbadać, w jakim stopniu realizowane są zapisy unijnego prawa, a konkretnie artykuł 19 Traktatu Lizbońskiego oraz dyrektywy 2000/78/WE oraz 2000/43/WE.

Spośród 130 przykładów dobrej praktyki wybrano 15 szczególnie interesujących i znaczących inicjatyw na rzecz zapobiegania dyskryminacji i promowania równości. Wśród nich znalazły się działania Związku Nauczycielstwa Polskiego na rzecz ochrony praw pracowniczych osób o innej orientacji seksualnej, współpraca z organizacjami kobiecymi oraz organizacjami skupiającymi mniejszości seksualne, pracującymi na rzecz równego traktowania.

ZNP uzyskał wsparcie dla strajku w 2008 roku ze strony Europejskiego Komitetu Związku Zawodowego Oświaty i Nauki. Sekretarz generalny ETUCE, Martin Rømer poparł postulaty ZNP w liście do premiera Donalda Tuska i ministra edukacji Katarzyny Hall przesłanym w przeddzień strajku – 26 maja.

Najważniejsze wydarzenia dotyczące wewnętrznej i międzynarodowej aktywności ZNP były popularyzowane w publikacjach EI i ETUCE – ich międzynarodowych informatorach i newsletterach. Znalazły się także w informacjach GEW. Z kolei o celach wizyt gości zagranicznych i sytuacji nauczycieli w ich krajach obszernie informował „Głos Nauczycielski”.

Przedstawiciele ZNP w ciałach statutowych organizacji międzynarodowych

Przedstawiciele ZNP pełnią funkcje w ciałach statutowych ETUCE/EI oraz Europejskiego Komitetu Dialogu Społecznego w Edukacji.

Prezes Sławomir Broniarz pełnił funkcję reprezentanta polskich związków zawodowych w Zarządzie Wykonawczym ETUCE w latach 2006-2009. Od 11 czerwca 2010 r. prezes Sławomir Broniarz reprezentuje polskie związki zawodowe sektora oświaty w Europejskim Komitecie Dialogu Społecznego w Edukacji (por. wyżej). Kandydatura ta została wysunięta wspólnie przez ZNP i NSZZ „Solidarność” i jest efektem uzgodnień pomiędzy obiema organizacjami dotyczącymi reprezentacji polskich pracowników oświaty i nauki na arenie międzynarodowej.

Koleżanka Kalina Grzelak była członkiem zarządu europejskiego Stałego Komitetu ds. Równych Szans przy Międzynarodówce Edukacyjnej w latach 2006-2009. Funkcja ta w nowej kadencji, czyli od 2010 r., powierzona została, w związku z wycofaniem się K. Grzelak, kolejnej przedstawicielce ZNP, Dorocie Obidniak.

Prezes Sławomir Broniarz aktywnie uczestniczył także w pracach sześciuosobowej grupy roboczej przygotowującej zmiany w statucie struktury Pan-Europejskiej EI i Europejskiego Komitetu Związków Zawodowych Oświaty i Nauki (ETUCE).

Wybór do tych prestiżowych gremiów członków ZNP jest wyrazem uznania dla działalności, postawy i pozycji Związku.

Projekty międzynarodowe

W ostatnich latach coraz większy udział we współpracy międzynarodowej zyskują projekty realizowane z udziałem kilku partnerów. Zaletą takich form współpracy jest ich długofalowość i możliwość skoncentrowania się na analizie zagadnień, które stanowią przedmiot szczególnego zainteresowania partnerów. W ramach jednego projektu zorganizować można kilka spotkań o charakterze konferencyjno-seminaryjnym, przeprowadzić badania, opracować materiały informacyjno-edukacyjne etc. Projekty wymagają zaangażowania i rzetelności ze strony każdego z partnerów, a finansowane są ze środków europejskich, co pozwala na zaplanowanie działań z większym rozmachem. Związek Nauczycielstwa Polskiego zyskał sobie opinię solidnego i twórczego partnera, stąd jego udział w czterech projektach w latach 2006-2010. Ze względu na czas trwania procedur związanych ze składaniem wniosków, które trwają minimum rok, ZNP złożył w ostatnim czasie deklarację przystąpienia do kolejnych czterech nowych przedsięwzięć, których realizacja, po uzyskaniu akceptacji Komisji Europejskiej, przewidziana jest w latach 2011-2013.

1. Europejski dialog na temat aktualnych wyzwań i innowacyjnych rozwiązań w kształceniu zawodowym

Celem projektu realizowanego w okresie czerwiec 2007 – grudzień 2008 jest włączenie przedstawicieli europejskich związków zawodowych do dyskusji o reformie kształcenia zawodowego oraz dostarczenie impulsów do rozważań nad zmianami w krajowych systemach kształcenia zawodowego.

Porównując swe doświadczenie i wiedzę związki zawodowe uczestniczące w projekcie z Niemiec, Polski i Austrii poddały refleksji własne stanowiska oraz wkład w zmiany w systemie kształcenia zawodowego, a także starały się przemyśleć je na nowo w kontekście przemian dokonujących się w tej dziedzinie w innych krajach europejskich.

Rezultatami projektu są:

- * strona internetowa i katalog projektu
- * internetowa platforma komunikacyjna dla przedstawicieli związków zawodowych i ekspertów edukacyjnych
- * poradnik dla przedstawicieli europejskich związków zawodowych
- * współpraca w ramach europejskiej grupy roboczej.

2. ELFE II

W wolnym tłumaczeniu Europejskie Forum Edukacyjne ds. eLearning czyli stosowania w kształceniu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ang. European eLearning Forum for Education). Celem ELFE II było opracowanie szczegółowych zaleceń dla instytucji kształcących nauczycieli oraz dla szkół w zakresie stosowania ICT. Rekomendacje te powstały w wyniku badań kwestionariuszowych przeprowadzonych w szkołach ponadpodstawowych oraz w instytucjach kształcących nauczycieli w krajach będących uczestnikami projektu.

W ten sposób Europejskie związki zawodowe wypracowały spójny pogląd na pedagogiczne i organizacyjne aspekty pomyślnego wdrażania ICT w oświacie. Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych pociąga bowiem za sobą nowe rozwiązania pedagogiczne, a w konsekwencji nowe role dla nauczycieli i uczniów oraz inne niż dotychczas zagospodarowanie czasu i przestrzeni w szkołach.

Celem ELFE II było także ustalenie czy istnieją znaczące różnice w dostępie do sprzętu i w użyciu ICT pomiędzy starymi a nowymi krajami Unii. Z wyników ELFE II skorzystać może 112 organizacji członkowskich ETUCE w krajach Unii Europejskiej, 13 organizacji z krajów kandydujących oraz sami nauczyciele stanowiący ogółem 5,5 miliona osób – są one dostępne na stronie internetowej: <http://www.elfe-eu.net/>.

3. Ocena wpływu kryzysu ekonomicznego na dialog społeczny w edukacji

Projekt Europejskiego Komitetu Związków Zawodowych Oświaty i Nauki (ETUCE), do którego zaproszonych zostało sześć związków zawodowych miało na celu zbadanie wpływu kryzysu finansowego na politykę oświatową państw europejskich. Na projekt rozpoczęty jesienią 2009 r. składały się badania kwestionariuszowe oraz seminaria. Konferencja podsumowująca, podczas której zaprezentowane zostały wyniki analizy i wnioski końcowe odbyła się 28 września 2010 r. w Bukareszcie.

4. Poprawa jakości kultury negocjacji w dialogu społecznym w edukacji

Celem projektu jest wymiana doświadczeń, która służyć ma rozwijaniu sztuki i kultury negocjowania na różnych szczeblach i etapach prowadzenia ustaleń zbiorowych. Członkowie ZNP, którzy mają w tej dziedzinie duże doświadczenie mogli podzielić się swoimi przemyśleniami z członkami organizacji z sześciu innych krajów europejskich (m.in. Hiszpanii, Włoch, Francji, Węgier) biorących udział w projekcie, którym kierują związki zawodowe z Włoch. Prezesi Okręgów Lubelskiego, Warmińsko-Mazurskiego i Wielkopolskiego uczestniczyli w seminariach i wizytach studyjnych organizowanych w ramach projektu w Danii i w Słowenii. ZNP zorganizował wizytę studyjną w Warszawie i Lublinie, podczas której szczegółowo omówiono procedury i metody prowadzenia negocjacji w Polsce, doświadczenia ZNP w tym zakresie oraz opinie przedstawicieli lokalnych samorządów na temat efektywności dialogu społecznego w Polsce. Konferencja podsumowująca projekt oraz opublikowanie materiałów będących jego pokłosiem odbędzie się w październiku i listopadzie 2010 r.

5. Polsko-francuski projekt prasowy

Zorganizowane zostało pierwsze polsko-francuskie seminarium dotyczące prasy związkowej. W seminarium udział wzięli przedstawiciele redakcji „Głosu Nauczycielskiego” i periodyków wydawanych przez francuski związek nauczycieli szkół średnich. Wymianie doświadczeń towarzyszyło podpisanie umowy o współpracy między redakcjami, której efektem będzie nieodpłatna wymiana materiałów prasowych. Obszerne relacje z pobytu francuskich gości zamieścił „Głos Nauczycielski”. Ukazały się one także na stronach internetowych obu związków.

ZNP członkiem sieci dotyczącej stresu w zawodzie nauczyciela

Dobiegł końca proces implementacji w krajach członkowskich tzw. dyrektywy ramowej (89/391/EWG) w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy. W związku z tym pewnym zmianom uległy zasady oceny stresu i ryzyka zawodowego w miejscu pracy, co dotyczy m.in. zadań społecznych inspektorów pracy.

W dniach 16-17 lutego 2009 r. odbyło się w Brukseli seminarium ETUCE na temat stresu związanego z pracą nauczyciela „Systemy analizy ryzyka, uwzględnienie psychospołecznych zagrożeń w dialogu społecznym oraz strategiach dotyczących kwestii zdrowia i bezpieczeństwa związków zawodowych”. Służyło ono wypracowaniu wspólnej strategii nauczycielskich związków zawodowych, mającej na celu zwiększenie udziału pracowników w ocenie ryzyka, wymiany doświadczeń oraz zastanowienia się nad metodologią i szkoleniami. Spotkanie uwzględniło również omówienie działań pozwalających na skuteczną ocenę ryzyka w miejscu pracy. Seminarium zapoczątkowało pracę Sekcji ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa w ramach Sieci ETUCE, której celem jest wprowadzenie oceny ryzyka w kontekście stresu związanego z pracą nauczyciela, włączenie kwestii zdrowia i bezpieczeństwa do dialogu społecznego na szczeblu instytucjonalnym, lokalnym, regionalnym i krajowym oraz wymiana doświadczeń i opracowanie strategii związkowych dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa. Seminarium zakładało pracę w grupach roboczych oraz szkolenie w trybie on-line w ramach tzw. First Class System umożliwiającego wymianę doświadczeń, materiałów i kontaktowanie się przedstawicieli związków zawodowych ds. zdrowia i bezpieczeństwa. Praca w ramach Sekcji ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa zakładała również wypełnienie i przesłanie ankiet dotyczących dobrych praktyk istniejących w Polsce oraz strategii związkowych mających na celu uregulowanie kwestii zdrowia i bezpieczeństwa w pracy

nauczyciela. Na podstawie tych informacji opracowany będzie plan działania ETUCE. ZNP przedstawiło informacje o rozwiązaniach i dobrych praktykach stosowanych w Polsce, m.in. o „Infolinii dla Wychowawcy”. ZNP przesyła także dane dotyczące sytuacji w sektorze edukacji w Polsce w ramach przeprowadzanych cyklicznych badań kwestionariuszowych.

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

Jednym z najbardziej doniosłych wydarzeń w ramach współpracy międzynarodowej są polsko-izraelsko-niemieckie seminaria w Krakowie i Auschwitz organizowane w związku z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Podczas pierwszego z nich w 2008 r. podpisana została wspólna deklaracja o krzewieniu pamięci o ofiarach Holokaustu i nauczaniu historii. W seminarium uczestniczyło także kierownictwo Solidarności. Obszerna relacja z tego spotkania znalazła się w jubileuszowym wydawnictwie poświęconym współpracy niemiecko-izraelskiej, jakie w 2008 roku wydało GEW, a także na stronach internetowych EI i GEW.

W 2010 r. do grupy dotychczasowych uczestników dołączył związek nauczycieli z Austrii. Daje to nadzieję, że ta organizowana co dwa lata uroczystość zostanie wzbogacona dzięki nowym inicjatywom wynikającym z umowy o współpracy między Polską i Izraelem, która uwzględnia także projekty edukacyjne dla nauczycieli i szkół.

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu (27 stycznia) ustanowiony został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2005 roku. Niezależnie od styczniowych obchodów członkowie ZNP uczestniczą również w Marszu Żywych i Dniach Pokoju organizowanych na przełomie kwietnia i maja każdego roku.

Badania

Związek Nauczycielstwa Polskiego brał udział w porównawczych badaniach ankietowych prowadzonych przez organizacje międzynarodowe, m.in. przez nowo powołany zespół badawczy przy Międzynarodowej Edukacyjnej. Badania, w których uczestniczył ZNP to:

- * oddziaływanie wyników badań OECD – PISA na politykę edukacyjną w kraju
- * płace w edukacji
- * wysokość emerytur i sytuacja kobiet w zawodzie nauczyciela
- * realizacja specjalnych potrzeb edukacyjnych przez publiczne systemy oświatowe
- * realizacja prawa do edukacji osadzonych
- * edukacja uchodźców i imigrantów
- * udział partnerów społecznych w implementacji procesu Education and Training 2010
- * badanie OECD – przygotowanie nauczycieli do radzenia sobie z heterogenicznością społeczności uczniowskich
- * prawa mniejszości seksualnych w edukacji
- * edukacja przedszkolna w Polsce i na świecie
- * związki zawodowe a wyniki badań PISA – opinie, działania.

We wrześniu 2010 r. rozpoczęte zostały w Polsce badania nad wpływem kryzysu finansowego na finansowanie oświaty w rejonach defaworyzowanych. Na zlecenie Międzynarodówki Edukacyjnej badania przeprowadzone zostaną przez placówkę badawczą z Exeter także w 3 innych krajach w Europie. W Polsce badania realizowane są przy współudziale pracowników naukowych Wyższej Szkoły Pedagogicznej ZNP.

Dzięki tej działalności dane dotyczące sytuacji oświaty i nauki w Polsce pojawiają się w międzynarodowych raportach badawczych, Związek natomiast otrzymuje coraz więcej informacji o wynikach analiz porównawczych, czego przykładem może być raport o zarobkach nauczycieli szkół podstawowych w stolicach krajów EU w przekroju wieloletnim, który – za sprawą ZNP – był szeroko komentowany w mediach.

Opiniowanie dokumentów unijnych

Kontynuowana była współpraca z MEN w związku z zaleceniami Komisji Europejskiej dotyczącymi polityki edukacyjnej. W ramach konsultacji MEN z partnerami społecznymi w minionym czasie zaopiniowane zostały następujące dokumenty Unii Europejskiej:

- * Komunikat Komisji Europejskiej „Kształcenie dorosłych: nigdy nie jest za późno na naukę” – COM (2006) 614
- * Komunikat Komisji Europejskiej „Rozbudzenie ducha przedsiębiorczości poprzez edukację i kształcenie” – COM (2006) 33
- * Komunikat Komisji Europejskiej „Uczenie się przez całe życie na rzecz wiedzy, kreatywności i innowacji – Projekt wspólnego sprawozdania Rady i KE z postępów w realizacji programu prac „Edukacja i szkolenie 2010” – COM (2007) 723
- * Komunikat Komisji Europejskiej „Szkoły na miarę XXI wieku”, dokument roboczy SEC (2007) 1009
- * Komunikat Komisji Europejskiej „Ramy europejskiego badania kompetencji językowych” – COM (2007) 184
- * Komunikat dotyczący znowelizowanej wersji EQF „Implementing the Community Programme: proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning” – COM (2006) 479
- * Komunikat Komisji do Rady UE i Parlamentu Europejskiego „Poprawa jakości kształcenia nauczycieli” – COM (2007) 392
- * Wniosek dotyczący zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskich ram odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego – COM (2008) 179
- * Wniosek dotyczący zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) – COM (2008) 180
- * Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Wielojęzyczność: Atut dla Europy i wspólne zobowiązanie” – COM (2008) 566
- * „ZIELONA KSIĘGA: Migracja i mobilność: wyzwania i szanse dla wspólnotowych systemów edukacyjnych” – COM (2008) 423

Wymiana turystyczna

29 czerwca 2009 r. zostało podpisane porozumienie o współpracy związków z krajów Grupy Wyszehradzkiej na temat ułatwień w wymianie turystycznej nauczycieli – członków organizacji związkowych z tego regionu. Rozmowa na ten temat była kontynuowana w dniach 20-21 października w Krakowie, gdzie do programu zaproszono także Bułgarię i Ukrainę. Ustalono powstanie strony internetowej poświęconej wspólnej ofercie turystycznej oraz informacjom dotyczącym zniżek w opłatach turystycznych. Początek działania programu przewidziano na sezon letni 2009 r. W ramach tych udogodnień członkowie węgierskiego związku zawodowego gościli w Krakowie we wrześniu 2010 r.

Eurodemonstracje

W 2009 roku członkowie Związku Nauczycielstwa Polskiego odpowiedzieli na apel Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych i wzięli udział w europejskich demonstracjach. Celem manifestacji było zademonstrowanie sprzeciwu wobec obarczania skutkami kryzysu finansowego pracobiorców.

W 20-tysięcznej demonstracji w Pradze uczestniczyli Sławomir Broniarz – prezes ZNP, Jarosław Czarnowski – wiceprezes ZG ZNP oraz prezesi okręgów i członkowie Związku z województw śląskiego, dolnośląskiego i opolskiego. W Berlinie wśród 100 tys. demonstrantów byli członkowie Związku z województw wielkopolskiego i lubuskiego, którym towarzyszyły prezeski tych okręgów oraz Krzysztof Baszczyński, wiceprezes ZG ZNP.

ZNP na rzecz międzynarodowej solidarności

ZNP wspierał walkę o prawa związków zawodowych i prawa człowieka w Etiopii i Zimbabwie, gdzie nauczyciele związkowcy poddawani są brutalnym szykanom, wtrącani do więzień, zagrożone jest także ich życie. Związek przesłał listy protestacyjne do rządów tych krajów. Listy poparcia przesłano również bułgarskim i węgierskim związkom zawodowym protestującym przeciw cięciom budżetom w oświacie oraz warunkom pracy nauczycieli.

Ponadto ZNP wystosował apele do Międzynarodówki Edukacyjnej w związku z kłamstwem oświęcimskim (2007), wojną w Gruzji i powodzią na Ukrainie (2008), zachęcając organizacje zrzeszone w strukturach europejskich i międzynarodowych do zbiórki pieniędzy na rzecz powodzian i wyrażenia poparcia dla narodu gruzińskiego. Dzięki akcji przeprowadzonej przez ZNP na pomoc powodzianom przekazano 6 000 \$. O wynikach tej akcji została poinformowana Międzynarodówka Edukacyjna. Ponadto 500 \$ przekazano na fundusz solidarnościowy EI na rzecz pomocy nauczycielom w Zimbabwie. Członków ZNP poruszyła tragedia mieszkańców Haiti – odpowiedzieli na apel ZG ZNP i przyłączyli się do zbiórki pieniędzy w ramach akcji pomocowej dla ofiar trzęsienia ziemi. Zbiórka pieniędzy trwała do 28 lutego 2010 r., w jej wyniku zebrano 10 000, 00 zł. Kwotę tę przekazano, po konsultacjach z EI, która uczestniczy w międzynarodowym programie odbudowy oświaty na Haiti, na konto haitańskiego związku, który zwrócił się bezpośrednio do ZNP z prośbą o pomoc.

W związku z potajemnym wykonaniem kary śmierci na Farzadzie Kamangarze, nauczycielu z Iranu, członku kurdystańskiego Związku Zawodowego Nauczycieli, oskarżonemu o „zagrożenie bezpieczeństwu narodowemu” i „wrogość wobec Boga”, ZNP wysłał dwa listy protestacyjne do Prezydenta Islamskiej Republiki Iranu, Pana Mahmuda Ahmadineżada oraz Najwyższego Przywódcy Islamskiej Republiki Iranu Ajatollaha Aliego Chamenei, w których potępił egzekucję kurdyjskiego związkowca, będącą zaprzeczeniem podstawowych praw człowieka. Kopie przesłanych listów przekazano wraz z listem wiodącym ministrowi spraw zagranicznych Polski, Radosławowi Sikorskiemu.

Edukacja dla wszystkich. Światowy Tydzień Działań (Global Action Week)

Po dwóch latach przerwy ZNP powróciło do udziału w międzynarodowej kampanii Międzynarodówki Edukacyjnej pod nazwą Światowy Tydzień Działań (Global Action Week). Wyjątkowy przebieg miała kampania Światowego Tygodnia Działań (Global Action Week) w 2009 roku. Kulminacyjnym punktem Tygodnia było Wielkie Czytanie w Ministerstwie Edukacji Narodowej, w którym wzięła udział minister Katarzyna Hall – odczytała fragment swojej ulubionej książki dzieciom z warszawskich szkół, w tym ze szkoły dla dzieci słabowidzących i ze świetlic dziennego pobytu. Fragmenty swoich ulubionych książek przeczytali także uczniowie. Obszerne relacje z przebiegu Światowego Tygodnia Działań zamieszczono na stronie domowej ZNP wraz z filmową relacją z uroczystości w MEN.

GAW odbywa się co roku w trzeciej dekadzie kwietnia i służy informowaniu o kampanii UNESCO, UNICEF i EI – Edukacja dla Wszystkich oraz przypomnieniu Milenijnych Celów Rozwoju, których realizacji podjęły się kraje zrzeszone w ONZ, w tym Polska. Edukacja dla Wszystkich promuje ideę, zgodnie z którą każdy ma prawo do bezpłatnej, dobrej jakości edukacji publicznej. Podczas Światowego Tygodnia Działań tysiące szkół i placówek oświatowych oraz organizacji nauczycielskich prowadzi kampanie w ponad 100 krajach, aby upewnić się, że ich rządy robią wszystko, co w ich mocy w dziedzinie edukacji. W 2009 roku wzięło w niej udział 9 milionów ludzi.

W Wielkim Czytaniu uczestniczyło wiele szkół, przedszkoli i bibliotek (kilka tysięcy uczniów i nauczycieli), około pięćdziesięciu placówek z całej Polski przesłało sprawozdania. Do akcji zapraszano znane w regionie osobistości (m.in. przedstawiciele lokalnych władz, posłów i senatorów, aktorów, sportowców i dyrektorów ośrodków kultury). Wśród gości znaleźli się również przedstawiciele służby zdrowia, straży miejskiej, bibliotekarze, przewodniczący rady rodziców oraz przedstawiciele lokalnej prasy. W czasie przeprowadzonej akcji nacisk kładziono na znaczenie umiejętności czytania i pisanie.

W ramach Wielkiego Czytania zaproszonych gości proszono o przeczytanie fragmentów swoich ulubionych książek lub wierszy. Szkoły przeprowadziły również liczne imprezy towarzyszące, m.in. lekcje wychowawcze w klasach na temat znaczenia czytania, pogadanki oraz dyskusje (np. „Problemy z czytaniem w kraju i na świecie”).

Liczba ciekawych pomysłów wspierających akcję przerosła oczekiwania. Do ZG ZNP napłynęły wycinki prasowe, płyty zawierające zdjęcia, dziesiątki podpisanych deklaracji, szczegółowe informacje zamieszczono na stronach ZNP.

Światowy Tydzień Działań w roku 2010 miał niestety mniejszy zasięg, co związane było z katastrofą lotniczą pod Smoleńskiem. Żałoba narodowa oraz zmiany w wielu lokalnych programach imprez spowodowały, że część szkół zrezygnowała z udziału w tej akcji.

Seminaria, kongresy, wizyty studyjne i spotkania robocze

W latach 2006-2010 odbyło się 247 seminariów, wizyt studyjnych, konferencji i innych spotkań, w których brali udział członkowie ZNP, z czego 65 zorganizowanych zostało przez sam Związek. Pełna lista tych działań znajduje się w tabelarycznych zestawieniach, które w formie załączników dołączone były do dorocznych sprawozdań z pracy Zarządu Głównego ZNP.

Ponadto delegacje ZNP brały udział w kongresach nauczycielskich związków zawodowych:

- * francuskiego SNES w Clermont-Ferrand,
- * bułgarskiego SEB w Sofii,
- * słowackiego OZPS – Piešťany
- * węgierskiego PSZ – Balaton

oraz w

- * XI Kongresie Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych w Sewilli (razem z delegacją OPZZ)
- * V Światowym Kongresie Międzynarodówki Edukacyjnej w Berlinie

Odnaczenia dla partnerów międzynarodowych

Uhonorowano najbardziej zasłużonych we współpracy z ZNP działaczy. Przygotowane zostały wnioski o przyznanie Złotych Odznak ZNP dla partnerów zagranicznych, którzy udzielili Związkowi wyjątkowego wsparcia na arenie międzynarodowej i wykazali się aktywnością w realizowaniu wspólnych projektów – dla Gastona De la Haye (WCT-EI), Christoha Heise (GEW-ETUCE), Ulricha Thöne (GEW) i Clemensa Rode (Fundacja im. Friedricha Eberta).

Inne działania

1. Etyka Zawodu Nauczyciela

XXXIX Krajowy Zjazd Delegatów ZNP zobowiązał władze Związku do opracowania koncepcji wdrożenia oraz dostosowania do potrzeb członków ZNP deklaracji etyki zawodowej Międzynarodówki Edukacyjnej. Deklaracja przyjęta na kongresie w 2001 r. przez światową społeczność nauczycielską, była jednocześnie apelem, by nauczycielskie związki zawodowe tworzyły własne kodeksy etyczne. Jest to także zalecenie Międzynarodowej Organizacji Pracy i UNESCO, wyrastające z przekonania, że nauczyciele mają do spełnienia w społeczeństwie nadzwyczajną rolę, więc jak żadne inne środowisko powinni dbać o zapewnienie odpowiednich standardów etycznych w swoim zawodzie. Aktualnie nauczycielskie kodeksy etyczne istnieją w 50 krajach. W różnych krajach istnieją różne modele kodeksów – czasem są to dokumenty o charakterze poradników, czasem rygorystycznie przestrzeganych opisów zasad i procedur postępowania, bywają kodeksy krajowe i związkowe. Dzięki tym ostatnim członkowie związku podkreślają swoją szczególną dbałość w przestrzeganiu norm etycznych.

ZNP przygotował projekty dokumentów, na które składają się:

- * część dotycząca etyki i etyki zawodowej oraz rozważań praktycznych *Etyka dla nauczycieli*
- * projekt kodeksu etyki

* program kursu przygotowujący do korzystania z kodeksu.

Autorką projektu kodeksu etyki zawodowej oraz skryptu dotyczącego *Etyka dla nauczycieli* jest prof. Magdalena Środa. Autorem kursu – Tomasz Garstka, psycholog i trener.

Podczas 11. wojewódzkich konferencji, które odbyły się między marcem i czerwcem 2010 roku, projekty dokumentów i szkoleń zostały poddane konsultacjom. Analiza arkuszy ewaluacyjnych, wprowadzenie poprawek, uzupełnień, modyfikacji do tekstów pakietu zostały dokonane w lipcu i sierpniu. W październiku zakończone zostaną prace redakcyjne. Prezentacja pakietu odbędzie się podczas XL Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP. Po ewentualnym przyjęciu tych dokumentów przez delegatów do realizacji, od stycznia 2011 r. rozpocząłby się czteroletni okres implementacji.

Od końca czerwca 2010 r. z projektami dokumentów można zapoznać na stronie ZNP oraz wyrazić swoją opinię.

Ze względu na powiązanie projektu „Etyka zawodowa nauczycieli” z przyjęciem deklaracji w sprawie etyki zawodowej Międzynarodówki Edukacyjnej, koordynację konsultacji projektów dokumentów powierzono koordynatorce ds. współpracy międzynarodowej i projektów edukacyjnych, Dorocie Obidniak.

2. Porozumienie na rzecz edukacji seksualnej

Celem *Porozumienia na rzecz Edukacji Seksualnej* jest działalność na rzecz powszechnej edukacji seksualnej i ogólnie dostępnego poradnictwa dla młodzieży z zakresu zdrowia seksualnego.

Opracowywany jest manifest Porozumienia, który będzie zawierał informacje o porozumieniu oraz cele i planowane działania.

Porozumienie wystąpi do sejmowej Komisji Edukacji z postulatem o udostępnienie sprawozdania za 2008 r. z zakresu tego, jak realizowany jest przedmiot Wychowanie do Życia w Rodzinie. Porozumienie będzie programowo i cyklicznie zabiegało o spotkania z osobami odpowiedzialnymi za stan edukacji seksualnej w Polsce, a także z osobami, które powinny zaangażować się w działania na rzecz edukacji seksualnej (np. Minister Edukacji Narodowej, Rzecznik Praw Dziecka itp.). Strony Porozumienia będą upubliczniały efekty takich spotkań (także odmowę) tak, aby wskazywać, kto jest odpowiedzialny za obecny stan rzeczy.

Ponadto Porozumienie w miarę możliwości planuje również:

- * badanie ankietowe wśród młodzieży na temat podręczników i zajęć szkolnych
- * stworzenie listy własnych rzeczoznawców i przekazanie jej Ministerstwu Edukacji
- * upowszechnienie najlepszych standardów z zakresu edukacji seksualnej uwzględniających profilaktykę przemocy seksualnej, bullingu i innych zjawisk wymuszania niechcianych zachowań seksualnych
- * nawiązanie kontaktu z Komendą Główną Policji w sprawie programu „Bezpieczne zachowania”
- * wydanie broszury dotyczącej problematyki edukacji seksualnej
- * monitorowanie stanu edukacji seksualnej w Polsce
- * angażowanie się w inicjatywy prawne na rzecz wprowadzenia edukacji seksualnej do systemu szkolnego.

3. Koalicja na Rzecz Równych Szans

Związek Nauczycielstwa Polskiego przystąpił w 2009 roku do Koalicji na Rzecz Równych Szans. Jest to nieformalna platforma skupiająca szereg organizacji pozarządowych działających na rzecz praw człowieka i promowania zasady równości i niedyskryminacji. Organizacje wchodzące w skład koalicji są wiodącymi polskimi organizacjami eksperckimi, od lat aktywnymi w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji. Głównym celem platformy jest prowadzenie merytorycznego dialogu z rządem, odpowiedzialnym za opracowanie kompleksowego i skutecznego prawa antydyskryminacyjnego. W ramach dotychczasowych działań Koalicja opracowała między innymi stanowisko w sprawie

toczących się prac legislacyjnych odnośnie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania.

Podsumowanie

Sukcesy:

- * wybór Sławomira Broniarza do Europejskiego Komitetu Dialogu Społecznego w Edukacji jako przedstawiciela Polski
- * uzyskanie międzynarodowego poparcia dla działalności ZNP w trudnych latach 2006-2007
- * wprowadzenie do programu działań Międzynarodówki Edukacyjnej i Europejskiego Komitetu Związków Zawodowych Oświaty i Nauki dwuletniego projektu wspólnej Europejskiej Kampanii przeciw Prywatyzacji Edukacji, co zostało poparte przez wszystkie największe europejskie organizacje związkowe
- * prowadzenie – we współpracy ze związkami zawodowymi z Europy Środkowo-Wschodniej – skutecznych negocjacji, których celem jest obrona istniejących w Europie w obrębie Międzynarodówki Edukacyjnej struktur zapewniających związkom zawodowym autonomię działania
- * zapewnienie udziału Polski w międzynarodowych badaniach porównawczych prowadzonych przez EI/ETUCE w ramach prac Instytutu badań EI oraz projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej
- * utworzenie Komisji ds. Równych Szans przy Zarządzie Głównym ZNP
- * przygotowanie pod dyskusję delegatów XL Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP projektu kodeksu etyki zawodowej wraz z koncepcją jej wdrożenia

12. Działalność kulturalna i sportowo-turystyczna

Realizację zadań w zakresie kultury, sportu i turystyki koordynuje Komisja ds. Kultury, Sportu i Turystyki. W ramach jej działalności corocznie opracowywany jest Kalendarz Ogólnopolskich Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych ZNP. W Kalendarzu ujmowane są imprezy o charakterze ogólnopolskim, organizowane wyłącznie przez ogniwa związkowe. Projekt Kalendarza zatwierdza Prezydium Zarządu Głównego ZNP.

W latach 2007-2010 do Kalendarza zgłoszono 153 imprezy, w tym: 26 imprez kulturalnych, 116 imprez sportowych i turystycznych oraz 11 imprez o innym charakterze. Tylko nieliczne imprezy nie zostały zrealizowane.

Rok	Liczba zgłoszonych do Kalendarza imprez			Łącznie
	kulturalnych	sportowych i turystycznych	innych	
2007	7	34	3	44
2008	7	32	3	42
2009	5	26	2	33
2010	7	24	3	34
RAZEM	26	116	11	153

Imprezy zawarte w Ogólnopolskim Kalendarzu są dokumentowane, sprawozdania z ich realizacji znajdują się w Archiwum ZG ZNP, prowadzona jest również kronika z dokumentacją fotograficzną. Corocznie w siedzibie Zarządu Głównego ZNP organizowana jest także wystawa zdjęć oraz trofeów sportowych prezentująca ich przebieg. W imprezach tych uczestniczą członkowie kierownictwa ZNP oraz członkowie Komisji ds. Kultury, Sportu i Turystyki ZNP.

W okresie sprawozdawczym Komisja ds. Kultury, Sportu i Turystyki przyznała następujące dotacje:

- * z Funduszu Kultury – na realizację imprez kulturalnych oraz działalność związkowych chórów nauczycielskich w wysokości 108 100 zł,
- * z Funduszu Sportu i Turystyki – na realizację imprez sportowych i turystycznych 124 720 zł.

Dużą pomoc dla organizatorów imprez stanowią fundowane przez Zarząd Główny ZNP puchary, statuetki i dyplomy.

Ważną inicjatywą ostatnich lat jest udział grupy naszych związkowców w Spartakiadzie Nauczycieli w Bułgarii – międzynarodowych zawodach sportowych organizowanych przez związek nauczycieli Bułgarii SEB w Albenie. Jest to możliwe dzięki pozyskaniu przez ZG ZNP pomocy sponsorów, którzy pomagają w sfinansowaniu kosztów transportu oraz ubiorów sportowych dla zawodników.

Po raz pierwszy 44-osobowa drużyna ZNP uczestniczyła w Spartakiadzie w dniach 1-5 lipca 2009 r. Nasi zawodnicy startowali w dyscyplinach: rzutki, pływanie, koszykówka, siatkówka plażowa, tenis stołowy oraz przeciąganie liny. Osiągnęli następujące lokaty: I miejsce w kategorii siatkówka mężczyzn, II miejsce w kategorii koszykówka mężczyzn i koszykówka kobiet, II miejsce indywidualne w kategorii darty, III miejsce w klasyfikacji generalnej. Nasza drużyna zdobyła również Puchar „Fair Play”.

W roku 2010 zawody odbywały się w terminie 7-11 lipca. Do Albeny pojechało 46 związkowców startujących w następujących dyscyplinach: minipiłka nożna, pływanie, lekkoatletyka, szachy, koszykówka, tenis stołowy, siatkówka plażowa, rzutki i przeciąganie liny. Nasi zawodnicy zdobyli następujące lokaty: I miejsce w kategorii minipiłka nożna, pływanie drużynowo i indywidualnie oraz lekkoatletyka – bieg na 1200 metrów – drużynowo i indywidualnie. W klasyfikacji generalnej ekipa polska zajęła II miejsce. Nasza zawodniczka startująca w szachach zdobyła także nagrodę „Fair Play”.

Tradycyjnie w siedzibie Zarządu Głównego ZNP co roku odbywają się spotkania organizatorów imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych. Na spotkaniach tych podsumowuje się przebieg imprez w kończącym się roku kalendarzowym, a organizatorzy (których większość stanowią prezesi oddziałów) otrzymują dyplomy i drobne upominki jako podziękowanie za pracę włożoną w organizację imprez.

Co roku dla szczególnie zasłużonych działaczy Zarząd Główny ZNP występuje o nadanie Odznak: „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, „Za Zasługi dla Sportu” oraz „Za Zasługi dla Turystyki”.

13. Działalność historyczna – obchody 70. rocznicy powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej

Uchwałą Zarządu Głównego ZNP z 16 grudnia 2008 r. rok 2009 ustanowiony został Rokiem Tajnej Organizacji Nauczycielskiej w związku z 70. rocznicą jej powstania. ZG ZNP wystąpił do dyrektorów, rad pedagogicznych i uczniów szkół noszących imię TON z propozycją włączenia się w obchody poprzez:

- * przygotowanie multimedialnej prezentacji dotyczącej placówki
- * udział uczniów w konkursie plastycznym na plakat o patronie szkoły
- * stworzenie scenariusza lekcji wychowawczych na temat patrona
- * udział delegacji szkoły w uroczystym posiedzeniu Zarządu Głównego ZNP.

Ponadto na podstawie nadesłanych przez okręgi ZNP informacji sporządzono wykaz żyjących nauczycieli TON. Każdy z nich otrzymał okolicznościowy list z podziękowaniami od Prezesa ZNP oraz przewodniczącej Krajowej Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP. W sumie wydano 256 takich listów.

Na wnioski okręgów ZNP nauczyciele TON otrzymali także zapomogi w wysokości 500 zł.

W ramach obchodów 70. rocznicy powstania TON zlecono wykonanie 2000 sztuk okolicznościowej karty pocztowej z logo Polski Walczącej. Wykonano także 500 medali okolicznościowych.

W roku jubileuszu w całym kraju organizowane były okolicznościowe spotkania. Kulminacyjnym momentem obchodów było uroczyste posiedzenie Zarządu Głównego ZNP zorganizowane 28 września 2009 r. w Warszawie. Wzięło w nim udział 17 nauczycieli TON z terenu całego kraju, członkowie Zarządu Krajowej Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP, a także delegacje szkół noszących imię TON mieszczących się w: Świebodzicach, Siedlęcinie, Lublinie, Łodzi, Dziekanowicach, Warszawie, Siennicy, Białymstoku, Zagnańsku i Koszalinie.

Uroczystości rozpoczęły się od spotkania pod Pomnikiem TON w Parku Kazimierzowskim. W asyście pocztów sztandarowych Zarządu Głównego ZNP oraz szkół noszących imię TON delegacje ZG, okręgów ZNP i szkół złożyły kwiaty pod Pomnikiem.

Druga część uroczystości odbyła się w siedzibie ZG ZNP. Rozpoczęła ją projekcja filmu dokumentalnego pt. „Nauka, poświęcenie, walka – 70 lat Tajnej Organizacji Nauczycielskiej”, prezentującego sylwetki nauczycieli tajnego nauczania. Następnie przedstawiono krótki rys historyczny TON oraz dokonano podsumowania konkursu dla szkół na plakat o Patronie Szkoły. Przyznano dwa I miejsca, dwa II miejsca, dwa III miejsca oraz 2 szczególne wyróżnienia. Laureaci konkursu otrzymali nagrody. Okolicznościowe upominki otrzymali także nauczyciele – autorzy scenariuszy zajęć/lekcji o Patronie Szkoły. Zgromadzonym na uroczystości nauczycielom TON wręczono upominki i medale okolicznościowe.

14. Działalność komisji problemowych ZG ZNP

Komisje problemowe ZG ZNP działają na podstawie uchwały Zarządu Głównego ZNP z 19 grudnia 2006 r.

Komisja ds. Historii, Promocji i Organizacji Pracy Związkowej

Na pierwszym posiedzeniu Komisja powołała zespoły robocze: Wewnątrzwiązkowy i Statutu, Odznaczeniowy oraz Promocji i Historii Związku.

W okresie sprawozdawczym prace Komisji koncentrowały się na opracowaniu szeregu materiałów wewnątrzwiązkowych m.in.:

- * regulaminu przyznawania zasiłków statutowych członkom ZNP
- * regulaminu przyznawania zapomóg losowych członkom ZNP oraz wniosku o zapomogę
- * regulaminu praw i obowiązków członków władz i organów statutowych ZNP oraz działaczy ZNP zwolnionych z obowiązku świadczenia pracy w celu pełnienia funkcji w ZNP
- * zasad i trybu zawieszania w pełnieniu obowiązków i odwoływania z pełnienia funkcji członków władz i organów ZNP
- * instrukcji w sprawie sztandaru, znaku i pieczęci ogniw ZNP
- * materiału dotyczącego ceremonii nadawania sztandaru oddziałom i okręgom ZNP
- * regulaminu przyznawania tytułu Honorowego Prezesa oraz Honorowego Członka ZNP
- * kryteriów przyznawania diet i dodatków funkcyjnych dla prezesów okręgów ZNP
- * pracowano także nad zaktualizowaniem regulaminu działania Klubów Młodego Nauczyciela oraz formularza statystycznego ZNP

Z inicjatywy Komisji podjęto prace nad przygotowaniem spisu sztandarów posiadanych przez okręgi i oddziały ZNP.

Przedmiotem prac Komisji był także szereg ważnych dla Związku wydarzeń przypadających na mijającą kadencję. Należały do nich w szczególności:

- * obchody jubileuszu 70. rocznicy powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej w 2009 r.
- * obchody 105-lecia Związku Nauczycielstwa Polskiego w 2010 r.

* kampania sprawozdawczo-wyborcza w ogniwach ZNP w 2010 r.

Komisja zajmowała się również przygotowaniem do XL Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP.

Zespół ds. Promocji i Historii Związku podjął decyzje dotyczące aktualizacji wystawy w Muzeum w Pilaszkwowie.

Zespół ds. Odznaczeń analizował nadsyłane przez ogniwa ZNP wnioski o nadanie Złotej Odznaki ZNP, Odznaki za 50 lat przynależności do ZNP, tytułu Honorowego Prezesa oraz Honorowego Członka ZNP. Po pozytywnym zaopiniowaniu były one przedkładane do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu ZNP.

Zespół przeprowadzał również merytoryczną analizę wniosków o nadanie działaczom ZNP odznaczeń resortowych i państwowych. Po pozytywnym zaopiniowaniu wnioski przekazywane były właściwym instytucjom.

Zespół desygnował członków mających z ramienia Związku uczestniczyć w posiedzeniach Komisji Nagród i Odznaczeń przy MEN.

Łączną liczbę osób uhonorowanych odznaczeniami związkowymi, państwowymi i resortowymi przedstawia poniższa tabela.

Odznaczenie	Rok				Łącznie 2007-2010
	2007	2008	2009	2010 (stan na 27.10.2010)	
Złote Odznaki ZNP	587	450	519	682	2 238
– w tym zbiorowych	---	3	6	2	11
Odznaki za 50 lat przynależności do ZNP	896	770	913	784	3 363
Tytuł Honorowego Prezesa ZNP	---	19	33	55	107
Tytuły Honorowego Członka ZNP	---	1	2	4	7
Odznaczenia państwowe	45	36	74	101 przyznanych + 3 wnioski czekające na rozpatrzenie	256
Medale KEN	285 *	187	290	361	1 123

* W 2006 r. Związek wnioskował o uhonorowanie 285 swoich członków Medalem KEN. Wnioski o ich odznaczenie przeszły pełną weryfikację i uzyskały pozytywną decyzję resortowej Komisji, jednak nie zostały wręczone ze względu na niepodpisanie przez ministra Romana Giertycha niezbędnych legitymacji. Wobec takiego przejawu dyskryminowania członków ZNP, Związek postanowił nie składać w kolejnym roku wniosków o nadanie Medalu KEN. W roku 2007 Medale KEN zostały przyznane tylko osobom, o których odznaczenie ZNP wnioskował w roku 2006.

Komisja ds. Kultury, Sportu i Turystyki

Tematyka posiedzeń Komisji dotyczyła przede wszystkim opracowania i realizacji Ogólnopolskiego Kalendarza Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych. Na bieżąco omawiano organizację poszczególnych imprez, poddawano analizie sprawozdania z ich przebiegu oraz rozliczenia z wykorzystania środków finansowych przyznanych w ramach dotacji na ich organizację.

Wnioski o dotacje przekazywane przez organizatorów imprez były rozpatrywane sukcesywnie w zależności od terminu realizacji danej imprezy.

Ponadto Komisja opracowała zasady przyznawania środków z Funduszu Sportu i Turystyki ZNP oraz z Funduszu Kultury ZNP. Rozpatrywała także nadsyłane przez okręgi ZNP wnioski o nadanie Odznak „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, „Za Zasługi dla Sportu” oraz „Za Zasługi dla Turystyki”.

Komisja omawiała sprawę przygotowania ekspozycji artystycznej i sportowej w sali kolumnowej i holu ZG ZNP oraz projekt organizacji wystaw promujących osiągnięcia kulturalne, sportowe i turystyczne członków Związku. W ostatnich dwóch latach zajmowała się także przygotowaniem udziału reprezentacji Związku Nauczycielstwa Polskiego w Spartakiadzie Nauczycieli odbywającej się w Albanii w Bułgarii. Zawody w kilkunastu dyscyplinach organizowane są przez związek nauczycieli Bułgarii SEB.

Członkowie Komisji uczestniczyli w imprezach ujętych w Ogólnopolskich Kalendarzach Imprez na kolejne lata. Brali też udział w odbywających się corocznie w siedzibie Zarządu Głównego ZNP spotkaniach organizatorów imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych.

Komisja ds. Majątku i Działalności Gospodarczej

Komisja ds. Majątku i Działalności Gospodarczej opracowała program działania ZNP w zakresie gospodarowania majątkiem ZNP, działalności gospodarczej i inwestycyjno-remontowej.

W ramach posiedzeń Komisja przeprowadzała dokładne analizy działalności gospodarczej agend i ogniw ZNP m.in.:

- * omawiała realizację zadań planowych oraz analizowała wyniki jednostek gospodarczych
- * omawiała modernizację obiektów ZNP
- * zapoznała się ze stanem prawnym nieruchomości związkowych
- * wyrażała opinie w sprawach funkcjonowania, sprzedaży i dzierżawy obiektów ZNP
- * opiniowała plany inwestycyjne i remontowe oraz środki na zakup sprzętu biurowego dla jednostek statutowych i gospodarczych
- * opiniowała projekty planu funduszu inwestycyjnego, dokonywała ich analizy pod kątem merytorycznym i finansowym.

Komisja formułowała i przedstawiała Prezydium ZG ZNP wnioski dotyczące podnoszenia efektywności działalności gospodarczej, umacniania finansowych podstaw działania ZNP, zapobiegania dekapitalizacji majątku Związku.

Komisja zapoznała się również z informacją o zarządzaniu środkami własnymi i unijnymi przez organizacje związkowe, w tym o możliwościach ich pozyskiwania.

Komisja Pedagogiczna

W minionej kadencji działania Komisji koncentrowały się głównie na problematyce związanej z aktualną sytuacją w oświacie. Komisja formułowała opinie i stanowiska oraz zgłaszała uwagi do proponowanych przez stronę rządową (resort edukacji) zmian systemowych w edukacji, w tym nowelizacji przepisów prawa.

W roku 2007 Komisja Pedagogiczna zgłosiła uwagi do *Rządowego projektu programu poprawy bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”*, które wykorzystane zostały przy formułowaniu opinii Zarządu Głównego skierowanej do ministra edukacji Romana Giertycha. Członkowie Komisji krytycznie odnieśli się do projektu programu, wskazując na:

- * dużą restrykcyjność zapisów
- * stosowanie wobec uczniów stwarzających problemy wychowawcze przede wszystkim sankcji (kar)

- * brak działań o charakterze profilaktycznym
- * ograniczenie sfery działań pedagogicznych
- * pominięcie roli rodziców w kwestii odpowiedzialności za stan wychowania
- * brak korelacji z Krajowym Programem Zwalczenia Przemocy w Rodzinie
- * brak zabezpieczenia finansowego.

Komisja włączyła się w organizację i przebieg kampanii Światowego Tygodnia Akcji (Global Action Week – GAW). Celem kampanii było zwrócenie uwagi na zbyt niskie nakłady na edukację, brak rozwiązań systemowych w zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości edukacji dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dzieci ze środowisk ubogich i zagrożonych marginalizacją.

W roku 2008 Komisja opracowała kwestionariusz ankiety oraz przeprowadziła sondażowe badanie (losowo na terenie 133 JST), którego celem było zdiagnozowanie problemów, jakie w praktyce wiążą się z organizowaniem wczesnego wspomagania dzieci. Wyniki wykazały, że blisko połowa badanych samorządów nie prowadzi wczesnego wspomagania, a prawie ¼ dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania tej pomocy nie otrzymuje. W ocenie Komisji Pedagogicznej najpoważniejszymi przyczynami braku organizacji wczesnego wspomagania dzieci są:

- * brak spójnego systemu rozpoznawania potrzeb
- * brak skutecznej kontroli wydatkowania środków z subwencji oświatowej
- * zbyt małe nakłady finansowe
- * brak specjalistów i odpowiedniej bazy.

Komisja współuczestniczyła w opracowaniu stanowiska Związku w sprawie funkcjonowania nadzoru pedagogicznego, w którym zwrócono szczególną uwagę na dyskredytowanie roli kuratoriów oświaty. Negatywnie oceniono próby zmierzające do likwidacji kuratoriów i przekazania nadzoru pedagogicznego nad szkołami i placówkami samorządowi terytorialnym, a badania jakości pracy szkół i diagnozowania – komisjom egzaminacyjnym. Jednocześnie zwrócono uwagę na niewłaściwą politykę kadrową i konieczność zwiększenia nakładów finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie kuratoriów, co w znacznej mierze powinno przyczynić się do wzrostu zatrudnienia na stanowiskach pedagogicznych.

W 2008 roku przedmiotem zainteresowania Komisji była sytuacja kształcenia artystycznego w szkołach, wynikiem czego była sugestia dokonania zmian w ramowych planach nauczania. Ponadto Komisja zwróciła się z apelem do nauczycieli o pilne zapoznanie się z projektem podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla poszczególnych typów szkół. Członkowie Komisji włączyli się do prac nad stanowiskiem ZNP w sprawie nowej podstawy programowej.

24-26 kwietnia 2008 r. Komisja Pedagogiczna była współorganizatorem szkolenia z udziałem zarządów sekcji zawodowych. Program szkolenia obejmował zmiany w ustawie o systemie oświaty, zagadnienia związane z funkcjonowaniem szkół i placówek publicznych prowadzonych przez JST oraz przez osoby prawne i fizyczne (różnice), w tym status prawny nauczycieli i pracowników niepedagogicznych zatrudnionych w tych placówkach oraz problematykę dotyczącą współpracy zagranicznej, a także polityki informacyjnej ZNP. Uczestnicy szkolenia wysłuchali również wykładu prof. Janusza Gęsickiego pt. „Jak nie zwariować w szkole”, który stanowił inspirację do dyskusji nt. najtrudniejszych problemów polskiej szkoły oraz spotkali się z prezesem Związku Sławomirem Broniarzem i wiceprezesem ZG Krzysztofem Baszczyńskim.

28 października 2008 r. członkowie Komisji przyjęli stanowisko w sprawie obrony szkoły publicznej i statusu zawodowego nauczycieli, w którym m. in. stwierdzono, że przyjęty przez rząd Donalda Tuska kierunek polityki edukacyjnej stanowi poważne zagrożenie dla realizacji konstytucyjnego prawa do powszechnego dostępu do bezpłatnej edukacji.

Członkowie Komisji uczestniczyli w szkoleniu dla przedstawicieli okręgów ZNP odpowiedzialnych za monitorowanie działań samorządów w zakresie likwidacji publicznych szkół i placówek oświatowych. Problematyka szkolenia dotyczyła m.in. procedur związanych z likwidacją i przekształcaniem szkół i placówek, a także wynikających z tego zadań dla zakładowych organizacji związkowych.

W roku 2009, na posiedzeniu 26 lutego, przewodnicząca Komisji Grażyna Ralska złożyła propozycję rozpoczęcia nowej akcji ZNP – „Dobra szkoła: publiczna, samorządowa”. Przeprowadzono dwa spotkania organizacyjne z udziałem kierownictwa Związku i przedstawicieli „Głosu Nauczycielskiego”. Przedstawiono zarys projektu, którego celem ma być promocja dobrej, publicznej, samorządowej szkoły oraz samorządów prowadzących takie placówki i stwarzających warunki do kreatywnej aktywności dyrektorów, nauczycieli i zespołów pracowniczych. Akcja ma też udowodnić, że szkoły publiczne są ważne dla środowiska lokalnego, zapewniają równy dostęp do edukacji na gwarantowanym poziomie, stwarzają znakomite warunki dla rozwoju ucznia a także, że są samorządy, które myślą perspektywicznie, inwestują w oświatę, a tym samym w przyszłość swojej gminy. Wiedza na temat takich szkół i samorządów oraz ich promocja w środowisku m.in. poprzez zamieszczanie publikacji w „Głosie Nauczycielskim” i nowy link na stronie ZG ZNP będzie – zdaniem członków Komisji – istotnym elementem przeciwdziałania likwidacji bądź przekształcaniu wielu placówek. Projekt został przyjęty i wdrożony do realizacji.

Ponadto, w ramach rozpoczętej dyskusji o etyce zawodu nauczyciela, Komisja opracowała ankietę „Etyka w kształceniu pedagogicznym”. Członkowie Komisji przeprowadzili badanie sondażowe w wyższych szkołach publicznych i niepublicznych w swoich województwach. Wnioski – po dokonaniu podsumowania wyników badania – zostały przekazane Dorocie Obidniak, koordynującej w Zarządzie Głównym ZNP prace związane z wdrożeniem kodeksu etyki nauczyciela.

W marcu 2009 r. członkowie Komisji wzięli również udział w szkoleniu zarządów sekcji zawodowych w Zakopanem, którego tematem były m.in. sprawy płacowe nauczycieli, zmiany w ustawie Karta Nauczyciela i w ustawie o systemie oświaty, stan prac nad projektem ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, nowa podstawa programowa i ramowe plany nauczania oraz propozycje zmian w szkolnictwie zawodowym, sytuacja wychowawcza w polskich szkołach oraz akcja ZNP *Dobra szkoła: publiczna, samorządowa*. Komisja, po zapoznaniu się z propozycją zmian programowych i wysłuchaniu opinii członków sekcji zawodowych, zwróciła się do nauczycieli z apelem o przesyłanie uwag do proponowanych przez resort zmian w podstawach programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego. Apel został umieszczony na stronie internetowej ZNP.

26 maja roku 2009 Komisja spotkała się z Komisją Socjalną i Ochrony Pracy. Dyskutowano o roli i zadaniach sekcji zawodowych w następnej kadencji, stresie i etyce w zawodzie nauczyciela oraz kształcie egzaminów końcowych dostosowanych zakresowo do nowej podstawy programowej. Na podstawie opinii przekazanych przez członków komisji i sekcji zawodowych wypracowano uwagi do zaproponowanych przez MEN zmian w systemie egzaminów zewnętrznych.

9 grudnia 2009 r. członkowie Komisji uczestniczyli w konferencji „Etyka zawodu nauczyciela” zorganizowanej przez ZG ZNP we współpracy z Fundacją im. Friedricha Eberta.

W roku 2010 Komisja podjęła działania w sprawie realizacji art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela, m.in. systematycznie monitorowano sposób realizacji tzw. godziny karcianej oraz przeprowadzono badanie sondażowe na terenie województwa małopolskiego. Wyniki badania zostały przekazane kierownictwu Związku jako materiał wspierający w rozmowach prowadzonych z MEN na temat nieprawidłowości związanych ze sposobem realizowania przepisu art. 42 ust. 2 KN w praktyce.

Komisja w dalszym ciągu monitorowała funkcjonowanie nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego.

Omówiono również przebieg akcji ZNP „Dobra szkoła: publiczna, samorządowa”. Przewodnicząca Komisji zaproponowała wydanie publikacji zwartej promującej ideę szkoły publicznej prowadzonej przez samorząd. Odbyły się dwa spotkania z udziałem kierownictwem ZNP, przedstawicielami Komisji i redaktora naczelnego „Głosu Nauczycielskiego”. Propozycja wydania publikacji została zaakceptowana, obecnie trwają prace przygotowawcze.

Komisja Socjalna i Ochrony Pracy

W okresie sprawozdawczym Komisja omawiała problemy dotyczące m.in.:

- * zachowania uprawnień nauczycieli do przechodzenia na emeryturę oraz prawa do emerytury pomostowej
- * ochrony zdrowia nauczycieli (choroby zawodowe, urlop dla poratowania zdrowia)
- * zabezpieczenia środków finansowych na potrzeby zdrowotne nauczycieli – art. 72 KN
- * wyposażenia pracowników szkół i placówek oświatowych w środki ochrony indywidualnej oraz obuwia i odzieży roboczej (obowiązki pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy)
- * sytuacji materialnej pracowników administracji i obsługi (we współpracy z Krajową Sekcją Administracji i Obsługi)
- * negocjowania regulaminów wynagradzania nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych
- * realizacji średnich ustawowych płac nauczycieli (art. 30 KN)
- * zapisów ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych
- * etyki zawodu nauczyciela oraz stresu w pracy nauczycielskiej.

W trosce o poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w szkołach i placówkach oświatowych przeprowadzono – wspólnie z Państwową Inspekcją Pracy – szkolenia dla członków Komisji oraz okręgowych koordynatorów społecznej inspekcji pracy. Opracowano prezentację nt. *Postępowanie w sprawie ustalenia choroby zawodowej*, która została zamieszczona na stronie internetowej ZNP.

Tematy szkoleń:

1. Obowiązki pracodawcy w zakresie oceny ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną przez pracownika pracą oraz stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko
2. Organizacja, kierunki, zakres działania i uprawnienia PIP w świetle ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. Najważniejsze obszary współpracy PIP ze społecznymi organami kontroli wewnętrznej
3. Obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bhp
4. Choroby zawodowe i postępowanie powypadkowe w świetle nowych przepisów
5. Fundusz socjalny w placówkach oświatowych
6. Uzgadnianie regulaminów wynagradzania pracowników niepedagogicznych
7. Rola zakładowej organizacji związkowej w funkcjonowaniu i wyborze społecznego inspektora pracy.

Członkowie Komisji dwukrotnie uczestniczyli w konferencji „*Mobbing jako patologia społeczna*” zorganizowanej przez Klub Antymobbingowy funkcjonujący przy Okręgu Śląskim ZNP w Katowicach.

Na zaproszenie Prezesa ZNP w posiedzeniu Komisji (I kw. 2008) uczestniczyła Minister Pracy i Polityki Społecznej, która przedstawiła propozycje resortu dotyczące rozwiązań emerytalnych dla nauczycieli po 2008 roku.

Członkowie Komisji brali udział w pracach zespołów negocjujących z rządem zmiany w Karcie Nauczyciela, ustawie o systemie oświaty, ustawie o emeryturach pomostowych oraz wynagrodzeń nauczycieli.

Komisja formułowała i przekazywała do ZG ZNP wnioski dotyczące występowania o interpretację przepisów prawa pracy i prawa oświatowego oraz proponowanej tematyki szkoleń dla funkcyjnych członków ZNP.

W roku 2010 Komisja przeprowadziła badanie stanu organizacyjnego społecznej inspekcji pracy w 15 okręgach (bez Podkarpackiego). Wyniki opracowano na podstawie ankiet przesłanych z 336 oddziałów ZNP (ok. ¼ wszystkich oddziałów). Ogółem w 336 oddziałach, które swym zasięgiem obejmują 18 573 placówki oświatowe działa 7 526 zakładowych społecznych inspektorów pracy, z czego członkami ZNP jest 5 128. W połowie placówek (9609) są ogniska ZNP. W oddziałach powołano 316 koordynatorów SIP.

Z ankiety wynika również, że w oddziałach, które nadesłały ankiety (336) przeprowadzono łącznie 413 szkoleń dla zakładowych społecznych inspektorów pracy. Zebrane dane wskazują, że w dalszym ciągu istnieje potrzeba propagowania i rozwijania społecznej inspekcji pracy w placówkach oświatowych.

15. Działalność sekcji związkowych

Sekcja Pracowników Administracji i Obsługi

W okresie sprawozdawczym odbyło się:

- * 12 posiedzeń Prezydium Sekcji
- * 8 posiedzeń Zarządu Sekcji, w tym 2 wyjazdowe: w Łodzi (2008 r.) z udziałem przedstawicieli Łódzkiej Okręgowej Sekcji oraz w Ustroniu Jaszowcu (2010 r.)
- * 3 szkolenia dla członków Zarządu Sekcji oraz przewodniczących i wiceprzewodniczących sekcji okręgowych: w Ustroniu Jaszowcu (2007 r.), Warszawie (2008 r.) i Wrocławiu (2009 r.)

Krajowa Sekcja na bieżąco analizowała problemy pracowników administracji i obsługi głównie związane z warunkami pracy, waloryzacją płac oraz statusem prawnym tej grupy pracowniczej. Opracowała i przeprowadziła w terenie ankiety dotyczące waloryzacji i podwyżek płac w 2007, 2008 i 2009 roku, realizacji funduszu świadczeń socjalnych oraz zwolnień pracowników i likwidacji placówek oświatowo-wychowawczych.

Z analizy otrzymanych ankiet wynika, że prezesi oddziałów i okręgów w sposób odpowiedzialny podjęli działania w kierunku wdrożenia waloryzacji płac i podwyżek. Z dołączonych do ankiet informacji opisowych wynika, że w sprawie waloryzacji prowadzone były rozmowy z organami prowadzącymi – w 90 % ze skutkiem pozytywnym.

Ciągle monitorowanie działań samorządów przez Krajową Sekcję, przewodniczących okręgowych i oddziałowych sekcji, szkolenia organizowane przez Zarząd Sekcji, Zarząd Główny ZNP przyniosły wymierne efekty:

- * w skali kraju w ponad 85% samorządów została wdrożona podwyżka płac, w znacznej mierze z wyrównaniem od stycznia bieżącego roku,
- * coraz częściej prowadzone są rozmowy w sprawie podwyżek płac i sukcesywnie rośnie liczba prezesów oddziałów występujących do samorządów o udostępnienie projektów budżetów nie tylko w części dotyczącej środków finansowych przeznaczonych dla nauczycieli, ale także dla pracowników niepedagogicznych.

Sekcja opracowywała liczne stanowiska, opinie i wystąpienia związane z funkcjonowaniem tej grupy pracowniczej i jej problemami – między innymi w sprawach:

- * podwyżek płac dla pracowników niepedagogicznych
- * zmiany zapisów rozporządzenia w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych JST
- * wzrostu minimalnego wynagrodzenia
- * rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych
- * projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz w niektórych innych jednostkach organizacyjnych
- * wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania prawidłowości zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Część z tych dokumentów była następnie kierowana do dalszych prac, np. uchwały dotyczące: zmiany zapisów rozporządzenia w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych JST oraz wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę zostały przyjęte przez ZG ZNP na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2008 r. Na wniosek przewodniczącej Krajowej Sekcji PAiO 30 września Zarząd Główny ZNP przyjął stanowisko w sprawie płac pracowników niepedagogicznych.

Na wniosek KSPAiO Zarząd Główny ZNP zwracał się do prezesów okręgów, a za ich pośrednictwem również do prezesów oddziałów ZNP zobowiązując ich do stałego

monitorowania sytuacji pracowników niepedagogicznych – szczególnie w zakresie waloryzacji i podwyżek płac. Problemy pracowników niepedagogicznych były także omawiane podczas organizowanych przez ZG ZNP szkoleń prezesów okręgów i prezesów oddziałów powiatowych.

Krajowa Sekcja interweniowała w przypadku łamania prawa lub zgłaszania przez samorządy terytorialne zamiarów wypowiedzenia ponadzakładowych układów zbiorowych pracy. Wielokrotnie zwracała uwagę na szereg zachodzących w oświacie niepokojących zjawisk:

- * przekazywanie państwowych pieniędzy za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej do prywatnych podmiotów,
- * wprowadzanie do szkół i placówek oświatowych firm zewnętrznych – sprzątających i żywieniowych, które doprowadzają do likwidacji stanowisk, a tym samym do zwolnień pracowniczych i wzrostu liczby bezrobotnych – pobierających zasiłki z budżetów samorządów,
- * przekazywanie szkół i placówek stowarzyszeniom, fundacjom i osobom prywatnym, co prowadzi do zwolnień pracowniczych i wyzysku osób tam zatrudnionych.

Jednym z najważniejszych zadań Sekcji było przekazywanie informacji o najnowszych zmianach prawnych i wynikających z nich konsekwencjach dotyczących pracowników niepedagogicznych. Sekcja podjęła także szereg działań zmierzających do:

- * zmiany ustawy o pracownikach samorządowych i rozporządzenia o płacach pracowników samorządowych
- * zmiany ustawy Kodeks pracy w części dotyczącej ponadzakładowych układów zbiorowych pracy – wyłączającej szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze prowadzone przez JST oraz wprowadzającej zapis, iż stronami dla tych placówek jest organ prowadzący
- * jednoznacznego określenia statusu prawnego pracowników niepedagogicznych.

Członkowie Zarządu Sekcji uczestniczyli w szkoleniach i posiedzeniach organizowanych przez sekcje okręgowe. Brali też udział w organizowanych w ZG ZNP posiedzeniach ciał statutowych:

- * Komisji Socjalnej i Ochrony Pracy (28 października 2008 r.) – w posiedzeniu uczestniczyło Prezydium Sekcji, było ono poświęcone m.in. omówieniu sytuacji materialnej pracowników administracji i obsługi oraz dyskusji nad propozycjami rozwiązań prawnych dających możliwość polepszenia sytuacji tej grupy pracowników
- * Prezydium Zarządu Głównego ZNP (28 października 2008 r.) – członkowie Prezydium Sekcji zaprezentowali informację o pracy Krajowej Sekcji oraz omówili sytuację materialną pracowników niepedagogicznych
- * Komisji Socjalnej i Ochrony Pracy (26 maja 2009 r.) – w posiedzeniu uczestniczyło Prezydium Sekcji, było ono poświęcone tematyce uzgadniania z pracodawcami regulaminów wynagradzania pracowników niepedagogicznych .

Po wejściu w życie zmian w ustawie o pracownikach samorządowych i nowego rozporządzenia o wynagradzaniu pracowników samorządowych Prezydium Sekcji opracowało projekt regulaminu wynagradzania pracowników niepedagogicznych, który następnie został opublikowany na stronie internetowej ZNP oraz udostępniony prezesom oddziałów jako materiał pomocniczy.

3 marca 2009 r. odbyło się spotkanie kierownictwa ZNP i Prezydium Sekcji z przedstawicielką Państwowej Inspekcji Pracy, podczas którego omówiono zmiany w ustawie o pracownikach samorządowych, zasady ich wynagradzania, regulaminy wynagradzania.

Tej samej tematyce poświęcone zostało kolejne spotkanie z przedstawicielką PIP, które odbyło się 23-24 marca 2009 r. Wziął w nim udział Zarząd Sekcji oraz przewodniczący sekcji okręgowych.

Sekcja na bieżąco informowała o swej pracy i najważniejszych problemach Prezydium ZG ZNP oraz Zarząd Główny ZNP. Współpraca z kierownictwem Związku polega m. in. na:

- * wyrażaniu stanowisk, opinii i zgłaszaniu propozycji dotyczących poprawy sytuacji materialnej i socjalnej pracowników niepedagogicznych
- * występowaniu poprzez Zarząd Główny ZNP do MEN i MPiPS w sprawach rejestracji układów zbiorowych pracy, zmiany rozporządzeń i ustaw w części dotyczącej tej grupy zawodowej

- * wnoszeniu propozycji, wniosków, uwag i opinii dotyczących działania i struktur ZNP, uwag do Statutu ZNP i programu działania Związku.

Sekcja Emerytów i Rencistów

W okresie sprawozdawczym odbyło się:

- * 26 posiedzeń Prezydium Sekcji
- * 12 posiedzeń Zarządu Sekcji (w tym 1 w Częstochowie)
- * 4 szkolenia: w Ustroniu Jaszowcu (2007 r. i 2010 r.), Gorzowie Wielkopolskim (2008 r.) i Augustowie (2009 r.) dla członków Zarządu Sekcji oraz przewodniczących i wiceprzewodniczących sekcji okręgowych.

Rok 2007 upłynął pod znakiem jubileuszu 50-lecia Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP. W ramach jego obchodów w całej Polsce odbywały się spotkania okręgowych i oddziałowych sekcji emerytów i rencistów. Przeprowadzono zbiórkę darów na wystawę oraz kiermasz organizowany w ZG ZNP przy okazji obchodów 50-lecia Sekcji – sekcje okręgowe i oddziałowe nadesłały ponad 1000 darów, w tym wiele przykładów pięknego rękodzieła.

17 grudnia 2007 r. w siedzibie ZG ZNP odbyło się uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP. Wzięli w nim udział członkowie ZG ZNP, byli i obecni członkowie Zarządu Sekcji, najstarsi działacze oraz zaproszeni goście. Członkowie Krajowej Sekcji ZNP otrzymali listy z podziękowaniem za wieloletnią efektywną działalność. Ciekawym akcentem obchodów był kiermasz, na którym wystawiono dary nadesłane przez sekcje okręgowe i oddziałowe (dzieła plastyczne oraz wytwory rękodzieła artystycznego). Dochód ze sprzedaży tych przedmiotów zasilił Fundusz „Senior”.

Kolejne ważne dla Sekcji obchody to 70. rocznica powstania TON. Na mocy uchwały Zarządu Głównego ZNP z 18 grudnia 2008 r., rok 2009 ustanowiono Rokiem Tajnej Organizacji Nauczycielskiej.

Do tej rocznicy wszystkie sekcje przygotowywały się bardzo starannie. Zarząd Krajowej Sekcji na posiedzeniu 12 lutego 2009 r. dyskutował nad formami obchodów jubileuszu. Postanowiono: uaktualnić nazwiska żyjących nauczycieli TON, przygotować listy gratulacyjne, wykonać album ze zdjęciami tablic, pomników itp. upamiętniających nauczycieli tajnego nauczania oraz wykonać karty pocztowe z logo Polski Walczącej.

Zarząd Główny ZNP był z kolei inicjatorem nakręcenia krótkometrażowego filmu, którego bohaterami byli nauczyciele tajnego nauczania – członkowie sekcji emerytów i rencistów. Dla uczczenia jubileuszu z inicjatywy Prezydium ZG ZNP został wybity specjalny medal, który wręczano nauczycielom TON i osobom pielęgnującym pamięć o poległych, pomordowanych i już nieżyjących TON-owcach na okolicznościowych uroczystościach w całym kraju.

256 nauczycieli TON otrzymało okolicznościowy list z podziękowaniami za heroiczną i patriotyczną postawę w czasie okupacji hitlerowskiej podpisany przez prezesa ZNP Sławomira Broniarza i przewodniczącą KSEiR Teresę Janiszewską oraz „Dar Honorowy” w wysokości 500 zł.

Zarząd Krajowej Sekcji inaugurował obchody rocznicowe w Częstochowie. Następnie w całym kraju odbył się szereg uroczystości poświęconych TON. W wielu miejscach odsłonięto nowe tablice ku czci zamordowanych nauczycieli, szkołom, placom i ulicom nadano imię indywidualnych lub zbiorowych bohaterów tamtych czasów.

Wszystkie uroczystości miały wspaniałą oprawę. Uczestniczyli w nich przedstawiciele władz lokalnych, młodzież, członkowie naszych oddziałów i okręgów oraz sekcji emerytów i rencistów. Honorowanymi gośćmi byli (już nieliczni) Nauczyciele Tajnego Nauczania. Były to najpiękniejsze lekcje historii z prawdziwymi bohaterami, którzy dzielili się wspomnieniami z tamtych lat.

28 września 2009 r. w Warszawie pod pomnikiem TON złożono wieńce w asyście orkiestry Wojska Polskiego z udziałem pocztów sztandarowych, przedstawicieli nauczycieli i młodzieży szkół noszących imię bohaterów TON, członków Zarządu Głównego i KSEiR ZNP oraz zaproszonych gości. Druga część uroczystości miała miejsce w gmachu Zarządu Głównego ZNP, gdzie odbyła się projekcja filmu oraz prezentacja okolicznościowego albumu opracowanego przez KSEiR. Przebieg uroczystości

w wielu oddziałach i okręgach jest udokumentowany w drugim albumie opracowanym przez KSEiR ZNP.

Krajowa Sekcja na bieżąco monitorowała sytuację emerytów i rencistów, a także śledziła projektowane i zachodzące w prawie zmiany dotyczące tej grupy. Opracowywała opinie i stanowiska w sprawie projektów aktów prawnych dotyczących emerytur i rent oraz opieki zdrowotnej, które następnie przekazywane były Zarządowi Głównemu ZNP oraz kierowane do najwyższych władz państwowych m. in.:

- * skierowała do Prezydenta i Premiera RP oraz przedstawicieli władz centralnych, posłów i OPZZ protest przeciw projektowi ustawy o zmianie ustawy o dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne albo zasiłek emerytalny oraz innych ustaw
- * uczestnicy szkolenia w 2007 r. wystosowali pismo do Prezydenta RP w sprawie projektu nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS
- * podczas szkolenia w 2008 r. wypracowano stanowisko w sprawie ochrony zdrowia i dostępu do lekarzy, które przekazano władzom
- * opracowano także uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw, które ZG ZNP przekazał do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
- * 3 grudnia 2008 r. wystosowano do posłów pismo z apelem o zabezpieczenie w budżecie państwa na 2009 rok odpowiednich kwot na waloryzację świadczeń.

Od kwietnia 2010 r. Sekcja włączyła się w działania związane z inicjatywą OPZZ dotyczącą zmiany ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Według projektu omawianej ustawy liczyłby się tylko staż pracy – czyli okres opłacanej składki emerytalnej. Na emeryturę mogłaby odchodzić kobieta mająca 35-letni staż pracy, a mężczyzna po 40 latach pracy. Od zainteresowanych zależałaby wysokość emerytury: mniejsza – przy krótszym okresie pracy, większa – przy dłuższym.

Krajowa Sekcja zaapelowała o składanie podpisów pod tą inicjatywą. Udało się zebrać 2360 podpisów, które następnie zostały przekazane do OPZZ. 22 lipca 2010 r. odbyło się w Sejmie pierwsze czytanie projektu ustawy, który uzyskał poparcie wszystkich klubów, kół i posłów niezrzeszonych, oprócz Platformy Obywatelskiej. Przewodnicząca Krajowej Sekcji otrzymała zaproszenie do Sejmu i przysłuchiwała się pierwszemu czytaniu. Projekt odesłano do Komisji ds. Społecznych w celu dalszego procedowania.

Ponadto członkowie Zarządu Sekcji wzięli udział:

- * 27 listopada 2006 r. w Sejmie RP w Krajowej Konferencji Emerytów i Rencistów z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Zdrowia. Celem Konferencji było omówienie sytuacji społecznej, w jakiej aktualnie znajdują się emeryci, osoby niepełnosprawne, inwalidzi i renciści
- * 28 sierpnia 2007 r. przewodnicząca Sekcji uczestniczyła w posiedzeniu Sejmowej Komisji Polityki Społecznej poświęconym rozpatrzeniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, domagając się corocznej waloryzacji świadczeń bez względu na wysokość inflacji powiększonej o odpowiedni wskaźnik od realnego wzrostu płac, nie mniejszy niż 20%
- * 14 lutego 2008 r. przewodnicząca Sekcji wzięła udział w posiedzeniu Komisji Trójstronnej poświęconemu uzgodnieniu wysokości wskaźnika waloryzacji od realnego wzrostu płac powyżej 20%.

Członkowie Prezydium Sekcji uczestniczyli w dniach 24-25 listopada 2008 r. w posiedzeniu Prezydium ZG ZNP. Podczas spotkania omawiano problemy usytuowania materialnego emerytów i rencistów oraz przedstawiono informację o pracy Krajowej Sekcji Emerytów i Rencistów.

W styczniu 2008 r. Sekcja opracowała – na podstawie danych uzyskanych z ZUS – i przekazała do okręgów ZNP informację dotyczącą odpisu na fundusz socjalny dla nauczycieli emerytów i rencistów w 2008 r.

Natomiast 17 kwietnia zwróciła się do przewodniczących sekcji okręgowych z prośbą o przeprowadzenie na swoim terenie ankiety dotyczącej usytuowania materialnego emerytów i rencistów w gospodarstwach jednoosobowych.

Każdy rok kadencji kończył się podsumowaniem dokonań Zarządu Krajowej Sekcji, analizą sprawozdań statystycznych i opisowych okręgowych sekcji emerytów i rencistów ZNP oraz opracowaniem planu pracy i preliminarza budżetowego na rok następny.

W ramach Sekcji działa 1894 łączniczek i łączników bezinteresownie niosących pomoc osobom jej potrzebującym.

16. Działalność sekcji zawodowych

Sekcje zawodowe działają na podstawie Statutu ZNP i regulaminu przyjętego przez Zarząd Główny ZNP. W kadencji 2006-2010 na szczeblu Zarządu Głównego ZNP działało siedem sekcji zawodowych: Sekcja Wychowania Przedszkolnego, Sekcja Szkolnictwa Specjalnego, Sekcja Opieki nad Dzieckiem, Sekcja Poradnictwa i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Sekcja Szkolnictwa Ogólnokształcącego i Bibliotekarska, Sekcja Szkolnictwa Zawodowego, Rolniczego i Kształcenia Ustawicznego oraz Sekcja Kształcenia i Doskonalenia Nauczycieli. Sekcje te tworzyli członkowie ZNP – przedstawiciele danych grup zawodowych i typów szkolnictwa. Zarządy sekcji działały według własnych planów pracy opracowywanych na podstawie programu działania ZNP. Do zakresu ich działalności należało w szczególności wypracowywanie stanowisk i przedstawianie opinii w sprawach istotnych dla danej grupy zawodowej, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia poziomu edukacji oraz prac badawczych, a także udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych i programów rządowych.

Przewodniczący zarządów sekcji brali udział w posiedzeniach Komisji Pedagogicznej ZG ZNP nt. etyki zawodu nauczyciela, stresu w zawodzie nauczyciela, zmian w systemie egzaminów zewnętrznych, a także w konferencjach i debatach organizowanych przez Zarząd Główny ZNP oraz instytucje zewnętrzne.

Członkowie zarządów sekcji dwukrotnie uczestniczyli w szkoleniach zorganizowanych przez Zarząd Główny ZNP:

- * 24-26 kwietnia 2008 r. w Ośrodku Wypoczynkowym ZNP w Szklarskiej Porębie. Program szkolenia obejmował zmiany w ustawie o systemie oświaty, zagadnienia związane z funkcjonowaniem szkół i placówek publicznych prowadzonych przez JST oraz inne podmioty, w tym status prawny nauczycieli i pracowników niepedagogicznych zatrudnionych w tych placówkach oraz problematykę dotyczącą współpracy zagranicznej i polityki informacyjnej ZNP. Uczestnicy szkolenia wysłuchali wykładu prof. Janusza Gęsickiego pt. *Jak nie zwariować w szkole*.
- * 30-31 marca 2009 r. w Domu Wypoczynkowym ZNP „ZENEPOL” w Zakopanem. Omówiono: aktualne działania ZNP, założenia zmian w szkolnictwie zawodowym, przebieg kampanii społecznej ZNP „Ratujmy polskie szkoły”, propozycję Komisji Pedagogicznej ZG ZNP związaną z zamiarem realizacji projektu pn. *Chrońmy szkołę dobrą, publiczną, samorządową*, dyskutowano na temat aktualnej sytuacji wychowawczej w szkołach i placówkach oświatowych. W szkoleniu uczestniczyli prof. Czesław Banach i Janusz Gęsicki (wykład: *Kapitał społeczny i ludzki a edukacja. Etyczne problemy w edukacji*).

W szkoleniach uczestniczyli członkowie kierownictwa ZNP: prezes ZNP Sławomir Broniarz i wiceprezes ZG ZNP Krzysztof Baszczyński.

14 września 2010 r., na wspólnym posiedzeniu zarządów w Zakopanem, przewodniczący sekcji złożyli sprawozdania z działalności w kadencji 2006-2010.

Sekcja Wychowania Przedszkolnego

Głównym zadaniem Sekcji Wychowania Przedszkolnego w bieżącej kadencji była realizacja uchwały XXXIX Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP w sprawie podjęcia Obywatelskiej Inicjatywy

Ustawodawczej dotyczącej objęcia wychowania przedszkolnego subwencją oświatową i obniżenia wieku obowiązku szkolnego. Ustaleniu działań, mających na celu propagowanie we wszystkich okręgach ZNP inicjatywy obywatelskiej, poświęcone zostało posiedzenie Zarządu Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZG ZNP z udziałem przewodniczących sekcji okręgowych, które odbyło się w styczniu 2008 r. w Łodzi. Uczestnicy posiedzenia wystąpili z inicjatywą zorganizowania we wszystkich okręgach ZNP debat nt. wychowania przedszkolnego i inicjatywy ustawodawczej ZNP z udziałem parlamentarzystów, radnych, przedstawicieli samorządów, rodziców i nauczycieli. W trakcie tego posiedzenia odbyło się także spotkanie z przedstawicielami wszystkich placówek przedszkolnych z terenu Łodzi i okolic. Efektem spotkania był list adresowany do premiera Donalda Tuska, w którym uczestnicy zaapelowali o poparcie inicjatywy ustawodawczej Związku Nauczycielstwa Polskiego mającej na celu upowszechnienie wychowania przedszkolnego i wyrównywanie szans edukacyjnych polskich dzieci.

Sekcja aktywnie uczestniczyła również w III Debacie z cyklu *EDUKACJA BEZ BARIER* pod hasłem „*Wychowanie przedszkolne warunkiem wyrównywania szans edukacyjnych*”. Członkinie Zarządu brały aktywny udział w dyskusji merytorycznej, a także przygotowały bogatą wystawę prac plastycznych dzieci z przedszkoli ze swoich okręgów.

W roku 2010 Sekcja poparła kolejną Obywatelską Inicjatywę Ustawodawczą ZNP na rzecz upowszechnienia wychowania przedszkolnego – zajmując w tej sprawie stanowisko (24 lutego) – i aktywnie włączyła się w szereg działań promujących zapisy inicjatywy, tj. subwencjonowanie edukacji przedszkolnej z budżetu państwa i objęcie dzieci 2-letnich edukacją przedszkolną.

Ważnym problemem w pracy Sekcji były niejasności związane z uprawnieniem nauczycieli wychowania przedszkolnego do dodatku za wychowawstwo. Problem ten był przedmiotem obrad XXXIX Krajowego Zjazdu ZNP, który przyjął w tej sprawie stanowisko. Niejasny zapis w rozporządzeniu tzw. „płacowym”, podparty niekorzystną dla nauczycieli wychowania przedszkolnego opinią resortu edukacji spowodował rozbieżności w interpretowaniu prawa do tego dodatku przez poszczególne samorzady; w rezultacie niektóre samorzady przyznawały ten dodatek nauczycielom wychowania przedszkolnego, inne nie. Zarząd Główny ZNP kilkakrotnie wnioskował do MEN o zmianę w rozporządzeniu „płacowym” polegającą na jednoznacznym zapisaniu, że dodatek funkcyjny za wychowawstwo przysługuje również nauczycielom wychowania przedszkolnego – na razie jednak bezskutecznie. W tej sytuacji jedyną skuteczną drogą w egzekwowaniu uprawnień do tego dodatku okazała się droga sądowa. Dzięki pozytywnym rozstrzygnięciom sądów administracyjnych, w tym Naczelnego Sądu Administracyjnego, problem uprawnień nauczycieli wychowania przedszkolnego do dodatku funkcyjnego za wychowawstwo można uznać za – w pewnym stopniu – rozwiązany, jednak całkowite rozwiązanie będzie możliwe dopiero po odpowiednich zmianach w rozporządzeniu.

Zarząd Sekcji Wychowania Przedszkolnego w czerwcu 2007 r. odbył dwudniowe posiedzenie wyjazdowe w Gliwicach. Celem posiedzenia było poznanie możliwości wykorzystania multimedialnych w wychowaniu przedszkolnym na przykładzie programu MULTIKID w Centrum Multimedialnym przy Zarządzie Oddziału ZNP w Gliwicach. Odbyło się także spotkanie z Zarządem Sekcji Wychowania Przedszkolnego Okręgu Śląskiego ZNP oraz spotkanie z kierownictwem ZNP. We wrześniu tegoż roku możliwości gliwickiego Centrum Multimedialnego oraz programu MULTIKID zaprezentowano przewodniczącym sekcji wychowania przedszkolnego ze wszystkich okręgów ZNP podczas dwudniowego szkolenia. W szkoleniu tym uczestniczył także Zarząd Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZG ZNP.

W roku 2009 Sekcja włączyła się do dyskusji na temat zmian programowych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. 20 lutego w siedzibie Zarządu Głównego odbyło się posiedzenie zarządu Sekcji z udziałem przewodniczących sekcji okręgowych. W spotkaniu wzięła udział minister edukacji Katarzyna Hall. Kolejne spotkanie w sprawie nowej podstawy programowej i problemów związanych z jej realizacją odbyło się 24 sierpnia.

W związku z ogłoszonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej „Rokiem Przedszkolaka”, na wniosek Sekcji, Zarząd Główny wystąpił 18 września 2009 r. do minister edukacji Katarzyny Hall o podjęcie działań mających na celu wsparcie publicznych placówek wychowania przedszkolnego poprzez opracowanie programu pomocy gminom, który pozwoliłby na sfinansowanie np. ze środków strukturalnych UE przedszkolnych placów zabaw.

W roku 2010 Sekcja, oprócz aktywnego włączenia się w akcję zbierania podpisów pod Obywatelską Inicjatywą Ustawodawczą, poruszyła niezwykle istotną problematykę dotyczącą realizacji bezpłatnej podstawy programowej w przedszkolach publicznych oraz opłat za świadczenia pobierane przez publiczne placówki wychowania przedszkolnego – w kontekście orzecznictwa sądów administracyjnych uchylających uchwały rad gmin dot. wysokości tych opłat. Konsekwencją takich orzeczeń sądów były roszczenia rodziców do zwrotu pobranych od nich opłat, co z kolei groziło likwidacją przedszkoli publicznych w tych gminach. Z inicjatywy Zarządu Głównego ZNP doszło do spotkania prezesa ZNP Sławomira Broniarz, wiceprezesa ZG ZNP Krzysztofa Baszczyńskiego i przewodniczącej Sekcji Jolanty Olszewskiej z Prezydium sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Podczas tego spotkania udało się przekonać posłów, że konieczna jest pilna nowelizacja ustawy o systemie oświaty, doprecyzowująca, za jakie świadczenia przedszkoli publicznych rada gminna może ustalić opłaty. Dzięki przejściu przez Prezydium Komisji inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie nowelizacja została przeprowadzona w sposób najszybszy z możliwych.

Sekcja brała czynny udział w akcjach *Global Action Week*, zachęcała do prenumeraty „Głosu Nauczycielskiego” oraz do udziału w konkursie „Nauczyciel Roku”. Aktywnie włączała się do realizacji projektów badawczych realizowanych przez Zarząd Główny ZNP. Uczestniczyła również w opiniowaniu szeregu projektów aktów prawnych z zakresu wychowania przedszkolnego.

Przewodnicząca Sekcji uczestniczyła w szkoleniach i spotkaniach organizowanych przez różne ognia ZNP, m.in. przez Zarząd Okręgu Dolnośląskiego (maj 2007 r.), Zarząd Oddziału ZNP w Zielonej Górze (listopad 2007 r.), Zarząd Oddziału w Słupsku (październik 2008 r.).

Sekcja Szkolnictwa Specjalnego

W minionym okresie członkowie Sekcji spotykali się podczas swoich cyklicznych (dwukrotnie w ciągu roku kalendarzowego) zebrań oraz w czasie posiedzeń organizowanych przez Zarząd Główny. Ponadto zarząd Sekcji inicjował i organizował konferencje samokształceniowe, w tym diagnozujące i analizujące sytuację szkolnictwa specjalnego w niektórych okręgach Polski. W konferencjach brali udział także przedstawiciele Zarządu Głównego ZNP.

Na początku kadencji Sekcja poruszała nierozwiązany i trudny problem braku podręczników dla uczniów ponadgimnazjalnych szkół specjalnych. Do dyskusji zaproszono doświadczonych nauczycieli, dyrektorów i pracowników dydaktycznych Akademii Pedagogiki Specjalnej. Ustalono, że dodatkowe środki finansowe oraz zmiany w ustawach o systemie oświaty, o samorządzie terytorialnym i ustawie budżetowej mogą zapewnić poprawę sytuacji.

Dzięki zainteresowaniu Sekcji problemem szkół przyszpitalnych, proces masowej likwidacji w 2007 roku tych placówek został zahamowany, a sytuacja zatrudnionych tam nauczycieli ustabilizowała się.

W II debacie z cyklu Edukacja bez Barier nt. „*Niepełnosprawni w systemie oświaty i na rynku pracy*” członkowie zarządu wzięli udział w panelu dyskusyjnym, a przewodniczący Sekcji wygłosił referat dotyczący doświadczeń pedagoga specjalnego działającego w organizacji/stowarzyszeniu na rzecz młodzieży z wadą słuchu i mowy.

Przedyskutowano też konieczność dokonania zmian (zgodnie z postulatem Sekcji) w ramowym planie nauczania w gimnazjum specjalnym. Zaproponowano zmniejszenie liczby godzin zajęć uczniów na rzecz przedmiotu „praca-technika”, poza tym rozważano zasadność dotychczasowego wymiaru godzin i sprawdzianu końcowego z języka angielskiego, zwłaszcza dla uczniów szkół dla niesłyszących.

Interesującym forum wymiany doświadczeń pedagogów specjalnych była ogólnopolska konferencja (z udziałem ok. 200 osób) pn. „Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka szansą jego

edukacji szkolnej”, która odbyła się w marcu 2010 r. Jej współorganizatorami był Okręg Śląski ZNP i Okręgowa Sekcja Szkolnictwa Specjalnego (której przewodniczącą jest kol. Maria Nowacka) oraz Sekcja krajowa.

W wyniku dyskusji w gronie członków zarządu Sekcji oraz inicjatywy i licznych konsultacji prowadzonych przez sekretarza Sekcji Aleksandrę Skorniak, Wielkopolskie Kuratorium Oświaty wyraziło zgodę na innowację pedagogiczną uruchomienia klasy szkoły zawodowej. Dwuletnia ZSZ przysposabiająca do pracy uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim ze znaczną niepełnosprawnością ruchową (porażeniem czterech kończyn) została ulokowana w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Poznaniu.

Członkowie sekcji realizując na każdy rok planowane zamierzenia czynnie i konstruktywnie uczestniczyli w:

- * przekazywaniu uwag dot. projektu rozporządzenia MEN zmieniającego rozporządzenie w sprawie planów nauczania w szkołach publicznych
- * szkoleniach zarządów sekcji zawodowych organizowanych przez ZG ZNP i Zespół Polityki Edukacyjnej
- * opiniowaniu dokumentów z zakresu szkolnictwa specjalnego, przekazywanych do konsultacji ze związkami zawodowymi.

W ramach opinii i propozycji w zakresie szkolnictwa specjalnego oceniono:

- * proponowany model szkolnictwa zawodowego dla uczniów niepełnosprawnych
- * realność ramowych planów nauczania w gimnazjach i szkołach zawodowych
- * procedury egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Uznano, że do specyfikacji zawodów wprowadzić należy – dla uczniów upośledzonych intelektualnie i z dysfunkcjami sprzężonymi – zawód „pomocnik...”, np. „pomocnik stolarza”.

Ponadto zauważono, że szkoły ogólnodostępne muszą w większym stopniu uwzględniać metody i formy pracy z uczniami z różnymi niepełnosprawnościami.

Podczas szkoleń i konferencji organizowanych przez ZG ZNP, członkowie Sekcji aktywnie uczestniczyli w pracach i dyskusjach panelowych. Przewodniczący Sekcji prowadził i kierował pracami panelu „Przygotowanie do funkcjonowania społeczno-zawodowego uczniów niepełnosprawnych”. Wystąpienie przewodniczącego Sekcji na konferencji było opublikowane w materiałach wydanych przez ZG ZNP. Niektórzy członkowie zarządu Sekcji oraz jej przewodniczący wypowiadali się na łamach „Głosu Nauczycielskiego” nt. obecnych form kształcenia w szkole specjalnej i kształcenia integracyjnego.

Dzięki znacznemu zaangażowaniu Janiny Chudyby, członka zarządu sekcji, w czerwcu 2009 r. odbyło się w Krakowie wyjazdowe posiedzenie zarządu Sekcji z udziałem Sekcji Szkolnictwa Specjalnego Okręgu Małopolskiego. Biorący w nim udział przedstawiciele wiodących szkół i placówek specjalnych, reprezentanci organu prowadzącego i nadzoru pedagogicznego dyskutowali nt. problemów środowiska nauczycieli i ich uczniów oraz zaprezentowanych rozwiązań edukacyjnych w nauczaniu dzieci i młodzieży ze spektrum autyzmu. Podczas posiedzenia poruszono również niepokojący problem wyprowadzania z placówek specjalnych bibliotek szkolnych, w których pracują przygotowani do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym nauczyciele-bibliotekarze. W ostatnim roku kadencji zarządu Sekcji, poza analizowaniem i opiniowaniem bieżących projektów aktów prawnych w zakresie kształcenia specjalnego, podjęto próbę sformułowania ankiety dla poznania stanowiska nauczycieli/dyrektorów w sprawie form i jakości doradztwa zawodowego dla uczniów w szkołach specjalnych. Wyniki przeprowadzonej ankiety mogą stanowić okazję do analizy i dyskusji nauczycieli szkół specjalnych nt. edukacyjnych perspektyw uczniów niepełnosprawnych i ich możliwości realizacji na rynku pracy.

Sukcesem działań zarządu i członków Sekcji, w tym wiceprzewodniczącej Marii Nowackiej, zakończyła się zorganizowana i przeprowadzona w marcu 2010 r. w Katowicach konferencja pn. „Rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych” (uczniów i absolwentów specjalnych placówek oświatowych). Wystąpienia krajowych prelegentów: dyrektorów szkół i ośrodków, prezesów stowarzyszeń, przedstawicieli samorządu, zakładów pracy itp. utwierdziły organizatorów w przekonaniu

jak bardzo aktualne i wymagające szybkiego rozwiązania są problemy osób niepełnosprawnych wchodzących w życie dorosłe i do pracy zawodowej. Poza tym unaocznili również fakt, że w Polsce jest wiele organizacji, szkół, zakładów i osób, którzy skutecznie i z dużym powodzeniem zajmują się edukacją i rehabilitacją niepełnosprawnych. Niestety, w ramach dotychczasowej działalności Sekcji nie udało się, mimo podejmowanych prób, zrealizować bilateralnego programu wymiany (w tym turystycznej) ze związkowcami-pedagogami specjalnymi z innego poza Polską kraju Europy.

Sekcja Opieki nad Dzieckiem

Sekcja Opieki nad Dzieckiem ZG ZNP skupiła się głównie na rozpoznaniu problemów pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, działaniach wspomagających zarządy oddziałów ZNP w rozwiązywaniu tych problemów oraz opiniowaniu aktów prawnych.

W 2007 roku Sekcja przeprowadziła obszerne badania ankietowe dotyczące funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych. Badania potwierdziły, że usytuowanie zadań związanych z opieką nad dzieckiem w systemie pomocy społecznej nie było posunięciem słusznym. Nie rozwinięto rodzinnych form opieki, brak jest rzetelnej i skutecznej pracy z rodziną dziecka, obniżono limity miejsc w placówkach, w rezultacie jest ich za mało i są przepełnione. W poszukiwaniu oszczędności odebrano kadrze pedagogicznej prawo do zatrudniania na podstawie ustawy Karta Nauczyciela, co w niekorzystny sposób wpłynęło na jakość pracy placówek (nadmierne przeciążenie pracą, brak doskonalenia zawodowego, niskie, nieadekwatne do ponoszonego wysiłku wynagrodzenia, duża rotacja pracowników). Szczególnie odczuwalny jest brak placówek interwencyjnych typu resocjalizacyjnego w systemie oświaty, co powoduje, że do placówek opiekuńczo-wychowawczych przyjmowani są małoletni, zagrożeni demoralizacją i niedostosowani społecznie. Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło czasu pracy wychowawców zatrudnionych na zasadach ogólnych, wykonywanej bezpośrednio z dzieckiem, wynagrodzeń tych pracowników i pracowników niepedagogicznych, dyżurów nocnych. Badania te pozwoliły na zidentyfikowanie najważniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem placówek i dostarczyły merytorycznych argumentów, dzięki którym udało się dokonać korzystnych zmian w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (nowelizacja z 2007 r.).

Wnioski opracowane na podstawie badań ankietowych zostały przekazane do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W oparciu o nie resort pracy skierował za pośrednictwem dyrektorów wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich pismo do dyrektorów placówek, w którym – powołując się na badania przeprowadzone przez ZNP – wskazał najważniejsze problemy i nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówek opiekuńczo-wychowawczych, prosząc jednocześnie o ich wyeliminowanie.

Sekcja opracowała poradnik *Placówki opiekuńczo-wychowawcze*, który miał przybliżyć prezesom oddziałów ZNP przepisy obowiązujące w systemie pomocy społecznej i zapewnić skuteczną pomoc pracownikom placówek. Poradnik wraz ze zmianami w przepisach prawa był nowelizowany w 2007 i 2010 roku.

Zarząd Sekcji skierował (w 2006, 2008 i 2010 roku) do prezesów okręgów ZNP pisma z informacjami dotyczącymi zadań zakładowych organizacji związkowych w placówkach podległych pomocy społecznej i proponowanych zmian w przepisach prawa dotyczących placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W marcu 2008 roku Sekcja otrzymała do konsultacji projekt *założeń do ustawy o pieczy zastępczej*, do którego przekazała krytyczne uwagi, częściowo uwzględnione przez resort. Projekt ustawy miał być gotowy w sierpniu 2008 r., jednak pojawił się dopiero w lutym 2010 r. W tym okresie Sekcja monitorowała stan prac nad tym aktem prawnym, spotykając się z przedstawicielami MpiPS w celu uzyskania bieżących informacji.

Niestety, zarówno w marcu 2008 r. jak i w lutym 2010 roku, kiedy projekt ustawy przekazany został do związkowej konsultacji odzew środowiska był znikomy. Do ZG ZNP wpłynęło niewiele uwag. Opinię do projektu ustawy o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* ZNP przekazał

w ustawowym terminie, wyraził w niej m. in. zdecydowany sprzeciw wobec próby pozbawienia pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych prawa do zatrudnienia na podstawie przepisów Karty Nauczyciela. W marcu 2010 r. Zarząd Główny ZNP przyjął również stanowisko w tej sprawie.

W maju 2010 r. ZG ZNP przy wsparciu Sekcji zorganizował debatę poświęconą projektowi ustawy o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej*. W debacie udział wzięli prezes ZNP Sławomir Broniarz, wiceprezes Krzysztof Baszczyński, przedstawiciele parlamentu, MPiPS, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych z całego kraju oraz związkowcy. Sekcja przygotowała prezentację obejmującą zakres zmian ustawowych, wskazała mocne i słabe strony proponowanych regulacji oraz zwróciła uwagę na zagrożenia. Ze strony przedstawiciela parlamentu uzyskano zapewnienie, że projekt ustawy procedowany będzie w sposób otwarty i zostanie poprzedzony wysłuchaniem publicznym.

Zarząd Sekcji opracował i udostępnił pracownikom placówek opiekuńczo-wychowawczych projekt pisma adresowanego do MPiPS i Sejmu z protestem przeciwko łamaniu przez rząd umowy społecznej, jaką było utrzymanie prawa do kontynuowania zatrudnienia na podstawie KN pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zarząd Sekcji czynnie uczestniczył w tworzeniu opinii do projektów aktów prawnych, m.in. do ustawy o *zawodzie pracownika socjalnego*, założeń do ustawy o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* i projektu tej ustawy oraz rozporządzeń: w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, w sprawie rodzin zastępczych, w sprawie nadzoru nad przestrzeganiem standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

Na bieżąco udzielane były porady wszystkim pracownikom placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy zwracali się z problemami, podejmowano też interwencje w przypadkach zamiarów likwidacji domów dziecka.

W 2010 roku Sekcja ponownie wystąpiła do ministerstwa pracy w sprawie czasu pracy pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych zatrudnionych na podstawie Kodeksu pracy. Od wielu lat do społeczeństwa poprzez media dociera hasło „zlikwidujemy domy dziecka”, prowadzone są liczne kampanie społeczne mające na celu uwrażliwienie społeczeństwa i pozyskanie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Trudno dyskutować ze słusznym założeniem, że każde dziecko powinno wychowywać się w rodzinie bądź w warunkach zbliżonych. Założenia kolejnych reform były jednak często oderwane od rzeczywistości. ZNP był przeciwny przeniesieniu opieki nad dzieckiem z systemu oświaty do pomocy społecznej. Kiedy jednak stało się to faktem, podejmowano szereg działań na rzecz prawidłowego funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych. Kolejne zmiany rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych były wynikiem tych działań. Strona rządowa podjęła też kilka prób „wyjęcia” spod Karty Nauczyciela pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo – wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, które skutecznie – jak do tej pory – udawało się blokować.

Sekcja Poradnictwa i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

W I połowie kadencji prace Sekcji koncentrowały się wokół doradztwa zawodowego w szkołach, które wymaga komplementarnego wsparcia. Wypracowane przez Sekcję stanowisko w sprawie sytuacji doradztwa zawodowego i poradni psychologiczno-pedagogicznych wskazało na obszary zaniedbań i potrzebę podjęcia działań zmierzających do zwiększenia dostępności i skuteczności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym również profesjonalnego doradztwa zawodowego.

W trosce o zwiększenie skuteczności zmian Sekcja zainicjowała dyskusję – z udziałem przedstawiciela KOWEZiU – na temat kierunków działań naprawczych w poradnictwie zawodowym, wskazując na brak zaplecza diagnostycznego i wsparcia merytoryczno-metodycznego. Sekcja negatywnie oceniła przejście pracowni doradztwa zawodowego CMPPP przez KOWEZiU.

Ponadto Zarząd Sekcji nawiązał współpracę ze Stowarzyszeniem Doradców Zawodowych. Wyrazy podziękowania należą się Koleżance Annie Wierzchowskiej-Szymanek, która ze szczególnym

zaangażowaniem argumentowała potrzeby poradnictwa zawodowego i nagłaśniała wypracowane przez Sekcję postulaty w środowisku związkowym i pozazwiązkowym.

Dorobkiem sekcji są dwie prace badawcze.

Pierwsza dotyczy „*Potrzeb i warunków pracy pedagoga szkolnego*”. Zebrany materiał potwierdził podstawowe słabości funkcjonowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach: brak wsparcia ze strony innych specjalistów, duże obciążenie zadaniami wykraczającymi poza ustawowy zakres obowiązków, nieodpowiednie warunki pracy itp. Pozwolił też zobrazować bardzo zróżnicowany wymiar zatrudnienia, trudności w realizacji zakresu czynności, jak również potrzeby pedagogów szkolnych.

Pytania drugiego badania ankietowego dotyczyły obowiązkowego wymiaru godzin nauczycieli specjalistów zatrudnionych w publicznych przedszkolach i szkołach, dla których pensum godzin określa organ prowadzący. Uzyskane wyniki potwierdziły, że niektóre organy prowadzące określiły zbyt wysoki obowiązkowy wymiar godzin (do 30 godzin), w stosunku do najczęściej występującego (20 godzin). Na przestrzeni lat 2008 i 2009 nie odnotowano tendencji do masowego zwiększania pensum godzin dla zatrudnionych specjalistów. Zebrane wyniki wskazują również na „białe plamy” – braki w zatrudnieniu specjalistów we wszystkich badanych placówkach.

Niekwestionowanym sukcesem Sekcji było spotkanie z ministrem edukacji Katarzyną Hall, które odbyło się w kwietniu 2009 r. W aspekcie historycznym było to pierwsze spotkanie tej rangi. Przedmiotem debaty była wyłącznie problematyka poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w edukacji.

Przełom lat 2009/2010 obfitował w zdarzenia mające istotny wpływ na dalszy kształt i rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i zdominował pracę zarządu Sekcji. Zapowiadane przez resort edukacji kierunki zmian w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej zostały opublikowane i poddane pozorowanej konsultacji społecznej. W organizowanych przez MEN konferencjach regionalnych uczestniczyli m. in. członkowie Sekcji, jednak czas przeznaczony przez organizatorów na dyskusję praktycznie uniemożliwił rzeczyswą, merytoryczną wymianę argumentów.

Członkowie zarządu zwrócili się więc bezpośrednio do swoich środowisk zawodowych i po zebraniu opinii wypracowali wstępną opinię na temat proponowanych przez Ministerstwo kierunków zmian. Popierając potrzebę zmian doskonalących system pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz system kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wskazali na słabości w propozycji MEN, które mogą utrudnić, bądź uniemożliwić wdrożenie proponowanej reformy.

Kolejnym etapem było wypracowanie opinii do czterech projektów aktów prawnych wprowadzających założenia MEN w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i w systemie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Niestety, zdaniem Sekcji przedłożone projekty aktów prawnych stanowiły powielenie materiału promującego kierunki zmian. Nie uwzględniały one realnych uwarunkowań, uwag środowiska oraz nie gwarantowały oczekiwanych zmian systemowych.

Zarząd Sekcji uczestniczył również w tworzeniu szeregu innych opinii do projektów aktów prawnych, które dotyczyły m. in. zawodu psychologa, orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego, wczesnego wspomaganie, ramowych programów nauczania.

Sekcja Szkolnictwa Ogólnokształcącego i Bibliotekarska

W pierwszej połowie kadencji praca Sekcji koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących wynagrodzeń nauczycieli uczestniczących w egzaminach maturalnych, w tym nauczycieli przeprowadzających część ustną egzaminu oraz oceny przebiegu egzaminu maturalnego. Sekcja zajmowała się również oceną funkcjonowania Internetowych Centrów Informacji Multimedialnej (ICIM).

W spotkaniach Sekcji w sprawie wynagrodzeń nauczycieli i oceny egzaminu maturalnego uczestniczył dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Zwracano uwagę m.in. na sprzeczności prawne wynikające z propozycji finansowania egzaminatorów w ramach subwencji (regulacja taka jest

sprzeczna z systemem wynagradzania nauczycieli) oraz uchybienia proceduralne komplikujące sprawne przeprowadzenie egzaminu maturalnego.

Sekcja przeprowadziła również badanie ankietowe w sprawie funkcjonowania ICIM. Wykazały one potrzebę zwiększania środków finansowych na doposażenie pracowni i wymianę zużytego sprzętu. Ponadto respondenci podkreślali znaczne obciążenie nauczycieli bibliotekarzy szkolnych zadaniami związanymi z wykonywaniem funkcji opiekuna pracowni i w związku z tym potrzebę przydzielenia dodatkowych godzin przeznaczonych na ich realizację oraz konieczność kontynuowania cyklu kursów podstawowych dla osób pełniących funkcję opiekuna. Wyniki badań przekazano do resortu edukacji. W 2008 roku Zarząd Główny zwrócił się – na wniosek Sekcji – do okręgów ZNP w sprawie przekazania informacji na temat funkcjonowania doradztwa metodycznego, bibliotek pedagogicznych oraz ewentualnie dalszych problemów związanych z funkcjonowaniem ICIM. Ponadto w związku z pracami nad nowelizacją ustawy o bibliotekach Zarząd Główny i zarząd Sekcji wsparli postulaty środowiska nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

W okresie sprawozdawczym odbywały się nie tylko posiedzenia samego zarządu Sekcji, lecz także wspólne posiedzenia z Komisją Pedagogiczną.

Przedmiotem obrad wspólnego posiedzenia w marcu 2008 roku były zagrożenia wynikające z polityki prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej wobec systemu edukacyjnego. Do najważniejszych z nich zaliczono:

- * plany dotyczące umożliwienia przekazywania prowadzenia szkół przez fundacje i stowarzyszenia,
- * propozycje założeń programowych i organizacyjnych w szkolnictwie ponadgimnazjalnym,
- * zamiar likwidacji kuratoriów oświaty,
- * brak postępu w rozmowach płacowych między przedstawicielami resortu i ZNP.

Omawiane były również problemy związane ze wczesnym wspomaganie uczniów.

Członkowie Zarządu Sekcji uczestniczyli w debacie „Wychowanie przedszkolne warunkiem wyrównywania szans edukacyjnych”, która odbyła się w Warszawie w dniach 6-7 marca 2008 roku.

Temat zagrożeń dla systemu edukacyjnego i nauczycieli kontynuowany był podczas szkolenia zarządów sekcji zawodowych w Szklarskiej Porębie w kwietniu 2008 roku. Wiceprezes ZG ZNP wskazywał na bardzo trudną sytuację, w jakiej znaleźli się nauczyciele wobec głębokiej decentralizacji w oświacie. Zebrani dyskutowali o zamiarach całkowitej likwidacji Karty Nauczyciela, możliwościach przekształcania szkół, likwidacji kuratoriów, decentralizacji wynagrodzeń nauczycieli, o forsowanej przez MEN koncepcji bonu oświatowego, o stopniowej prywatyzacji szkół przez samorządy i przekazywaniu ich fundacjom i stowarzyszeniom. Wszyscy uczestnicy szkolenia wyrażali sprzeciw wobec zapowiadanych zmian, poparli dotychczasowe działania kierownictwa ZNP, deklarując pomoc w postaci informacji o szkodliwych działaniach niektórych samorządów, jakie spotyka się w różnych środowiskach.

W 2008 roku zarząd Sekcji dyskutował również nad funkcjonowaniem doradztwa metodycznego. Przyjęto ustalenie, że w celu dogłębnego zbadania problemu doradztwa metodycznego prezesa okręgów zostaną zobligowani do przesłania informacji na temat funkcjonowania doradztwa metodycznego w każdym województwie. W oparciu o te materiały Zarząd Sekcji zobowiązał się opracować stanowisko w tej kwestii.

W trakcie szkolenia dla zarządów sekcji zawodowych w Zakopanem w marcu 2009 roku oprócz stałych tematów, takich jak informacja o działaniach Związku w sprawie płac nauczycieli, zmian w ustawie o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela, członkowie zarządu Sekcji dyskutowali na temat kierunków zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego i ramowych planach nauczania po odbytej konsultacji stosownych projektów MEN. Głównym wnioskiem z dyskusji nad proponowanymi zmianami było stwierdzenie, że prowadzą one do obniżenia poziomu nauczania w polskich szkołach, a także są zagrożeniem dla nauczycieli w kwestiach dotyczących zatrudniania.

Działalność Sekcji w 2009 roku zdominowały problemy związane z funkcjonowaniem bibliotek szkolnych (posiedzenia zarządu w czerwcu i grudniu). Był to rezultat bezprawnych działań niektórych samorządów (Jarocin, Wrocław) polegających na likwidacji bibliotek szkolnych i włączaniu ich do bibliotek publicznych. W czerwcowym posiedzeniu zarządu Sekcji uczestniczyli przedstawiciele

Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, a także nauczyciele bibliotekarze z wybranych okręgów. Dyskutowano o nieprawidłowościach związanych z zatrudnianiem nauczycieli bibliotekarzy i przydzielaniem im zadań niebędących w ich kompetencjach, o braku standardów wyposażenia i zatrudnienia w bibliotekach szkolnych, a nade wszystko o przypadkach łamania prawa przez niektóre samorządy, gdzie likwidowane są biblioteki szkolne i włączane do bibliotek publicznych. Uczestnicy posiedzenia zwrócili się do kierownictwa ZNP z prośbą o podjęcie pilnych działań, które zapobiegłyby procesowi likwidacji bibliotek szkolnych. Takie działania wielokierunkowe zostały podjęte, czego rezultatem było wycofanie niekorzystnych dla bibliotek szkolnych projektów aktów prawnych z Sejmu. Wobec zapowiedzi środowisk samorządowych, które zamierzają nadal forsować niekorzystne dla środowiska oświatowego i szkół projekty, konieczny jest monitoring tych działań i natychmiastowe reagowanie.

W grudniu 2009 r. Sekcja podjęła prace nad przygotowaniem projektu standardów pracy biblioteki szkolnej. W tej sprawie nawiązano współpracę z Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich i Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich.

2 marca 2010 roku zarząd Sekcji dyskutował nad propozycją zmian w art. 67 ustawy o systemie oświaty dotyczących bibliotek szkolnych. Przyjęta została jednogłośnie wersja nakładająca na szkołę obowiązek zapewnienia uczniom możliwości korzystania z biblioteki szkolnej w godzinach pracy szkoły (tj. nie krócej, niż czas trwania zajęć lekcyjnych) oraz zakładająca, że biblioteka szkolna funkcję biblioteki publicznej może pełnić jedynie w przypadku, gdy na terenie gminy nie funkcjonuje ani jedna biblioteka publiczna – jest to możliwe po godzinach pracy szkoły.

Z propozycjami zmian w ustawie o systemie oświaty zapoznani zostali zaproszeni na posiedzenie przedstawiciele Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich i innych organizacji bibliotekarskich, które wspierają działania ZNP w obronie bibliotek szkolnych. Zaproszeni goście poparli propozycję zmian w ustawie o systemie oświaty w kwestii bibliotek szkolnych i zadeklarowali wsparcie dla działań Związku.

16 czerwca 2010 roku w siedzibie ZNP w Warszawie odbyła się konferencja „Przyszłość bibliotek szkolnych” zorganizowana wspólnie przez ZNP, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, w której czynny udział wzięli członkowie zarządu Sekcji. Obecni byli również posłowie na Sejm, przedstawiciele MEN, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dyrektorzy szkół oraz nauczyciele bibliotekarze. Główne wystąpienia na konferencji dotyczyły roli biblioteki szkolnej, a także standardów pracy biblioteki szkolnej, jako warunku prawidłowego jej funkcjonowania. Przedstawiona została również propozycja zmian w ustawie o systemie oświaty dot. bibliotek szkolnych, której posłowie zobowiązali się nadać bieg legislacyjny. Pierwsze czytanie projektu ustawy odbyło się we wrześniu, obecnie nad projektem pracuje Podkomisja stała do spraw jakości kształcenia i wychowania.

Członkowie Sekcji konsultowali projekty aktów prawnych, dotyczące w szczególności:

- * podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- * ramowych planów nauczania,
- * ramowych statutów szkół publicznych,
- * oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych.

Przedstawiciel zarządu Sekcji uczestniczył w V Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego na temat „Przyszłość bibliotek – biblioteki przyszłości”, które odbyło się w Częstochowie w kwietniu 2009 r.

Sekcja Szkolnictwa Zawodowego, Rolniczego i Kształcenia Ustawicznego

Sekcja konsultowała ze środowiskiem oświatowym i opiniowała projekty rozporządzeń ministra właściwego do spraw oświaty, w szczególności te dotyczące kształcenia zawodowego i ustawicznego. Projekty tych rozporządzeń dotyczyły szkolenia kandydatów na egzaminatorów, egzaminów eksternistycznych, standardów wymagań egzaminacyjnych (w tym egzaminów eksternistycznych),

warunków i sposobu oceniania i egzaminowania, ramowych planów nauczania, statutów szkół, klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, funkcjonowania publicznych placówek kształcenia ustawicznego, publicznych placówek kształcenia praktycznego oraz publicznych ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, podstaw programowych kształcenia w zawodach, organizacji praktycznej nauki zawodu.

W sierpniu 2007 r. przedstawiciele Sekcji opiniowali dokument pt. „Polityka edukacyjna Rządu w zakresie szkolnictwa zawodowego” przedstawiony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na posiedzeniu Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. W przygotowanej opinii Sekcja podnosiła, że przy poparciu Związku dla kierunków modernizacji szkolnictwa zawodowego proponowanych przez MEN należy postulować o podjęcie przez resort edukacji takich działań, jak zintensyfikowanie prac legislacyjnych związanych z publikowaniem w drodze rozporządzeń podstaw programowych dla zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zwiększenie częstotliwości dokonywania zmian w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego ze względu na zmieniający się dynamicznie rynek pracy, stworzenie na szczeblu centralnym systemu zachęt dla pracodawców organizujących we współpracy ze szkołami praktyczną naukę zawodu, przyspieszenie prac związanych z pełnym wykorzystaniem środków unijnych przeznaczonych na wyposażenie technodydaktyczne CKU, CKP i szkolnych ośrodków egzaminowania zawodowego, stworzenie krajowego systemu ram kwalifikacji oraz centralnej instytucji certyfikującej kwalifikacje zawodowe zdobyte w systemie kształcenia nieformalnego, wzmocnienie systemu doradztwa i poradnictwa zawodowego w szkołach, powołanie międzyresortowego zespołu ds. kształcenia zawodowego, a także opracowanie i wdrożenie długofalowego programu wzrostu nakładów na oświatę, w tym zwiększenie środków na edukację zawodową w ramach subwencji oświatowej.

Na posiedzeniu zarządu w grudniu 2007 r. Sekcja zaopiniowała dokument programowy przedstawiony przez MEN pt. „Kształcenie zawodowe w nowej rzeczywistości”. Do zaprezentowanego materiału przekazano merytoryczne uwagi członków Sekcji.

W okresie sprawozdawczym z udziałem Sekcji trwały intensywne prace zespołu opiniodawczo-doradczego Ministra Edukacji Narodowej do spraw założeń reformy programowej i strukturalnej szkolnictwa zawodowego. Członkowie Sekcji służyli fachową pomocą przedstawicielom ZG ZNP w tymże zespole, zgłaszając liczne propozycje zmian w przepisach prawa niezbędnych dla kształcenia w szkołach zawodowych. Propozycje te dotyczyły m.in. modyfikacji ministerialnej klasyfikacji zawodów szkolnych, systemu doradztwa zawodowego w szkołach, budowania systemu internetowej informacji edukacyjno-zawodowej oraz systemu internetowego poradnictwa edukacyjno-zawodowego, wyodrębnienia w zawodach kwalifikacji składowych, powiązania klasyfikacji zawodów z Europejskimi Ramami Kwalifikacji, zwiększenia czasu trwania praktycznej nauki zawodu, uwzględnienia w klasyfikacji zawodów szkolnych zawodów pomocniczych adresowanych do uczniów niepełnosprawnych intelektualnie, dostosowania kompetencji kadry dydaktycznej do wymagań systemu nowoczesnego kształcenia zawodowego (w tym kształcenia modułowego w zawodzie), modyfikacji systemu organizacji i oceniania zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, przystosowania egzaminów zawodowych do potrzeb absolwentów o różnym stopniu niepełnosprawności poprzez dostosowanie architektoniczne ośrodków egzaminowania oraz uzupełnienie składów komisji egzaminacyjnych o specjalistów wspierających niepełnosprawnych, realizacji praktycznej nauki zawodu w warunkach nauczania indywidualnego, sposobu wykorzystania środków unijnych dla wsparcia szkolnictwa zawodowego.

W kwietniu 2007 r. w siedzibie Zarządu Głównego ZNP miało miejsce spotkanie poświęcone oświacie rolniczej. Tematem obrad była możliwość przejmowania szkół rolniczych i leśnych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od jednostek samorządu terytorialnego oraz sposób sprawowania nadzoru pedagogicznego nad tymi szkołami. W posiedzeniu brali udział przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, członkowie Sekcji i pracownicy

ZG ZNP. Efektem spotkania było wypracowanie stanowiska w sprawie szkół rolniczych i leśnych, które po zatwierdzeniu przez Prezydium ZG ZNP zostało przekazane do Związku Powiatów Polskich, resortów rolnictwa i edukacji oraz organów prowadzących szkoły. Stanowisko zostało umieszczone również na stronie internetowej Związku.

Na zorganizowanych posiedzeniach Sekcji, a także podczas wspólnych posiedzeń przewodniczących różnych sekcji i komisji pracujących przy Zarządzie Głównym ZNP, członkowie Sekcji podejmowali różne działania służące wypracowaniu stanowiska Związku w sprawach dotyczących szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego.

20 stycznia 2009 r. w siedzibie Zarządu Głównego ZNP odbyło się wspólne posiedzenie przewodniczących sekcji zawodowych poświęcone omówieniu aktualnych działań Ministerstwa Edukacji Narodowej, powstałych w ich wyniku zagrożeń dla oświaty publicznej oraz zajęcia wobec nich odpowiedniego stanowiska przez Związek.

27 października 2009 r. w Zarządzie Głównym ZNP odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Pedagogicznej, Komisji Socjalnej i Ochrony Pracy oraz przewodniczących sekcji zawodowych. Celem spotkania była analiza aktualnych problemów oświatowych i omówienie kierunków działań ZNP. Przewodnicząca Sekcji Danuta Polak w podsumowaniu posiedzenia wyraziła opinię na temat projektowanego przez MEN systemu egzaminów końcowych dostosowanych zakresowo do nowej podstawy programowej.

W roku 2010 (24 kwietnia) również w siedzibie ZG ZNP członkowie Zarządu Sekcji spotkali się z przedstawicielem MEN Jackiem Falkowskim – głównym specjalistą Wydziału Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Tematem spotkania był opracowany przez Ministerstwo projekt modernizacji kształcenia zawodowego w Polsce, którego wdrożenie Ministerstwo planuje na rok 2012. Obecni na posiedzeniu wysłuchali informacji przygotowanej dla ZNP przez Ministerstwo, jak również zadali przedstawicielowi Ministerstwa szereg pytań szczegółowych dotyczących różnych aspektów planowanej reformy. W dyskusji wskazano wiele problemów i obaw związanych z wdrażaniem zmian. Dotyczyły one m.in.: likwidacji niektórych typów szkół, dualizmu organów prowadzących szkoły rolnicze, organizowania praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, rzemiośle i centrach kształcenia zawodowego, zainteresowania pracodawców kształceniem zawodowym, mechanizmów eliminujących nieprawidłowości występujące w procesie kształcenia młodocianych pracowników, wymagań kształcenia zawodowego niedostosowanych do możliwości ucznia niepełnosprawnego, braku kwalifikacji zawodowych osiągalnych przez uczniów szkół specjalnych, braku zapisu na świadectwie szkolnym informacji o kształceniu zawodowym, niebezpieczeństwie spadku zainteresowania uczniów kształceniem szkolnym na rzecz kursów, negatywnych skutków zaniechania oddziaływań wychowawczych i społecznych na uczestników kursów zawodowych, braku regulacji w zakresie przepisów podatkowych dla pracodawców, nieokreślonych źródeł finansowania kształcenia zawodowego w systemie szkolnym i kursowym. Przedstawiciel Ministerstwa nie był w stanie odpowiedzieć na wszystkie zadane mu pytania, zapewnił jednak, że uwagi Związku przekaże twórcom reformy szkolnictwa zawodowego.

Sekcja włączyła się we współorganizowaną przez Zarząd Główny ZNP I debatę z cyklu Edukacja bez Barrier pt. „Krajowy rynek pracy wyzwaniem dla szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego”. Debata odbyła się w gmachu Zarządu Głównego ZNP 24 maja 2007 r. Uczestnikami debaty były związki pracodawców, rzemiosła, przedstawiciele ministerstw, organów prowadzących szkoły i dyrektorzy szkół. Przedstawiciele Sekcji bardzo czynnie uczestniczyli w formułowaniu wniosków z debaty, które zostały przekazane ministerstwom wiodącym dla zawodów, pracodawcom, parlamentarzystom oraz organom prowadzącym i nadzorującym szkoły. Wnioski zostały umieszczone również na stronie internetowej Związku. Postulowano w nich o realizację działań związanych z uznaniem edukacji zawodowej i ustawicznej jako priorytetu kształcenia dla rynku pracy, wsparcie finansowe kształcenia zawodowego ze środków unijnych oraz powiązanie kształcenia zawodowego z lokalnym rynkiem pracy.

11 i 12 października 2007 r. przedstawiciele Sekcji uczestniczyli w konferencji o krajowych ramach kwalifikacji w ramach europejskiego dialogu na temat aktualnych wyzwań i innowacyjnych rozwiązań w kształceniu zawodowym. Celem konferencji była wymiana doświadczeń i wiedzy związanej z reformą kształcenia zawodowego w różnych krajach europejskich, jak również stworzenie warunków do stałej współpracy zainteresowanych krajów i instytucji z obszaru edukacji zawodowej.

W marcu 2008 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej, na którym dyskutowano o kierunkach zmian w kształceniu zawodowym.

Członkowie Sekcji brali udział w projekcie Innovet, którego współorganizatorami były edukacyjne związki zawodowe z Niemiec (GEW) i Polski (ZNP), konfederacje związków zawodowych i instytuty badawcze z Niemiec i Austrii, a który finansowany był przez Komisję Europejską. Celem tego projektu było przeanalizowanie stanu przygotowań krajów członkowskich UE do wprowadzenia Europejskich Ram Kwalifikacji. W ramach tego projektu członkowie zarządu Sekcji uczestniczyli w konferencji w Hamburgu (w kwietniu) oraz w Warszawie (we wrześniu 2008 r.).

W dniach 30-31 marca 2009 r. odbyło się w Zakopanem szkolenie zarządów sekcji zawodowych, którego celem było zwiększenie skuteczności działań członków sekcji. Szkolenie obejmowało zmiany w prawie oświatowym oraz analizę jakości oddziaływań wychowawczych szkoły w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole.

Członkowie Zarządu Sekcji uczestniczyli również w posiedzeniach okręgowych sekcji zawodowych i regionalnych konferencjach dot. kierunków zmian w szkolnictwie zawodowym i kształceniu ustawicznym, organizowanych przez resort edukacji w poszczególnych województwach od stycznia do kwietnia 2010 roku.

Sekcja Kształcenia i Doskonalenia Nauczycieli

W roku 2007 Sekcja wypracowała projekt wystąpienia do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w sprawie zarekomendowania przez Radę władzom uczelni kształcących nauczycieli propozycji ujednolicenia nazewnictwa w specjalnościach nauczycielskich ze względu na problemy związane z uznawaniem kwalifikacji nauczycieli. ZG ZNP skierował w tej sprawie wystąpienie do przewodniczącego RGSzW. Jednak ze względu na autonomię szkół wyższych wprowadzenie tego rodzaju regulacji okazało się niemożliwe. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego zobowiązała się przedstawić ten problem uczelniom do rozważenia, zgodnie z posiadanymi przez nie kompetencjami.

W kręgu zainteresowania Sekcji znalazły się ponadto zagadnienia dotyczące sposobu rekrutacji na kierunki nauczycielskie, a także wymagań, jakie powinny być stawiane kandydatom ubiegającym się o indeksy uczelni wyższych kształcących nauczycieli w kontekście ich późniejszej przydatności do zawodu nauczycielskiego. Dyskutowano o celowości przeprowadzenia kampanii promocyjnej na rzecz poprawy wizerunku i podniesienia prestiżu zawodu nauczycielskiego, a także o poważnym problemie, jakim jest syndrom wypalenia zawodowego.

Sekcja podjęła również działania mające na celu zmianę kryteriów oceny pracy nauczyciela, jednak po wnikliwej analizie materiałów merytorycznych uznano, że zagadnienie to jest wystarczająco rozpoznane i opracowane.

W roku 2008 praca Sekcji koncentrowała się wokół problematyki dotyczącej sposobu realizacji pedagogicznych praktyk studenckich w kontekście standardów kształcenia nauczycieli, wypracowano propozycje rozwiązań w tym zakresie.

W 2009 r., w związku z sygnalizowanymi nieprawidłowościami dotyczącymi realizacji art. 70a ustawy Karta Nauczyciela (potwierdziły to wyniki kontroli NIK), zarząd Sekcji opracował kwestionariusz ankiety w celu zdiagnozowania aktualnej sytuacji i określenia skali problemu. Badanie w tym zakresie przeprowadzone zostało na terenie wszystkich okręgów ZNP w okresie od kwietnia do czerwca. Objęto nim 287 jednostek samorządu terytorialnego. W czerwcu wyniki ankiety (łącznie z wnioskami) przedstawiono członkom Zarządu Głównego ZNP (prezentacji dokonała Barbara Redkowska, wiceprzewodnicząca Zarządu Sekcji). W podsumowaniu stwierdzono, że nadal niezbędne jest systematyczne monitorowanie funkcjonowania w praktyce zapisów zawartych w art. 70a KN,

szczególnie dotyczy to podziału i wykorzystania środków przeznaczonych na dofinansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz usprawnienie funkcjonowania doradztwa metodycznego, między innymi poprzez zwiększenie liczby doradców. Ponadto organy prowadzące w większym stopniu powinny wykorzystywać środki przeznaczone na doskonalenie nauczycieli pochodzące z innych źródeł finansowania.

W 2010 r. w związku z nowymi propozycjami Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczącymi pracy nauczyciela z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych zarząd Sekcji zrealizował kolejny projekt badawczy w celu poznania opinii środowiska. Badanie ankietowe przeprowadzono na terenie całego kraju (w kwietniu i maju). Odpowiedzi udzieliło 31.896 nauczycieli. Zdecydowana większość, bo 78 procent badanych było zdania, że uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagają szczególnego traktowania tzn. tworzenia różnych klas (integracyjnych, terapeutycznych itp.). Prawie 62 proc. nauczycieli nie miało jednak szczegółowej wiedzy odnośnie proponowanych przez MEN zmian, 36 proc. deklarowało posiadanie informacji na ten temat. Ankietowani pesymistycznie wyrazili się o przygotowaniu nauczycieli do prowadzenia np. diagnozy pedagogicznej, terapii pedagogicznej, zajęć rewalidacyjnych i procesu resocjalizacji. Ich zdaniem nauczyciele jako grupa zawodowa nie są do wykonywania tych zadań przygotowywani podczas studiów, w odróżnieniu od wykształconych w tym kierunku specjalistów, np. logopedów, pedagogów i psychologów.

Zespół ds. Placówek Resocjalizacyjnych ZG ZNP

Zespół ds. Placówek Resocjalizacyjnych skupia ekspertów – czynnych pracowników placówek resocjalizacyjnych podległych Ministerstwu Sprawiedliwości – rekomendowanych przez zarządy okręgów ZNP. W jego skład wchodzi: Zbigniew Kłys (Okręg Kujawsko-Pomorski), Piotr Orzeł (Okręg Wielkopolski), Krzysztof Przywara (Okręg Lubelski), Piotr Sikora (Okręg Zachodniopomorski). Zespół nie jest powiązany z żadną sekcją zawodową, jego członkowie nie podlegają wyborom (uczestnictwo w pracach zespołu nie jest powiązane z kadencją zarządów), nie wybierają także swojego zarządu. Zadaniem Zespołu jest merytoryczne wspieranie Zespołu Polityki Edukacyjnej ZG ZNP we wszystkich sprawach dotyczących placówek tego typu.

Członkowie Zespołu uczestniczyli w spotkaniach i naradach organizowanych przez resort sprawiedliwości, a także w spotkaniach związków zawodowych działających w placówkach resocjalizacyjnych (NSZZ Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych oraz NSZZ „Solidarność”). Szczególną aktywność wykazuje tu Krzysztof Przywara, który dodatkowo został powołany przez Ministra Sprawiedliwości w skład zespołu opiniującego wnioski o nagrody MS, uczestniczy także w posiedzeniach zespołów opiniujących wnioski o przyznanie Medalu KEN dla pracowników placówek resocjalizacyjnych i rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych.

Do członków Zespołu kierowano do zaopiniowania m.in. projekty:

- * propozycji MS zmian w ustawie Karta Nauczyciela oraz rozporządzenia MENiS w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) w zakresie dotyczącym nauczycieli zatrudnionych w placówkach resocjalizacyjnych
- * roboczej wersji zarządzenia MS w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych
- * regulaminu stanowiącego załącznik do zarządzenia MS w sprawie kryteriów i trybu przyznawania z funduszu specjalnego nagród dla nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych
- * rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich
- * zarządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania z funduszu specjalnego nagród dla nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych (trzykrotnie)

- * rozporządzenia w sprawie dodatków oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz nagród i innych świadczeń (...)
- * rozporządzenia w sprawie szczególnych warunków użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich (...).

17. Praca z młodymi nauczycielami

W okresie sprawozdawczym dokonała się zmiana na stanowisku przewodniczącego Centralnego Klubu. 23 października 2007 r. Zarząd Klubu przyjął rezygnację kol. Adama Rzepki z tej funkcji i ustalił termin wyborów nowego przewodniczącego CKMN. Odbyły się one 3 grudnia, nową przewodniczącą Klubu została wybrana kol. Hanna Bieniek.

Zarząd Klubu zbierał się i na bieżąco omawiał działalność i zadania Klubu, przyjmował plany pracy, organizował szkolenia. Omawiał m.in. rolę młodych nauczycieli w strukturach ZNP, działalność Klubów Młodego Nauczyciela na terenie kraju, rozmawiał także o zmianach w regulaminie działania Klubów. Dyskutowano na temat kryzysu uzwiązkowienia, jego przyczyn zewnętrznych i wewnętrznych, sposobów przeciwdziałania temu zjawisku i uatrakcyjnienia oferty związkowej w celu pozyskania nowych członków. Członkowie Zarządu zapoznali się z informacją o międzynarodowym i europejskim ruchu związkowym, byli także na bieżąco informowani o przebiegu szkoleń i spotkań, w których uczestniczyli przedstawiciele Klubu.

Wzorem lat ubiegłych odbywały się współorganizowane przez Centralny Klub Młodego Nauczyciela Złoty Młodych Nauczycieli:

- * 12 maja 2007 r. – III Złoty Młodych Nauczycieli w Dąbrowie Zielonej. W Złocie, którego hasło przewodnie brzmiało „Młody nauczyciel w wychowującej szkole” wzięło udział 180 osób.
- * w dniach 6-7 czerwca 2008 r. – IV Ogólnopolski Złoty Młodych Nauczycieli w Janowie pod hasłem „Młody nauczyciel a oświatowe programy unijne”. W Złocie uczestniczyło 130 osób.
- * 23 maja 2009 r. – V Jubileuszowy Ogólnopolski Złoty Młodych Nauczycieli w Janowie oraz Bobolicach (część rekreacyjno-turystyczna). W Złocie uczestniczyło 210 osób, a jego tematyka nawiązywała do obchodzonej w tym roku 70. rocznicy powstania TON. Temat wiodący Złotu to „Wzorce osobowe w pracy młodego nauczyciela. 70-lecie powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej”.
- * 25 września 2010 r. – VI Ogólnopolski Złoty Młodych Nauczycieli w Janowie pod hasłem „Młody nauczyciel śladami Kazimierza Wielkiego”.

Przedstawiciele Centralnego Klubu Młodego Nauczyciela uczestniczyli w szeregu zewnętrznych szkoleń:

- * w dniach 11-13 października 2007 r. dwóch członków Zarządu CKMN wzięło udział w organizowanym przez OPZZ w Sokolnikach k. Łodzi szkoleniu dla młodych związkowców, na którym utworzono Klub Młodego Związkowca
- * w dniach 18-20 kwietnia 2008 r. przedstawiciel Zarządu CKMN uczestniczył w odbywającej się w Sokółce ogólnopolskiej konferencji szkoleniowej dla młodych nauczycieli
- * w dniach 19-21 czerwca 2008 r. przedstawiciel Zarządu CKMN wziął udział w organizowanym przez OPZZ w Sokolnikach k. Łodzi posiedzeniu Komisji Młodych OPZZ połączonym ze szkoleniem z zakresu prawa pracy i prawa związkowego oraz funkcjonowania dialogu społecznego na poziomie krajowym i międzynarodowym, a także z zakresu wykorzystywania mediów w propagowaniu działalności związkowej
- * w dniach 30 czerwca – 4 lipca 2008 r. dwóch członków CKMN uczestniczyło w Zakopanem w zorganizowanych przez Fundację im. Friedricha Eberta oraz OPZZ warsztatach „Praca w sektorze młodzieży polskich związków zawodowych – wymiana informacji i doświadczeń”. Było to pierwsze i historyczne spotkanie młodych działaczy związkowych z 3 central: NSZZ „Solidarność”, OPZZ oraz Forum Związków Zawodowych. Tematyka warsztatów obejmowała: omówienie tematu kryzysu uzwiązkowienia oraz sposobów jego przeciwdziałania, określenie

przyczyn ograniczonej reprezentacji młodych osób w różnych poziomach funkcjonowania związków zawodowych, trening negocjacyjny

- * w dniach 26-30 listopada 2008 r. przedstawiciel CKMN wziął udział w odbywających się w Zakopanem warsztatach dla młodych działaczy związkowych z Polski i Niemiec pt. „Młodzi w polskich i niemieckich związkach zawodowych. Wymiana informacji i doświadczeń”. Organizatorem warsztatów była Fundacja im. Friedricha Eberta, współorganizatorami: OPZZ i FZZ. Głównym celem spotkania była dyskusja na temat wzmocnienia roli młodych członków związków zawodowych, większe zaangażowanie młodych pracowników w działalność organizacji związkowych, a także wymiana doświadczeń związkowców z Polski i Niemiec
- * 15-17 kwietnia 2009 r. członkowie CKMN uczestniczyli w odbywającej się w Brukseli X Międzynarodowej Konferencji „Wizja Europy: Solidarność – Sprawiedliwość społeczna – zdrowa Demokracja”. W panelu pt.: „Wyzwania dla związków zawodowych. Młodzi w Europie – wizje dla naszej przyszłości” wzięła udział znaczna grupa młodych związkowców z całej Europy reprezentująca m.in. nasze krajowe centrale związkowe – Forum Związków Zawodowych, OPZZ i Solidarność.
- * 27-29 kwietnia 2009 r. przedstawiciele CKMN uczestniczyli w międzynarodowym seminarium „Dołącz do nas! – strategię i kampanie związków zawodowych na rzecz pozyskiwania nowych członków. Formy współpracy z młodzieżą związkową”
- * 8 maja 2009 r. członkowie Centralnego Klubu wzięli udział w odbywającej się w Sokółce ogólnopolskiej konferencji „Młodzi, twórczy, aktywni”
- * 25-27 czerwca 2009 r. w Sokolnikach k. Łodzi odbyło się spotkanie Komisji Młodych OPZZ, w którym wzięli udział członkowie Klubów Młodego Nauczyciela ZNP. Uczestnicy spotkania zapoznali się z informacjami o: pracach Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, bieżących problemach i działaniach OPZZ oraz działalności Komisji Młodych Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych. Ponadto dyskutowano na temat planowanej kampanii na rzecz przystępowania osób młodych do związków zawodowych, przeprowadzono także warsztaty z zakresu negocjacji. Odbyły się wybory uzupełniające do Prezydium Komisji, w wyniku których kol. Ewa Suchań objęła funkcję wiceprzewodniczącej Komisji.
- * 24-26 września 2009 r. w Spale, na kolejnym szkoleniu członków Komisji Młodych OPZZ, omawiano: bieżące problemy oraz działania podejmowane przez OPZZ, politykę rynku pracy w obszarze zatrudniania i rozwoju osób młodych, prace Trójstronnej Komisji ds. Dialogu Społecznego, reprezentatywność związków zawodowych w zakładach pracy, podstawy prawne dialogu, zakres przedmiotowy i podmiotowy ochrony związkowej. Kontynuując prace na rozpoczęciem kampanii na rzecz przystępowania osób młodych do związków zawodowych, zatwierdzono oficjalne logo Komisji Młodych OPZZ oraz omówiono strategię dotyczącą dalszej współpracy z Komisją Młodych Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych
- * 6-9 grudnia 2009 r. w Zakopanem odbyła się „Zimowa Szkoła dla Młodych Związkowców”, w której udział wzięli związkowcy z trzech polskich central związkowych (OPZZ, NSZZ „Solidarność” i Forum Związków Zawodowych) oraz związkowcy z Niemiec, Czech i Słowacji. Spotkanie zorganizowane zostało przy współpracy z Fundacją im. Friedricha Eberta.
- * 22-24 kwietnia 2010 r. – przedstawiciele Centralnego Klubu wzięli udział w odbywającej się w Sokółce III Ogólnopolskiej Konferencji „Młodzi, twórczy, aktywni...”.

Sprawozdanie z działalności Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego w kadencji 2006-2010

W dniach od 22-24 września 2006 r. obradowała druga Krajowa Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego. W konferencji uczestniczyło 114 delegatów reprezentujących 77 organizacji ZNP należących do Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP. Konferencja wybrała Prezesa Rady oraz pozostałych członków 11 osobowego Prezydium Rady, Komisję Rewizyjną, 15 delegatów na XXXIX Zjazd ZNP, 5 członków Zarządu Głównego ZNP oraz 2 członków Głównej Komisji Rewizyjnej ZNP. Konferencja podjęła też szereg uchwał, w tym uchwałę programową, która była podstawową wytyczną działania w minionej kadencji.

Prezesem Rady został kol. Władysław Rzymiski, a członkami Prezydium kol. kol.: Zygmunt Cybulski, Janusz Rak, Stanisław Różycki, Dariusz Sala, Krzysztof Skotnicki, Grzegorz Sowiński, Wiesław Tadeusiak, Krystyna Tarkowska, Leszek Wieczorek, Remigiusz Więckowski. Prezydium wybrało ze swego grona trzech wiceprezesów: Zygmunta Cybulskiego, Stanisława Różyckiego i Remigiusza Więckowskiego. Pięcioosobowa Komisja Rewizyjna ukonstytuowała się następująco: Wanda Pasińska – przewodnicząca, Witold Staszewski – wiceprzewodniczący, oraz Jadwiga Gwiazdowska, Elżbieta Stawicka i Jerzy Szmytka – członkowie. Niestety w trakcie kadencji zachodziły zmiany w składach organów Rady. W lipcu 2009 r. zmarła koleżanka Wanda Pasińska i odtąd Komisja Rewizyjna działała w składzie czteroosobowym, z Witoldem Staszewskim jako przewodniczącym. W 2008 r. z funkcji członka Prezydium zrezygnował kol. Grzegorz Sowiński w związku ze zmianą pracy. Trzeba też powiedzieć, że kol. Krzysztof Skotnicki uczestniczył tylko w dwóch pierwszych posiedzeniach Prezydium. Prezydium działało więc faktycznie w składzie dziewięcioosobowym.

W trakcie czteroletniej kadencji zaszły też zmiany w składzie Rady. Zmuszeni byliśmy wykreślić kilka organizacji członkowskich, w których ilość członków zmniejszyła się poniżej dopuszczalnej liczby 10 osób. Były to organizacje ZNP w Instytucie Archeologii i Etnografii, Instytucie Chemii i Techniki Jądrowej, w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gorzowie Wielkopolskim, w Instytucie Elektrotechniki i w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. Jednocześnie jednak przyjęliśmy trzy nowe organizacje: w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie, w Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Związek Zawodowy Pracowników Polskiej Akademii Nauk.

Określenie dokładnej liczby członków naszych organizacji jest sprawą trudną ze względu na notoryczny brak informacji ze strony zbyt wielu organizacji zakładowych. Przesyłanie corocznej ankiety statystycznej budzi ogromne i niezrozumiałe opory kierownictwa niektórych organizacji i praktycznie co roku mamy problemy z kilkoma lub nawet kilkunastoma organizacjami, które nie odsyłają ankiety statystycznej. Trzeba przypomnieć, że w byłej Federacji taka informacja nie miała istotnego znaczenia, ale w jednolitym ZNP jest to niesłychanie ważna informacja, od której uzależnione są różne parytety (np. liczba delegatów na Zjazd).

Jakkolwiek odnotowujemy zmniejszenie liczby członków (z około 16,5 tys. na początku kadencji do około 15 tys. na koniec 2009 r.), to w niektórych organizacjach nie tylko przyjmowani są nowi członkowie, ale także rośnie ich liczebność. Najtrudniejsza pod tym względem jest sytuacja w małych organizacjach w pionie nauki.

W trakcie kadencji odbyło się 12 posiedzeń Rady – przeciętnie trzy spotkania w roku – w tym zawsze jedno trzydniowe. Frekwencja była bardzo różna i wahała się pomiędzy od poniżej 50% do blisko 80%. W listopadzie 2009 r. zdarzyło się, że Rada z braku quorum nie mogła podjąć ważnych uchwał. W załączonym sprawozdaniu zawarta jest informacja o obecności członków Rady na jej posiedzeniach. Rada omawiała wszystkie istotne dla pracowników szkolnictwa wyższego i nauki

sprawy, które w ciągu minionych czterech lat były przedmiotem środowiskowych dyskusji. Głównymi problemami były sprawy finansowania szkolnictwa wyższego i nauki oraz zagadnienia związane z zapowiadany zmianami w ustawach regulujących funkcjonowanie nauki i szkolnictwa wyższego. Rada podjęła 42 uchwały i stanowiska, które w większości wypadków odnosiły się do problematyki finansowania i reform w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki. Na swych posiedzeniach Rada zajmowała się wszystkimi problemami nurtującymi środowisko akademickie i naukowe. Realizując wytyczne przyjęte na II Konferencji Rada zajmowała się przede wszystkim kwestiami związanymi z zapewnieniem możliwie najwyższego poziomu finansowania działalności szkół wyższych oraz nauki z budżetu państwa. Podejmowała kierowane do władz państwa uchwały i stanowiska, które domagały się zwiększenia finansowania oraz starała się wpływać na Parlament chcąc go pozyskać do realizacji tego celu, a przynajmniej wpłynąć na zapewnienie realizacji zapisów ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym w tej sprawie. W szczególności chodziło o zrealizowanie zapisów zawartych w art.151 ustawy mówiących o proporcjach zarobków pracowników szkolnictwa wyższego zgodnie ze znanym postulatem: „3:2:1:1”. Prezydium Rady spotykało się zarówno z b. Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. M. Seweryńskim jak i z obecną Minister prof. Barbarą Kudrycką (trzy razy). W czasie tych spotkań problematyka ta była głównym tematem rozmów. Wielokrotnie także reprezentanci Prezydium Rady brali udział w spotkaniach w MNiSzW poświęconych tej tematyce. W obradach Rady uczestniczyli przedstawiciele MNiSzW (m.in. podsekretarz stanu prof. Witold Jurek, dyr. Witold Pakuła) przedstawiając stanowisko Rządu. Niestety, trzeba powiedzieć, że zarówno nasze postulaty, jak i obietnice Rządu w tej kwestii pozostały, jak na razie niezrealizowane.

Należy też wspomnieć, że w ostatnich miesiącach próbowaliśmy wywrzeć naciski na rząd także poprzez Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych. W ramach zespołu ds. usług publicznych tej Komisji powołano grupę roboczą, która przygotowała projekt uchwały Komisji Trójstronnej w sprawie finansowania szkolnictwa wyższego. Zespół, którym kieruje prezes ZNP Sławomir Broniarz zebrał się kilkakrotnie, ale posiedzenie plenarne Komisji Trójstronnej w tej sprawie było parokrotnie odkładane – wreszcie odbyło się 24 czerwca 2010 r. Na posiedzeniu tym wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Orłowska przedstawiła działania rządu w sprawie zwiększenia innowacyjności polskiej gospodarki. Przedstawiciele związków zawodowych zwrócili uwagę, że żadne reformy nie przyniosą rezultatów, jeżeli nie zostaną wsparte znacznymi środkami finansowymi przeznaczonymi na badania naukowe i szkolnictwo wyższe.

Próbujemy także wpływać na rząd poprzez kontakty bezpośrednie z ministrem Michałem Bonim – szefem zespołu doradców Premiera. Jest to osoba, która odpowiada za wyznaczanie perspektywicznych celów rządu i jest powiązana ze szkolnictwem wyższym, więc przekonanie go dawałoby dobre rokowania, że finansowanie szkolnictwa wyższego może stać się priorytetem rządu.

W lipcu 2010 r. miało miejsce także spotkanie Prezesa ZNP Sławomira Broniarza oraz Prezesa Rady SzWiN Władysława Rzymskiego z wicepremierem Waldemarem Pawlakiem – także poświęcone kwestiom finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Spotkania takie mają być kontynuowane.

W minionej kadencji odbyły się 52 posiedzenia Prezydium Rady – w tym jedno wspólne z Prezydium ZG ZNP. Oznacza to, że posiedzenie Prezydium miało miejsce przynajmniej raz w miesiącu, a zdarzało się, kiedy sytuacja tego wymagała (np. trzeba było przygotować ważne dokumenty), że Prezydium spotykało się dwa lub trzy razy w miesiącu. Na ogół – uwzględniając fakt, że liczba członków Prezydium spadła faktycznie do dziewięciu osób, a quorum liczone jest od 11 osób – frekwencja była wystarczająca do podejmowania decyzji, choć zdarzyło się, że z braku quorum nie można było podjąć uchwał.

Prezydium zajmowało się wszystkimi sprawami, które były przedmiotem obrad Rady, a także bieżącymi kwestiami działalności i kondycji związków zawodowych w uczelniach. W sytuacjach szczególnych Prezydium podejmowało uchwały i zajmowało stanowiska wobec nagłych spraw. Prezydium organizowało pracę Rady zarówno planując jej posiedzenia, tematykę jak i przygotowując projekty uchwał i stanowisk Rady.

Reprezentanci Prezydium Rady uczestniczyli w posiedzeniach komisji sejmowych zajmujących się sprawami szkolnictwa wyższego i nauki. Byliśmy obecni na wszystkich ważnych posiedzeniach Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, na które dostaliśmy zaproszenia. W ostatnim roku szczególnie dużo czasu poświęcono w Sejmie sprawom nauki. Sejm rozpatrzył i przyjął sześć ustaw odnoszących się do organizacji i funkcjonowania polskiej nauki: ustawa o Polskiej Akademii Nauk, ustawa o finansowaniu nauki, ustawa o instytucie naukowym, ustawa o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, ustawa o Narodowym Centrum Nauki oraz ustawa wprowadzająca poprzednio wymienione. Brałszy udział w opiniowaniu tych ustaw zarówno na etapie ich projektów, jak i w trakcie dyskusji w Sejmie. Niestety nie wszystkie nasze uwagi zostały wzięte pod uwagę i obecnie mamy szereg krytycznych opinii do przyjętego systemu organizacji nauki.

Zarówno rząd Prawa i Sprawiedliwości, który rządził do wyborów w 2007 r., jak i obecny, zapowiadały gruntowną reformę funkcjonowania także szkolnictwa wyższego. Te zapowiedzi przybrały najpierw postać często zmienianego dokumentu pod nazwą: „Założenia reformy szkolnictwa wyższego i nauki” z szumnie brzmiącym nadtytułem: „Nowe finansowanie. Większa dostępność. Lepsza jakość.” W ostatnich miesiącach te założenia skonkretyzowały się w postaci projektu ustawy o zmianie ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym i ustawy o stopniach i tytule naukowym. Wszyscy znamy ten projekt. Prezydium zrecenzowało go w stanowisku przyjętym 26 kwietnia 2010 r. Widać, że z zapowiedzi ujętych w „Założeniach” pozostało tylko dążenie do deregulacji zatrudnienia nauczycieli akademickich i wymuszenie masowych zwolnień w szkolnictwie wyższym. O nowym finansowaniu nie słychać, chyba że chodzi o spetryfikowanie istniejącego stanu rzeczy.

Na 39. Krajowym Zjeździe Delegatów ZNP w skład Zarządu Głównego wybranych zostało pięciu członków reprezentujących Radę SzWiN. Byli to koledzy: Władysław Rzymiski (który jako Prezes Rady z urzędu jest członkiem Prezydium ZG) oraz Zygmunt Cybulski, Janusz Rak, Stanisław Różycki i Grzegorz Sowiński. Niestety kolega G. Sowiński w 2008 r. złożył rezygnację ze wszystkich funkcji w ZNP, w tym także z funkcji członka Zarządu Głównego i pozostało tylko czterech członków ZG. Brali oni udział w pracach komisji problemowych ZG ZNP: kol. Zygmunt Cybulski w Komisji Pedagogicznej, kol. Janusz Rak w Komisji ds. Historii, Promocji i Organizacji Pracy Związkowej, kol. Stanisław Różycki w Komisji ds. Majątku i Działalności Gospodarczej.

Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki stara się ściśle współpracować z kolegami w pionie oświaty. Udziela poparcia wszystkim akcjom protestacyjnym organizowanym przez ZNP w sprawach wynagrodzeń czy emerytur nauczycieli. Kilkunastoosobowa delegacja (w tym koledzy z Uniwersytetu Warszawskiego) brała udział w wielkiej manifestacji ZNP pod Sejmem i Kancelarią Premiera. Prezes Rady brał udział wówczas w delegacji, która złożyła na ręce ministra Michała Boniego petycję także w sprawie sytuacji materialnej szkolnictwa wyższego. W tym czasie na wiecu przed Kancelarią Premiera przemawiał wiceprezes Rady.

W wielu przypadkach organizacje uczelniane ZNP ściśle współpracują z odpowiednimi Zarządami Okręgów lub Oddziałów ZNP. W tym zakresie na uwagę zasługuje zorganizowana przez ZNP w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach (reprezentowany w Prezydium Rady przez kol. Leszka Wieczorka), forum organizacji uczelnianych ZNP województwa śląskiego i opolskiego, w którym wzięli udział między innymi Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Przewodniczący Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich prof. Wiesław Banyś oraz przedstawiciele organizacji ZNP śląskich uczelni. Takie działania stanowią dobry przykład nawiązywania współpracy między różnymi ogniwami Związku oraz dialogu z władzami uczelni. Jednakże nadal w zbyt wielu przypadkach brak takiej współpracy, a nawet kontaktów.

Nasi przedstawiciele brali też aktywny udział w pracach OPZZ, a poprzez struktury OPZZ także w organizacjach międzynarodowych związków zawodowych. W kadencji 2006-2010 członkiem Prezydium i Rady OPZZ był kol. Zygmunt Cybulski. Niestety w obecnej kadencji, która rozpoczęła się w końcu maja br. nie ma w Prezydium OPZZ naszego reprezentanta, jest za to dwóch członków Rady: są to koledzy Stanisław Różycki i Remigiusz Więckowski. Zygmunt Cybulski był ponadto przedstawicielem OPZZ w radzie Zarządzającej CEDEFOP (organizacji Unii Europejskiej zajmującej się

kształceniem ustawicznym), a Stanisław Różycki jest z ramienia OPZZ członkiem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, a także Komitetu EKZZ ds. spójności społecznej. Ponadto uczestniczy w pracach Stałego Komitetu do spraw Szkolnictwa Wyższego i Nauki Europejskiej Struktury Międzynarodówki Edukacyjnej, dzięki czemu mamy stały kontakt i informacje o sytuacji w szkolnictwie wyższym i nauce krajów europejskich, a także o podejmowanych w tym zakresie inicjatywach Komisji Europejskiej. Na ostatnim VII Kongresie OPZZ kol. Witold Staszewski został członkiem komisji programowej. Trzeba także wspomnieć o podjętej w latach 2006-2007 próbie zorganizowania w Polsce instytucjonalnego sektorowego dialogu społecznego w edukacji. Zapoczątkowane na forum Unii Europejskiej działania spowodowały, że w 2008 r. na szczęblu Unii Europejskiej powołany został Sektorowy Komitet Dialogu Społecznego w Edukacji. Olbrzymia, wręcz decydująca, była tu rola Międzynarodówki Edukacyjnej (ETUCE) i jej sekretarza generalnego w strukturze europejskiej Martina Roemera. Niestety nie udało się powołać takiego Komitetu w Polsce. Przyczyną był brak zainteresowania, a nawet niechęć ze strony organizacji pracodawców w oświacie i szkolnictwie wyższym. Wymogi prawa europejskiego są tu jednoznaczne i bez współpracy ze strony organizacji pracodawców nie da się powołać takiego Komitetu.

Jedną z metod działania umożliwiającą realizację postulatów naszego programu są stałe kontakty z resortem nauki i szkolnictwa wyższego. W minionej kadencji kierowali tym resortem przedstawiciele opcji politycznych, które nie mają woli dobrej współpracy z ZNP: PiS, a potem Platforma Obywatelska. Dlatego nie było łatwe nawiązanie stałych kontaktów z nowym Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które powstało z rozdzielenia dawnego Ministerstwa Edukacji Narodowej. Mimo niechęci kierownictwa resortu, na skutek długich i usilnych starań, udało się zorganizować spotkanie Prezydium Rady z prof. Michałem Seweryńskim w czasie, gdy pełnił on funkcję ministra, a także kilka spotkań z obecną minister prof. Barbarą Kudrycką. Na tych spotkaniach żywo dyskutowane były nasze postulaty i staraliśmy się przekonać kierownictwo resortu, że dobra współpraca ze związkami zawodowymi jest gwarancją sukcesu reformy. Sądząc jednak po treści zapisów projektu nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, nie udało się to nam.

Oczywiście kontakty z resortem to nie tylko spotkania z jego kierownictwem. Utrzymywaliśmy stały kontakt z merytorycznymi departamentami zajmującymi się szkolnictwem wyższym. Słowa uznania w tej kwestii należą się kol. Remigiuszowi Więckowskiemu, który poświęcał temu zadaniu dużo czasu.

Staraliśmy się także nawiązać i utrzymywać współpracę z innymi ośrodkami decyzyjnymi w branży szkolnictwo wyższe i nauka. W 2007 r. odbyło się spotkanie z ówczesnym przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich prof. Tadeuszem Lutym, a w 2009 r. Prezydium spotkało się z prof. Katarzyną Chałasińską-Macukow, rektorem Uniwersytetu Warszawskiego i obecną Przewodniczącą KRASP. Dziękujemy kol. Nikodemowi Grzenkowiczowi, przewodniczącemu ZNP w UW, za pomoc w zorganizowaniu tego spotkania. Spotkania były bardzo ciekawe i pouczające. Wykazały też, że poglądy związków zawodowych są w wielu kwestiach zbieżne z opinią władz polskich uczelni. Równocześnie jednak trzeba pamiętać, że to środowisko rektorów uczelni wyższych jest dziś głównym lobbystą na rzecz komercjalizacji szkolnictwa wyższego o czym może świadczyć postulat wprowadzenia powszechnego czesnego, znajdujący się w Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego opracowanej przez KRASP.

Trzeba też wspomnieć, że podjęliśmy współpracę z Parlamentem Studentów RP, z którym próbowaliśmy wspólnie zorganizować konferencję na temat zwiększenia mobilności studentów i pracowników uczelni. W przyszłości należy podtrzymywać i rozwijać nawiązane kontakty, bo reprezentacja studentów jest także żywotnie zainteresowana rozwojem i problemami szkolnictwa wyższego.

Przedstawiciel nasz uczestniczył z głosem doradczym w pracach Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Początkowo był to kol. Grzegorz Sowiński, a po jego rezygnacji kol. Nikodem Grzenkowicz, któremu Prezydium serdecznie dziękuje, że zechciał podjąć się tego zadania.

Sprawą wywołującą szereg napięć i problemów pozostaje kwestia dokończenia procesu przekształcania zapoczątkowanego, w 2005 r. utworzeniem Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP.

Problemem jest mianowicie sprawa rejestracji zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dotąd tylko nieliczne organizacje dokonały pełnego włączenia w struktury ZNP. Powody tego stanu rzeczy są rozmaite. Prawdą jest, że wielu sędziów odmawia dokonania takiego wpisu, powołując się przy tym na bardzo różne powody. Ale prawdą jest też, że wiele organizacji nie podjęło najmniejszych prób dokonania rejestracji. Prezydium nie może tego zrobić za organizacje byłej Federacji ZNP SzWiN. Możemy starać się przekonać sądy, że taka rejestracja jest możliwa w oparciu o obecne prawo, ale to organizacje uczelniane muszą podjąć takie próby. Np. w Warszawie te organizacje, które podjęły działania w tym kierunku, załatwiły sprawę bez problemów, ale nadal SGH i SGGW nie złożyły nawet wniosków. Dziś więc mamy taki stan, że istnieją w naszej Radzie organizacje o różnorodnym statusie. Mamy organizacje należące dawniej do KRN, które nie mają osobowości prawnej i raczej mieć jej nie chcą. Mamy organizacje, które dokonały wpisu do KRS i posiadają osobowość prawną, będąc jednocześnie członkami jednolitego ZNP, jak to określiła opinia prawna kancelarii Sołtysiński, Kawecki i Szlęzak z 2005 r. Mamy organizacje, które dokonały zmiany statutu dostosowując swoje statuty do statutu ZNP. I wreszcie mamy organizacje, które z prawnego punktu widzenia pozostają w zawieszaniu – będąc członkami ZNP – nie dokonały odpowiednich zapisów w KRS. Taka sytuacja nie może się dłużej utrzymywać. W nowej kadencji należy podjąć bardzo zdecydowane wysiłki na różnych polach, które umożliwią zakończenie integracji organizacji członkowskich ZNP w pionie szkolnictwa wyższego. Jednym z takich działań powinna być inicjatywa zmierzająca do nowelizacji ustawy o związkach zawodowych, tak by w ustawie znalazł się zapis umożliwiający takie przekształcenia. Należy przekonać do tego władze OPZZ. Inną drogą mogłaby być próba dokonania tego centralnie. Należałoby jednak uzyskać całkowitą pewność co do procedur. Poza tym i tak wymaga to pewnych działań ze strony władz organizacji uczelnianych.

Z istotnych spraw należy zaznaczyć, że proces likwidacji b. Federacji ZNP Szkół Wyższych i Nauki dobiegł końca. Komisja Likwidacyjna złożyła do KRS wnioski o wykreślenie Federacji z rejestru w związku z zakończeniem likwidacji. Trwało to bardzo długo, ale ostatecznie załatwione zostało bezboleśnie.

W sprawach finansowych dotyczących minionej kadencji zaznaczył się niestety niekorzystny trend, który w dłuższej perspektywie może nawet zagrozić sprawnemu funkcjonowaniu Rady. Po raz pierwszy w 2008 r. (ale powtórzyło się to w 2009 r.) nastąpiła sytuacja, że wpływy ze składek były mniejsze niż wydatki.

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010 (plan)
Składki	271.847,20	266.044,49	241.068,03	239.523,14	245.000,00
Wydatki	294.209,13	241.458,15	250.667,45	254.838,12	295.000,00

Na szczęście korzystne lokaty kapitałowe oraz dywidenda z akcji Nauczycielskiej Agencji Ubezpieczeniowej pozwoliły nie tylko pokryć wydatki, ale także zwiększyć fundusze Rady. Jednak wiadomo, że oprocentowanie lokat bankowych spada – w bieżącym roku są one już znacząco niższe. Poza tym dywidenda z NAU nie jest stałą pozycją przychodów Rady. Spółka rozwija się obecnie dynamicznie, ale właśnie w związku z tym, zyski przeznaczone są głównie na inwestycje i tylko niewielka część dzielona jest pomiędzy akcjonariuszy. Warto jednak odnotować, że – w znacznym stopniu dzięki bardzo oszczędnej polityce finansowej prowadzonej przez Prezydium – zasoby, którymi dysponuje Rada w trakcie minionej kadencji powiększyły się w istotny sposób. Na koniec roku 2006 Rada dysponowała środkami w wysokości 846.170,02 zł, a na koniec 2009 r. była to kwota 1.030.786,11 zł. Trzeba jednak przywrócić równowagę pomiędzy przychodami ze składek oraz wydatkami w okresach rozrachunkowych, bo brak tej równowagi grozi w dłuższej perspektywie prawidłowemu funkcjonowaniu Rady. Polityka oszczędnościowa też ma swoje ograniczenia i nie możemy stale obcinać wydatków, np. na podróże zagraniczne. W tej chwili nasze kontakty

międzynarodowe są mocno ograniczone właśnie ze względu na brak środków finansowych. Jeśli jednak chcemy jako organizacja zaistnieć w Międzynarodówce Edukacyjnej, to musimy się liczyć z wydatkami rzędu, co najmniej, kilkunastu tysięcy złotych rocznie.

Prezydium przygotowuje i rozprowadza comiesięczny Biuletyn Informacyjny, który jest głównym forum informacji o działaniach Rady i jej Prezydium. W razie potrzeby wysyłane są także inne informacje w postaci komunikatów. Coraz większym problemem jest jednak funkcjonowanie Poczty Polskiej, która dostarcza przesyłki z dużym opóźnieniem. Staramy się więc wykorzystywać inne formy komunikacji – głównie sieć internetową. Jest tu jednak kilka przeszkód utrudniających pełne wykorzystanie tego narzędzia. Po pierwsze, z przekazywanych informacji wynika, iż nie wszystkie organizacje zakładowe mają komputer i dostęp do Internetu. Po drugie, jest to sprawa braku adresów, w każdym razie aktualnych adresów. Po trzecie, zdarza się, że zamieszczanie informacji na stronie Rady przesuwa się o kilka dni lub nawet dłużej z powodu nieobecności osoby prowadzącej tę stronę. Jednak należy zrobić wszystko, by jak najlepiej wykorzystać możliwości Internetu do komunikacji w obie strony.

W minionej kadencji na ogół dobrze układała się współpraca z Krajową Sekcją Nauki NSZZ „Solidarność”. Wiele spotkań w Ministerstwie oraz na forum Sejmu planowaliśmy wspólnie. Spotykaliśmy się kilkakrotnie z kierownictwem KSN zarówno w siedzibie Rady jak i w KSN. We wszystkich niemal sprawach nasze poglądy i opinie są zbieżne lub identyczne. To współdziałanie pozwala lepiej rozkładać akcenty i formułować żądania. Jesteśmy przekonani, że ta współpraca będzie się dobrze układała także w przyszłości, tym bardziej, że w sytuacji, gdy reprezentatywne organizacje ogólnopolskie reprezentują zbliżone stanowisko, decydenci mają ograniczone pole manewru.

Sprawą, która pozostawia wiele do życzenia w działalności Rady jest problem organizacji zakładowych pionu nauki. Z licznych niegdyś w KRN grona instytutów resortowych i Polskiej Akademii Nauk, pozostało dzisiaj tylko kilka organizacji, które borykają się z ogromnymi problemami głównie wynikającymi ze złej kondycji finansowej instytutów badawczych oraz malejącej liczby członków ZNP. W dodatku działacze ZNP z tego pionu słabo udzielają się na forum Rady, jak o tym świadczy statystyka obecności na posiedzeniach Rady. Próba zaradzenia temu stanowi rzeczy mogłoby być uruchomienie działalności Międzyinstytutowej Organizacji Związkowej ZNP w Warszawie i powołanie podobnych w dużych ośrodkach naukowych oraz wciągnięcie do działalności na forum Rady przyjętej niedawno organizacji: Związek Zawodowy Pracowników PAN. Ale trzeba pamiętać, że to koledzy z tego pionu muszą sami rozwiązywać swoje problemy – Rada może ich w tym wspomagać i wspierać, ale nie zastępować.

Na koniec trzeba powiedzieć kilka słów na temat pomocy prawnej udzielanej przez Prezydium organizacjom zakładowym. Konsultant prawny Prezydium kol. Wit Majewski jest nie tylko prawnikiem, ale jako działacz ZNP zna także problematykę, z którą ma do czynienia. Przygotowywane opinie są kompetentne i właściwie odpowiadają na potrzeby naszych członków, choć zdarza się, że zawarte w nich zalecenia i propozycje nie są brane pod uwagę.